

Møteinnkalling

Fylkestinget

Dato: 20.06.2017
Tid: 10:00
Sted: Fylkestingssalen

Medlemmene innkalles med dette til møtet. Varamedlemmer innkalles etter nærmere beskjed.

Program for samlingen:

13. juni:

Kl. 1000: Fylkestinget konstitueres
Kl. 1015: Opplæring i digitale reiseregninger
Kl. 1100: Gruppemøter
Kl. 1230: Lunsj
Kl. 1300: Komitemøter, jf. egne innkallinger.

20. juni:

Kl. 1000: Fylkestinget konstitueres
Kl. 1200: Lunsj
Kl. 1230: Fylkestinget fortsetter
Kl. 1400: Pause
Kl. 1415: Fylkestinget fortsetter

20. juni:

Kl. 1200: Fellesmøte med Vest-Agder, jf. egen innkalling.

Saksliste		Utvalg/Komitè	Saksordfører
17/32	Rapport for 1. tertial 2017	Fylkesutvalget	Nils-Johannes Nilsen
17/33	Forslag til styrket busstilbud på strekningen Arendal - Kristiansand	Samferdsel- og miljø	Eva Nilsen
17/34	Reise- og ventetid for skoletransport til de videregående skolene	Samferdsel- og miljø	Oddbjørn Kylland
17/35	Avsluttet byggeregnskap fv 410 Fjærkleivene, Tvedestrand - fortau og rekkverk	Samferdsel- og miljø	Anne Merete Holmberg

17/36	Avsluttet byggeregnskap fv 351 Søndeled - Telemark grense, utbedring	Samferdsel- og miljø	Kai Olav Fredriksen
17/37	Avsluttet byggeregnskap fv 420 Torsbudalen, Arendal - overvannsanlegg, sykkelfelt og fortau	Samferdsel- og miljø	Lars Marius Nilsen
17/38	Klimaregnskap 2016	Samferdsel- og miljø	Åshild Bruun-Gundersen
17/39	Videreutvikling av Klimapartnere Agder	Kultur-, næring- og helse	Siv Brekka
17/40	Vitensenteret Sørlandet - leveranse av realfagstjenester - regionalt medeierskap	Kultur-, næring- og helse	Anders Kylland
17/41	Vg3 fagopplæring i skole - tilbud og kvalitetssikring	Utdanning	Venke Anny Nes
17/42	Sørlandets fagskole - endringer i medhold av fagskoleloven og nye vedtekter	Utdanning	Peter André Busch
17/43	Funksjons- og romprogram for oppgradering av tredje etasje i HiA-bygget i Grooseveien i Grimstad	Utdanning	Knut A Austad
17/44	Nye vedtekter for Norsk digital læringsarena NDLA	Utdanning	Sara Sægrov Ruud
17/45	Scenekunst sør - driftstilskudd til regionalt kompetansesenter for scenekunst	Kultur-, næring- og helse	Kristine Hallingstad
17/46	Kunstsilo - investering, driftstilskudd og vedtektsendring for Sørlandets kunstmuseum	Kultur-, næring- og helse	Chim Andres Kjølnér

Følgende møterom er avsatt til gruppemøter:

Møterom Vegår i 6. etasje: Felles gruppemøte for AP, KrF og SP

Møterom Rore i 3. etasje: Plass til inntil 16 personer

Møterom Nelaug i 4. etasje: Plass til inntil 14 personer

For mindre gruppe: Fylkesordførers kontor i 4. etasje

.....

Fristen for innsendelse av eventuelle interpellasjoner er **torsdag 8. juni**.

Eventuelle forfall bes snarest meldt til politisk sekretariat på e-post:

aslaug.olea.berg@austagderfk.no

Saksliste

Side

Politiske saker

17/32	Rapport for 1. tertial 2017	5
17/33	Forslag til styrket busstilbud på strekningen Arendal - Kristiansand	20
17/34	Reise- og ventetid for skoletransport til de videregående skolene	25
17/35	Avsluttet byggeregnskap fv 410 Fjærkleivene, Tvedestrand - fortau og rekkverk	28
17/36	Avsluttet byggeregnskap fv 351 Søndeled - Telemark grense, utbedring	30
17/37	Avsluttet byggeregnskap fv 420 Torsbudalen, Arendal - overvannsanlegg, sykkelfelt og fortau	33
17/38	Klimaregnskap 2016	36
17/39	Videreutvikling av Klimapartnere Agder	40
17/40	Vitensenteret Sørlandet - leveranse av realfagstjenester - regionalt medeierskap	45
17/41	Vg3 fagopplæring i skole - tilbud og kvalitetssikring	53
17/42	Sørlandets fagskole - endringer i medhold av fagskoleloven og nye vedtekter	64
17/43	Funksjons- og romprogram for oppgradering av tredje etasje i HiA-bygget i Grooseveien i Grimstad	74
17/44	Nye vedtekter for Norsk digital læringsarena NDLA	79
17/45	Scenekunst sør - driftstilskudd til regionalt kompetansesenter for scenekunst	94
17/46	Kunstsilo - investering, driftstilskudd og vedtektsendring for Sørlandets kunstmuseum	98

Meldingssaker

17/5	Nettbaserte løsninger for elever med stort læringspotensial	105
17/6	AGDER KOLLEKTIVTRAFIKK AS, ÅRSRAPPORT 2016	109
17/7	Årsmelding IKT-Agder 2016	111
17/8	Aust-Agder museum og arkiv IKS - Regnskap og årsmelding for 2016	113
17/9	Årsrapport 2016 Agder Arbeidsmiljø	116
17/10	Årsrapport 2016 Regionale forskningsfond Agder	118
17/11	Årsmelding 2016 Kontrollutvalget	121

17/12	Årsmelding og årsregnskap 2016 for Agder og Telemark kontrollutvalgssekretariat	123
17/13	Fylkeseldrerådets årsmelding for 2016	125
17/14	Fylkeskommunalt kontaktforum for brukermedvirkning - Årsmelding 2016	127

Arendal, den 30.05.2017

*Tellef Inge Mørland
fylkesordfører*

Politiske saker

17/32 Rapport for 1. tertial 2017

Arkivsak-dok. 17/3358-2
Saksbehandler Ebba Laabakk

Saksgang	Møtedato	Saknr
1 Hovedsamarbeidsutvalget	06.06.2017	17/10
2 Hovedarbeidsmiljøutvalget	06.06.2017	17/1
3 Administrasjonsutvalget	06.06.2017	17/9
4 Fylkesutvalget	06.06.2017	17/44
5 Fylkestinget	20.06.2017	17/32

Fylkesrådmannen fremmer slikt forslag til vedtak

1. Fylkestinget tar tertialrapporten til etterretning.

2. a) Det foretas følgende endringer i driftsbudsjettet:

Ansvar	Tjeneste	Art	Endring	Tusen kroner
200 Fagopplæring	220 Fagopplæring	utgift	økes med	1 200
200 Fagopplæring	220 Fagopplæring	inntekt	økes med	1 200
410 Vegsejfen	550 Fylkesveg	utgift	økes med	5 000
505 Fylkesrådmannen	100 Administrasjon	utgift	økes med	300
505 Fylkesrådmannen	100 Administrasjon	inntekt	økes med	300
505 Fylkesrådmannen	110 Tillitsvalgte	utgift	økes med	800
505 Fylkesrådmannen	194 Felles utg. og inntekter	utgift	økes med	375
505 Fylkesrådmannen	198 Lønnsoppgjør	utgift	økes med	500
505 Fylkesrådmannen	420 Kulturvern	utgift	økes med	3 125
505 Fylkesrådmannen	420 Kulturvern	inntekt	økes med	3 125
505 Fylkesrådmannen	431 Idrett og friluftsliv	utgift	økes med	6 150
505 Fylkesrådmannen	431 Idrett og friluftsliv	inntekt	økes med	6 150
505 Fylkesrådmannen	501 Transporttj. funksjonsh.	utgift	økes med	3 260
505 Fylkesrådmannen	501 Transporttj. funksjonsh.	inntekt	økes med	3 260
505 Fylkesrådmannen	600 Tilrettel. næringsliv	utgift	reduseres med	2 590
505 Fylkesrådmannen	600 Tilrettel. næringsliv	inntekt	reduseres med	2 590
505 Fylkesrådmannen	601 Fin.bistand. næringsl.	utgift	reduseres med	375
505 Fylkesrådmannen	601 Fin.bistand. næringsl.	inntekt	reduseres med	375
900 Felles inntekter og utg	550 Fylkesveg	utgift	reduseres med	5 000
900 Felles inntekter og utg.	900 Skatter	inntekt	reduseres med	3 100
900 Felles inntekter og utg.	901 Rammetilskudd	inntekt	reduseres med	400
900 Felles inntekter og utg.	923 Disposisjonsfond	inntekt	økes med	5 175
Sum				0

b) Det foretas følgende endringer i investeringsbudsjettet:

Ansvar	Tjeneste	Art	Endring	Tusen kroner
410 Vegsjefen	550 Fylkesveg	utgift	reduseres med	5 000
900 Felles inntekter og utg.	550 Fylkesveg	inntekt	reduseres med	5 000
900 Felles inntekter og utg.	912 Bruk av lån	Inntekt	økes med	36 658
900 Felles inntekter og utg.	940 Øvrig økonomiforv.	utgift	økes med	36 658
Sum				0

3. Det gjøres følgende endringer i stillingshjemler:

- 1,0 stilling om rådgiver ved Kompetanse Aust-Agder opprettes
- 0,4 stilling som lærer ved SMI-skolen opprettes
- 0,2 stilling som barne- og ungdomsarbeider ved SMI-skolen opprettes

4. Sørvest Bomvegselskap AS gis en lånegaranti på 22 mill. kroner til kjøp av BT Signaal AS. Garantien gis for en periode på ti år og må endelig godkjennes av Kommunal- og moderniseringsdepartementet.

2. SAMMENDRAG

I rapporten for 1. tertial gis det en tilbakemelding på fylkeskommunens aktivitet og økonomiske situasjon per 30.4.2017. Videre gis det en oversikt over bruk av midler i henhold til regionale utviklingsprosjekter/fylkesplanens handlingsprogram.

Rapporten viser at aktiviteten for de aller fleste områder er i samsvar med budsjettet. Ved utgangen av 1. tertial har en et merforbruk på 5,2 mill. kroner. Beløpet foreslås dekket ved bruk av disposisjonsfond. Disposisjonsfondet vil etter dette være på 124,4 mill. kroner.

Aust-Agder fylkeskommune tok sammen med de øvrige eierne i IKT Agder IKS, Arendal kommune, Froland kommune og Grimstad kommune, i bruk nye systemer for HR, lønn og regnskap fra 1.1.2017. Innføring av nye systemer gir alltid utfordringer i en oppstartsfase og det har det også vært denne gangen. Utfordringene har vært spesielt store på regnskapsområdet. Rapporteringen er derfor preget av noe usikkerhet.

3. BAKGRUNN FOR SAKEN

Det skal legges fram regnskapsrapporter for politisk behandling hvert tertial. Rapportene blir utarbeidet med bakgrunn i regnskapet per 30.4. og 31.8. Siste tertial er årsslutt. I årsrapporten blir det foretatt en mer grundig evaluering av aktivitet og resultater enn i tertialrapportene. Tertialrapporten skal gi oversikt over utviklingen i regnskap og aktivitetstall i forhold til budsjettet. Budsjettendringer som må foretas av fylkestinget i løpet av året vil en i størst mulig grad innarbeide i forbindelse med tertialrapporteringen.

Vedlagt saken følger en rapport som gir en mer detaljert beskrivelse av utviklingen ved den enkelte virksomhet (ansvar). Rapporten er utarbeidet av fylkesrådmannen, men virksomhetene og tjenestene har deltatt i rapporteringsarbeidet. I vedlegget er det også gitt en nærmere orientering når det gjelder status for de ulike investeringsprosjektene.

Foreliggende rapport er utarbeidet med bakgrunn i regnskapsrapporter per 30.4.2017. Dette innebærer blant annet at budsjettendringer som er vedtatt etter dette tidspunkt ikke er med i tabellene. De forskjellige utgifter og inntekter belastes ulikt gjennom året og regnskapstallene må derfor leses med dette for øye.

Fylkesutvalget og fylkestinget har tidligere i år behandlet flere saker vedrørende budsjettendringer og den økonomiske situasjonen. Sentrale saker i denne sammenheng er:

- fylkesutvalgssak 14/2017 «Regnskapsavslutning 2016. Avsetning av ubrukte bevilgninger fra 2016 til bruk i 2017 - trekk i budsjettrammen for 2017»,
- fylkestingssak 12/2017 «Endringer i budsjett 2017»,
- fylkestingssak 13/2017 «Aust-Agder fylkeskommunes årsregnskap og årsrapport for 2016»,
- fylkesutvalgssak 34/2017 «Midler til regionalutvikling 2017 – forslag til disponering av økt ramme».

3.1 Problemstillinger

Hvordan er den økonomiske og aktivitetsmessige utviklingen?
Hvilke budsjettendringer må foretas?

4. DRIFTSBUDSJETTET

4.1 Felles utgifter og inntekter - likviditetsutvikling

Skatt og rammetilskudd

Vedtatt budsjett for skatt og rammetilskudd bygger på statsbudsjettets forutsetninger for 2017. Det er budsjettert med 616,5 mill. kroner i skatteinntekter og 889 mill. kroner i rammetilskudd, hvorav 80,4 mill. kroner er inntektsutjevning. Samlet gir dette 1 465,3 mill. kroner.

I fylkestingssak 12/2017 «Endringer i budsjett 2017» ble det gjort endringer som følge av Stortingets endelige budsjettvedtak for 2017. Endringene ga en samlet reduksjon i skatt og rammetilskudd på 1,6 mill. kroner. Av dette utgjorde endringen i rammetilskudd en reduksjon på 1,6 mill. kroner, økning i skatteinntektene 0,2 mill. kroner og redusert inntektsutjevning 0,2 mill. kroner. Etter denne endringen er det budsjettert med 616,7 mill. kroner i skatteinntekter og 887,2 mill. kroner i rammetilskudd, hvorav 80,2 mill. kroner er inntektsutjevning. Samlet er det budsjettert med 1 503,9 mill. kroner.

Regjeringen la 11. mai frem Kommuneproposisjonen 2018 og Revidert nasjonalbudsjett 2017. I den forbindelse foretas det også en gjennomgang av det økonomiske opplegget for kommunesektoren i 2017.

For 2017 er anslaget for lønnsveksten nedjustert fra 2,7 % til 2,4 %. Nedjusteringen bidrar til å trekke ned kostnadsveksten i kommunesektoren og kostnadsdeflatoren for 2017 er nedjustert med 0,2 prosentenheter, fra 2,5 % til 2,3 %. Isolert sett bidrar dette til en besparelse for kommunesektoren på om lag 900 mill. kroner.

Lavere lønnsvekst medfører også lavere vekst i skatteinntektene. Skatteanslaget for 2017 er nedjustert med 850 mill. kroner for kommunesektoren hvorav 142 mill. kroner er lavere skatteanslag for fylkeskommunene. Av denne samlede reduksjonen for kommunesektoren skyldes vel 160 mill. kroner endringer i skatteopplegget og kompenseres gjennom økning i rammetilskuddet.

Nedjusteringen av skatteanslaget sammen med nye befolkningstall gir Aust-Agder fylkeskommune reduserte inntekter i 2017 med 3,5 mill. kroner. Endringen fordeler seg med 3,1 mill. kroner i reduserte skatteinntekter og 0,4 mill. kroner i redusert inntektsutjevning. Endringene foreslås innarbeidet i denne saken. Etter dette vil det være budsjettert med 886,8 mill. kroner i rammetilskudd, hvorav 79,8 mill. kroner er inntektsutjevning og 613,6 mill. kroner i skatteinntekter. Samlet gir dette 1 500,4 mill. kroner.

Pensjonspremie

I vedtatt budsjett 2017 er det lagt til grunn en pensjonspremie i Statens pensjonskasse (SPK) på 14,05 %. For KLP er det lagt til grunn 21 %.

KLP har i april 2017 foretatt en gjennomgang av premieprognosen for 2017. Av beregningene som KLP har gjort fremkommer det at innbetalingene for 2017 vil bli lavere enn budsjettert. Hovedårsaken til dette er at det ligger an til at en vil få tilbakebetalt overskudd fra KLP på i størrelsesorden 7,1 mill. kroner i 2017. I vedtatt budsjett er det innarbeidet 1,9 mill. kroner. I tillegg til dette er reguleringspremiesatsen i de nye beregningene redusert med 0,4 %-enhet, da anslagene for lønnsvekst er nedjustert fra 2,7 %

til 2,5 %. Endringen i folketrygdens grunnbeløp (G) var ikke kjent i april. Samlet er anslaget fra KLP nedjustert med om lag 7 mill. kroner for 2017.

Det fremkommer av den informasjonen en har mottatt at nye a konto reguleringspremier satser vil bli bestemt over sommeren. Da vil ny G og årets lønnsoppgjør være kjent. På dette tidspunkt vil også endelig fordeling av tilbakebetalingen av KLPs overskudd for 2016 være kjent. En vil derfor ikke foreslå å gjøre budsjettendringer nå, men vil komme tilbake til dette i rapporten for 2. tertial.

En har ikke nye opplysninger vedrørende pensjonspremien i Statens pensjonskasse.

Rentekompensasjon

I budsjettering av rentekompensasjon for skolebygg har en lagt til grunn en gjennomsnittlig flytende husbankrente på 1,5 %. Det har hittil i år kun vært små endringer i forhold til budsjettet. For rentekompensasjon til veginvesteringer har en tatt utgangspunkt i statsbudsjettets kronebeløp. En vil komme tilbake til dette i rapporten for 2. tertial.

Renter og avdrag

I budsjettet for 2017 er det lagt inn en forutsetning om et rentenivå på 1,6 % for lån med flytende rente og 1,96% for innskudd. Rentenivået har hittil i år vært relativt stabilt. Likviditeten eksklusiv skattetrekk, lånemidler og låneopptak til veginvesteringer har vært noe lavere enn forutsatt i første tertial.

Det er for tidlig å trekke noen konklusjon om rente- og likviditetsutviklingen i 2017. En vil komme tilbake til dette i rapporten for 2. tertial.

4.2 Utdanningsformål

Videregående opplæring skoleåret 2017/18

Fylkesutvalget behandlet 2. mai sak 40/2017 «Videregående opplæring, skoleåret 2017/18 – klasseoppsett, voksenopplæring, Vg3 fagopplæring i skole, praksisbrev».

Fylkesutvalgets vedtak innebærer at det ble foretatt en reduksjon med 4,5 klasser og en økning med 9,5 klasser i forhold til vedtatt budsjett. En netto økning med fem klasser vil anslagsvis innebære 6 mill. kroner i økte utgifter for skoleåret 2017/18, hvorav økningen i 2017 er på om lag 2,5 mill. kroner. Det er ikke foretatt nøyaktige beregninger da det fremdeles kan skje endringer som følge av inntaket.

Videre ble det i denne saken opprettet 12 klasser/tilbud for voksne og en økning i beredskapsklasser Vg3 fagopplæring i skole med inntil 5,5 klasser. Dette vil også gi utgifter utover det som er innarbeidet i vedtatt budsjett 2017.

En vil komme tilbake til de økonomiske konsekvensene som følge av dette i rapporten for 2. tertial når inntaket er foretatt og en vet hva behovene for neste skoleår vil være.

Skolefrokost

Tilskuddsordningen til skolemiljøutvalgene ved de videregående skolene vil fra og med 2017 bli sett sammen med skolefrokostordningen. Midlene vil bli disponert til skolefrokostordning og andre folkehelseiltak fra høsten 2017.

Fylkestinget bevilget 150 000 kroner til ordningen med skolefrokost. Sammen med folkehelsemidlene på 300 000 kroner er de fordelt på skolene slik:

- Arendal videregående skole, 84 000 kroner
- Dahlske videregående skole, 77 000 kroner
- Møglestu videregående skole, 51 000 kroner
- Risør videregående skole, 36 000 kroner
- Sam Eyde videregående skole, 119 000 kroner
- Setesdal videregående skule, 38 000 kroner
- Tvedestrand og Åmli videregående skole, 45 000 kroner

Fordelingen er basert på elevtall skoleåret 2016/17.

Utstyr

I vedtatt budsjett er det avsatt 2,0 mill. kroner til anskaffelse av utstyr i videregående skoler. Av budsjettet for 2017 framgår det at deler av bevilgningen må nyttes i forbindelse med endringer i klasseoppsettet, tilrettelegging for elever og nye læreplaner. Midlene er fordelt slik:

- Arendal videregående skole, Vg2 Kunst, design og arkitektur 60 000 kroner og oppgradering av heis i Tyholmenbygget 150 000 kroner
- Dahlske videregående skole, ombygging av rømningsvei 400 000 kroner og nye tilbud 125 000 kroner
- Møglestu videregående skole, ombygging av lokaler for elever på tilrettelagt opplæring 500 000 kroner, tilrettelegging for handicappet elev 125 000 kroner og introduksjonsklasse 100 000 kroner
- Risør videregående skole, løftebukk til TIP 70 000 kroner og tilpasning av verksted 60 000 kroner
- Sam Eyde videregående skole, Vg2 medier og kommunikasjon 165 000 kroner og Vg2 bygg- og anleggsteknikk 45 000 kroner
- Setesdal videregående skule, utstyr til byggfag 100 000 kroner
- Tvedestrand og Åmli videregående skole, materialer til ombygging av kjølerom 100 000 kroner.

Gjestelever

Det er avsatt 8,2 mill. kroner i 2017. Gjestelevoppgjøret foretas to ganger per år, per 1. april og 1. oktober. Budsjettet for 2017 bygger på de opplysningene en hadde om gjestelevoppgjøret høsten 2016 på det tidspunktet budsjettet ble utarbeidet. Regnskapet for 2016 viste imidlertid at en hadde merutgifter til gjestelever med 2,3 mill. kroner. Årsaken til dette var kjøp av flere elevplasser i andre fylker med 0,8 mill. kroner og salg av færre elevplasser i Aust-Agder. Økt kjøp av elevplasser gjelder i hovedsak Vg3 fagopplæring i skole.

Ved utgangen av 1. tertial har en enda ikke mottatt alle regningene for elever i andre fylker, men en har sendt faktura for elever fra andre fylker i Aust-Agder. Dersom en legger regnskapet for høsten 2016 til grunn for hele 2017 vil en ha merutgifter på i størrelsesorden 4-5 mill. kroner. Det knytter seg ekstra stor usikkerhet til høsten 2017 da nye regler for inntak av elever i andre fylker trår ikraft. Regelendringen innebærer at elevene fritt kan søke skoleplass i andre fylker, og at hjemfylkeskommunen plikter å betale for denne.

En vil komme nærmere tilbake til dette i rapporten for 2. tertial.

Tilrettelegging og oppfølging

Ved utgangen av 1. tertial har en foretatt en ny gjennomgang av tildelingen til skolene basert på foreløpig oversikt over inntaket for skoleåret 2017/18. Basert på denne gjennomgangen

vil det være behov for å øke rammene betydelig fra høsten 2017 da det er en sterk økning i tallet på elever med store tilretteleggingsbehov. Foreløpig oversikt viser at det vil være behov for å øke bevilgningen inneværende år med 2,0 mill. kroner. Det knytter seg noe usikkerhet til beregningene, da en ennå ikke har fullstendig oversikt over behovet for kommende skoleår.

Det er budsjettert med 3,0 mill. kroner i statstilskudd til asylsøkere (elever i egne klasser for minoritetsspråklige og elever i ordinære klasser). En har mottatt 1,3 mill. kroner i første halvår.

En vil komme tilbake til dette i rapporten for 2. tertial.

Fagopplæring

Det er i vedtatt budsjett for 2017 avsatt 77,5 mill. kroner til utbetaling av ordinært tilskudd til lærebedrifter. Dette innbefatter tilskudd til kontrakter inngått de to siste årene, samt kontrakter som inngås i 2017. Som følge av at Stortingets budsjettvedtak vedrørende høyere satser for lærlingtilskudd i 2017 ble fylkeskommunen tilført 1,2 mill. kroner i rammetilskudd og som er budsjettert til formålet, jf. fylkestingssak 12/2017. Etter dette er budsjettet på 78,7 mill. kroner.

Regnskapet for 2016 vedrørende tilskudd til lærebedrifter viste en innsparing på 2,2 mill. kroner. Ved utarbeidelsen av budsjettet for 2017 antok man en sterkere utvikling i 2. halvår 2016 enn hva regnskapet i ettertid viste. Da de fleste lærekontrakter går over to år vil både nivået på utbetalinger og antall inngåtte lærekontrakter i 2016 få innvirkning på utbetalingene i 2017. Det er grunn til å anta at budsjettet i 2017 ligger for høyt. Det er også usikkert i hvilken grad et stramt arbeidsmarked vil ha innflytelse på inntaket av lærlinger og lære kandidater inneværende år. En vil komme tilbake til dette i rapporten for 2. tertial.

En har mottatt tilsagn om ca. 1,2 mill. kroner i statlige midler til internasjonaliseringsprosjektet/Erasmus+. Midlene foreslås innarbeidet i budsjettet på inntekts- og utgiftssiden.

Annet

Tre av de videregående skolene har med seg trekk i rammene for 2017. Dette er Arendal videregående skole, Dahlske videregående skole og Setesdal videregående skule. Alle tre melder at det er iverksatt tiltak for å ta inn igjen merforbruket i løpet av ett til to år.

Fra Skatteetaten har en mottatt varsel om fastsetting av merverdiavgift etter avgrenset kontroll. Kontrollen gjelder elev- og studentkantiner i videregående skoler. Saken gjelder om det foreligger rett til kompensasjon for inngående avgift på anskaffelser knyttet til drift av disse. Skatteetaten har foreløpig varslet krav om tilbakebetaling av et beløp på i størrelsesorden 1,1 mill. kroner, hvor av mesteparten skriver seg tilbake til 2013. Dagens praktisering er i samsvar med Skatteetatens tolkning av regelverket.

En vil gå gjennom Skatteetatens krav og komme med et tilsvarende svar til dette i løpet av kort tid. Etter dette vil Skatteetatens krav fastsettes. En vil komme tilbake til dette i forbindelse med rapporten for 2. tertial.

Stillingsendringer

Karriere Aust-Agder har i første tertial planlagt etablering av et kompetanseverksted, som ved fleksibel opplæring og metodikk skal bistå OT-ungdom med å tette kompetansegap før oppstart i ordinær undervisning fra høsten. Første gjennomføring av kompetanseverksted er planlagt i perioden mai til juli. Det er også gjennomført tilsettingsprosess av prosjektleder for

videre, og mer permanent drift av verkstedet. Denne tiltrer fra august 2017. Dette er i samsvar med vedtak i fylkestingssak 21/2016. I denne saken ble ikke stillingshjemmelen formelt opprettet og fylkesrådmannen tilrår derfor at hjemmelen innarbeides i denne saken.

SMI-skolen ønsker å få utvide stillingshjemlene med 0,6 stilling, fra 27,4 til 28 stillingshjemler. Dette gjelder 0,4 pedagogstilling og 0,2 barne- og ungdomsarbeiderstilling. Bakgrunnen for behovet er at barn og unge som bor på barnevernsinstitusjoner har en økende grad av utfordringer både faglig og ikke minst atferdsmessig. De økte utgiftene dette medfører kan dekkes innenfor rammene i budsjettet. Fylkesrådmannen tilrår i denne saken å opprette 0,4 stilling som lærer og 0,2 stilling som barne- og ungdomsarbeider.

4.3 Tannhelse

Leiekontrakten med Evje og Hornnes kommune om leie av tannklinikk går ut 1. september 2018. Kommunen ønsker å disponere lokalene til eget formål. Fylkesrådmannen vil til fylkesutvalgets møte 27. juni legge frem egen sak vedrørende dette.

Når det gjelder lokaler til ny tannklinikk i Lillesand tas det sikte på at endelig avtale er på plass innen utgangen av juni.

4.4 Kulturformål

Kulturvern

I vedtatt budsjett er det lagt til grunn et statstilskudd på 1,0 mill. kroner til fredete kulturminner i privat eie, kulturmiljø og kulturlandskap. Beløpet ble innarbeidet på bakgrunn av forhåndstilsagn. Tildelingen fra Riksantikvaren for 2017 er på 4 125 000 kroner. Økningen på 3 125 000 kroner foreslås innarbeidet både på utgifts- og inntektssiden.

Spillemidler

I vedtatt budsjett er det innarbeidet 34,0 mill. kroner i spillemidler (utenom renteinntekter) til idrettsanlegg. En har mottatt tilsagn på 38,7 mill. kroner. Det tilrås at både utgifts- og inntektssiden økes med 4,7 mill. kroner. I 2017 er det mottatt 107 søknader med en søknadssum på 119,1 mill. kroner.

Friluftformål

I vedtatt budsjett er det innarbeidet 4,25 mill. kroner i statstilskudd for regionale friluftformål og tiltak. En har mottatt tilsagn på til sammen 5,7 mill. kroner. Det tilrås at både utgifts- og inntektssiden økes med 1,45 mill. kroner.

4.5 Samferdsels- og vegformål

TT-ordningen

Gjennom den statlige forsøksordningen «utvidet TT-ordning» for rullestolbrukere og blinde/svaksynte er en for 2017 tildelt 14 mill. kroner av Samferdselsdepartementet. Da fylkeskommunen hadde 1,74 mill. kroner i mindreforbruk i prøveordningen i 2016, går dette beløpet til fratrukk i tildelingen. Det er budsjettert med 9 mill. kroner i tildeling. Differansen på 3,26 mill. kroner foreslås innarbeidet i budsjettet på inntekts- og utgiftssiden.

For den fylkeskommunale delen av TT-ordningen er det store variasjoner i utbetalinger fra måned til måned. I 2016 ble det et merforbruk omlag 235 000 kroner. En følger utviklingen og vil komme tilbake til dette i rapporten for 2. tertial.

4.6 Næringsformål/regionalt utviklingsprogram

For omtale av enkeltprosjekter vises til nærmere omtale i vedlegget under Regionalt utviklingsprogram.

"Regionale forskningsfond - tilskudd til forskning" er tildelt 17,36 mill. kroner i statstilskudd til fondsregion Agder for 2017. I budsjettet for 2017 er det innarbeidet 19,95 mill. kroner. Det foreslås at både utgifts- og inntektssiden reduseres med 2,59 mill. kroner.

I oppdragsbrev fra Kommunal- og moderniseringsdepartementet (KMD) for 2017 er rammen for midler til regionalutvikling i Aust-Agder fastsatt til 28,17 mill. kroner, som er en økning på 4,87 mill. kroner fra foreløpig tildelt ramme. Økningen er innarbeidet i fylkeskommunens budsjett i forbindelse med fylkestingets sak 17/12 "Endringer i budsjettet 2017". I denne saken er også Aust-Agder fylkeskommunes andel over kapittel 553, post 63 Grenseregionale Interreg-program på 375 000 kroner innarbeidet. Beløpet overføres direkte til fylkeskommuner som er sekretariat for enkelte program/delprogram og det er Østfold fylkeskommune som mottar tildelingen. Det foreslås at både utgifts- og inntektssiden reduseres med 375 000 kroner.

4.7 Sentrale styringsorganer og felles utgifter

Tillitsvalgte

Hovedavtalens del B §3-3 regulerer tillitsvalgtdordningen i tariffområdet til KS. Medlemsforbundene i Akademikersammenslutningen har i vår organisert seg slik at de har rett på frikjøp for en fellestillitsvalgt i 80 % etter reglene i HTA. I tillegg har Skolenes landsforbund rett på frikjøp i 12 % for sin hovedtillitsvalgte. Dette innebærer en økning i utgiftene til frikjøp på 800 000 kroner. Beløpet foreslås innarbeidet i denne saken.

Ordinære lønnsoppgjør

Kapittel 3 og 5 (lokale forhandlinger)

Ved beregning av lønnsavsetningspotten har en tatt utgangspunkt i statsbudsjettets forutsetninger om en lønnsvekst på 2,7 % i 2017. I revidert nasjonalbudsjett 2017 anslås nå lønnsveksten for kommunesektoren til 2,4 %. Dette er 0,3 % lavere enn lagt til grunn i budsjettet for 2017. Dette gir isolert sett lavere lønnskostnader i 2017 på anslagsvis 0,5 mill. kroner for kapittel 3 og 5.

Kapittel 4

Ved de sentrale lønnsforhandlingene for 2016 ble også oppgjøret for 2017 forhandlet. Resultatet gir en lønnsvekst på 2,3 % i 2017. Fylkesrådmannen har lagt dette resultatet til grunn ved beregningen av lønnsavsetningsposten for 2017, og det er avsatt 6,6 mill. kroner. KS og forhandlingssammenslutningene LO kommune, Unio, YS og Akademikerne har gjennom forhandlinger i 2017 blitt enige om at de sentrale lønnstilleggene som ble fremforhandlet i 2016 skal utbetales fra 1. juli 2017 og at de lokale lønnstilleggene skal ha virkningsdato fra 1. august 2017. Dette er en måned tidligere enn det som var resultatet av

forhandlingene i 2016. Dette innebærer at rammen for 2017 er på 2,4 %. Dette gir en økning i kostnader for 2017 på anslagsvis 0,6 mill. kroner.

En vil komme nærmere tilbake til dette i rapporten for 2. tertial.

Rekruttere og beholde kompetanse i organisasjonen

Den pågående Agderprosessen vil skape usikkerhet i organisasjonen. Man skal på den ene siden drive fylkeskommunen på en god og forsvarlig måte, samtidig som man skal bygge en ny organisasjon inn mot 2020. Dette kan føre til utfordringer med å ha rett kompetanse til å utføre avgjørende oppgaver i overgangsperioden. For å sikre bemanningen fram mot 2020 er det behov for å ha noen midler til å beholde/rekruttere kompetanse. Det foreslås derfor å sette av 0,5 mill. kroner til dette i 2017.

Innsparinger

I vedtatt budsjett for 2017 er det innarbeidet et samlet innsparingskrav i sentral-administrasjonen på 2,0 mill. kroner. Ved gjennomgang av ledige lønnsmidler og sykepenger ved utgangen av 1. tertial er det 0,6 mill. kroner som kan inndras, fordelt med 0,4 mill. kroner ved fylkesrådmannens kontor og 0,2 mill. kroner ved bygge- og eiendomstjenesten.

En vil komme tilbake til det resterende beløpet i rapporten for 2. tertial. Det kan se ut til at kravet kan bli vanskelig å spare inn i 2017.

Agder Arbeidsmiljø IKS

I vedtatt budsjett er det avsatt i underkant av 1,6 mill. kroner i kjøp av tjenester fra Agder Arbeidsmiljø IKS. Beløpet dekker det arbeidet som Agder Arbeidsmiljø IKS gjør i forhold til personalet. En har også en avtale med Agder Arbeidsmiljø IKS som dekker elever i yrkesfaglige utdanningsprogrammer. Ved en feil er dette beløpet ikke innarbeidet i budsjettet for 2017. Fylkesrådmannen beklager dette, og foreslår at beløpet på 375 000 kroner innarbeides i denne saken.

Erstatning yrkessykdom

Fylkeskommunen har mottatt et krav om yrkesskadeerstatning på grunn av yrkessykdom fra en tidligere tilsatt ved et sykehjem i fylket. På tidspunktet da yrkessykdommen manifesterte seg første gang (1987) hadde fylkeskommunen arbeidsgiveransvaret for den tidligere tilsatte. På dette tidspunktet var fylkeskommunen selvassurandør for yrkesskadeerstatning som følge av yrkessykdom. Skadelidte har fremsatt et krav på i overkant av 1,5 mill. kroner. Advokatfirmaet Kluge AS har foretatt en beregning av kravets størrelse på fylkeskommunens vegne, og har kommet frem til at i underkant av 650 000 kroner utgjør korrekt erstatningssum. En vil komme tilbake til dette i rapporten for 2. tertial.

5. INVESTERINGSBUDSJETTET

For omtale av det enkelte investeringsprosjekt vises det til vedlegget. Der blir det gitt en statusrapport over fremdrift og eventuelle kjente budsjettavvik. I det følgende kommenteres kun prosjekter der det foreslås gjort endringer.

Finansiering

Det er gjort endringer i regnskapsreglene mht finansiering og budsjettering av investeringer. Endringene innebærer at finansieringen ikke skal knyttes opp mot det enkelte prosjekt, men ses samlet. Videre er det krav at en skal gjenbudsjettere ubrukte bevilgninger fra tidligere år.

Ved utgangen av 2016 hadde en 36 658 000 kroner i ubrukte lånemidler. Årsaken til dette er at en har foretatt fullt låneopptak det enkelte år samtidig som det er forsinkelser i utgiftene til noen prosjekter. Med dagens bankavtale gir dette en positiv avkastning og ikke økte kostnader. Bruk av disse midlene må innarbeides på nytt og fylkesrådmannen tilrår at dette gjøres i denne saken. Midlene er knyttet til forsinkelser i både veg- og byggeprosjekter.

Sam Eyde videregående skole, byggetrinn 2

Forprosjektet for byggetrinn 2 ved Sam Eyde videregående skole ble vedtatt av fylkestinget i sak 55/2015. I fylkestingssak 19/2016 ble det vedtatt å bygge en ekstra etasje over undervisningsfløyen. Totalt areal er på 6 585 kvm. Det er også vedtatt at det skal bygges låsbar sykkelparkering for ansatte. Byggearbeidene er i gang, og byggetrinn 2 skal stå ferdig til 1.8.2018. Da er all undervisningsvirksomhet ved Sam Eyde videregående skole samlokalisert i et integrert skoleanlegg på Myra. Kostnadsrammen for byggetrinn 2 er på 185 mill. kroner.

Arbeidene går raskere enn planlagt, noe som fører til at det vil påløpe mer kostnader i 2017 enn det som er lagt til grunn ved utarbeidelsen av budsjettet. Det vil derfor være behov for å flytte midler fra 2018 til bruk i 2017. En vil komme tilbake til hvor stort beløp det kan dreie seg om i rapporten for 2. tertial.

HiA-bygningen, opprustning 3. etasje

I 2015 kjøpte fylkeskommunen deler av det gamle HiA-bygget i Groosevegen i Grimstad. Sørlandet fagskole har tatt i bruk to etasjer i den nordligste fløyen, mens 3. etasje står ubrukt. Det er avsatt 15 mill. kroner til ombyggingsarbeidene som bl.a. omfatter utbedring av ventilasjonsanlegg og installasjon av heis.

Samtidig med at tertialrapporten behandles i fylkestinget blir det lagt frem egen sak om rom- og funksjonsprogram for denne opprustningen. Av denne saken fremkommer det at arbeidene vil kunne gjennomføres innenfor en ramme på 13 mill. kroner. En vil komme tilbake til dette i rapporten for 2. tertial.

Jernbane, tilskudd til utbedring, Vatnestraum

I handlingsprogrammet for 2017 er det avsatt 3 mill. kroner i tilskudd til utbedring av jernbanen ved Vatnestrøm. I 2016 var det tilsvarende avsatt 2 mill. kroner. Jernbanen eies ikke av fylkeskommunen og utbedringen er ikke en investering for fylkeskommunen. Tilskuddet må derfor utbetales over driftsbudsjettet. Samlede avsatte midler på 5 mill. kroner foreslås flyttet fra investeringsbudsjettet til driftsbudsjettet. Da store deler av investeringene i handlingsprogrammet er driftsfinansiert, skaper ikke dette utfordringer knyttet til finansiering.

6. FINANSFORVALTNING

Langsiktige plasseringer

I henhold til gjeldende finansreglement har fylkeskommunen for tiden ikke langsiktige midler til rådighet for plassering i obligasjonsfond og aksjefond.

Kortsiktig likviditet

Aust-Agder fylkeskommunes bankinnskudd utgjorde ved utgangen av 1. tertial 794,7 mill. kroner. Av dette var ca. 212 mill. kroner bundne midler i form av skattetrekk, spillemidler m.v. Samlede bankinnskudd var ca. 72 mill. kroner lavere enn ved utgangen av 3. tertial 2016. Beholdningen svinger betydelig fra uke til uke. Gjennomsnittet i 1. tertial har vært ca. 96 mill.

kroner høyere enn i 3. tertial i fjor. Dette skyldes for en stor del at et lån på 200 mill. kroner som skal lånes videre til Aust-Agder vegfinans AS/Nye veier AS til E18-utbyggingen, ennå ikke er utlånt. Lånet ble tatt opp like før jul i 2016.

Avkastningen på fylkeskommunens ordinære bankinnskudd er avtalt gjennom hovedbankavtalen med Sparebanken Sør, og er knyttet til interbankrenten 3 mnd. NIBOR. Det har vært et fallende rentenivå i tertialet. 3 mnd. NIBOR har i månedene januar - april i gjennomsnitt vært 1,08 – 1,02 – 0,96 og 0,98 %. Gjennomsnittlig innskuddsrente for fylkeskommunen har i 1. tertial vært 2,07 %. Norges Banks styringsrente var ved årsskiftet 0,50 %, og har vært slik siden.

Nåværende bankavtale med Sparebanken Sør utløper i oktober 2017, etter en avtaleperiode på 4 år. Det er nå startet et arbeid for å konkurranseutsette bankavtalen, med sikte på å inngå ny avtale. Prosessen gjennomføres i et samarbeid med Vest-Agder fylkeskommune, for å etablere ny bankavtale med en felles avtalebank.

Gjeldsporteføljen

Aust-Agder fylkeskommunes gjeldsportefølje utgjorde 1 632,9 mill. kroner per 30.4. Herav var 542,4 mill. kroner utlånt videre til egne selskaper/IKS, der alle lånekostnader blir refundert. Inkludert i dette er de 200 mill. kroner som er omtalt ovenfor (utlån ennå ikke gjort). Netto gjeld som belaster fylkeskommunens driftsregnskap var dermed 1 090,5 mill. kroner.

Dette er fremstilt i nedenstående tabell (mill. kroner).

Långiver	31.12.16	Herav videre utlån	30.4.17	Herav videre utlån
Kommunalbanken	676,0	216,6	668,1	213,0
KLP/Kommunekreditt	488,0	324,4	486,6	324,4
Nordea	5,0	5,0	5,0	5,0
Sertifikatlån	473,2	0,0	473,2	0,0
Sum	1 642,2	546,0	1 632,9	542,4

I løpet av 1. tertial er det ikke tatt opp nye lån. I tillegg til ordinære avdrag er det betalt et ekstraordinært avdrag på 0,6 mill. kroner på et lån for videre utlån til Fylkeshuset AS.

Sertifikatlånene utgjør 473,2 mill. kroner. Denne type lån har en maksimal løpetid på ett år, slik at lånene må refinansieres innen den tid. Fylkeskommunens fire nåværende sertifikatlån har alle en løpetid på tre måneder, og refinansieres etter tur.

I henhold til finansreglementet skal gjennomsnittlig gjenværende rentebindingstid (durasjon) på samlet rentebærende gjeld være mellom 1 og 5 år. Per 30.4. var durasjonen 1,69 år (lån ekskl. videre utlån). Det er også i finansreglementet satt krav om at gjeldsporteføljen skal ha en fastrenteandel på minimum 50 % (lån med rentebinding 1 år fram i tid og over). Denne andelen var 52 % ved utgangen av 1. tertial. Dette er en nedgang fra 59 % ved utgangen av fjoråret. Pga. fastrenteandelen var gjennomsnittlig lånerente 2,68 % per 30.4. Dette er en liten nedgang fra årsskiftet, da gjennomsnittlig lånerente var 2,77 %. Ved opptak av fylkeskommunens lån for 2017, som ennå ikke er gjort, vil man måtte vurdere dette i sammenheng, spesielt forholdet mellom fast og flytende rente.

For å oppnå ønsket rentebinding, er det i finansreglementet gitt adgang til å ta i bruk rentebytteavtaler (swaps), som i realiteten sikrer fastrentebetingelser på deler av gjeld med

flytende rente. Per 30.4. hadde fylkeskommunen ti slike rentebytteavtaler, som totalt beløper seg til 511,6 mill. kroner. Av disse er 96,0 mill. kroner knyttet til lån til videre utlån.

I henhold til finansreglementet er det også foretatt en enkel beregning av renterisikoen for kortsiktig likviditet og gjeld sett i sammenheng. Dette er nærmere bestemt en netto gjeldsbetraktning som viser fylkeskommunens renterisiko ved en generell heving av rentenivået med 1 prosentpoeng for flytende rente. En ser for seg at renteendringen skjer umiddelbart, og beregner hva det innebærer i økte utgifter/inntekter etter 1 år.

Renterisiko 30.04.	Endringsparameter	Balanse, mill. kr.	Fordeling, %	Beregnet tap (-)/ gevinst (+)
Gjeld m/flytende rente	1 %	523,4	48	- 5,234
Gjeld m/fast rente		567,1	52	0,0
Samlet gjeld		1 090,5	100	- 5,234
Bankinnskudd	1 %	794,7		+ 7,947
Innskudd - gjeld med flytende rente	1 %	271,3		+ 2,713

Det er tatt utgangspunkt i «egne» lån, altså ekskl. lån for videre utlån. Fastrentedelen av gjelden vil ikke bli påvirket av en renteendring, og ettårsvirkningen/tapet vil dermed bli kroner 0. Gjeld med flytende rente, som utgjør 48 %, vil innebære en utgiftsøkning på 5,234 mill. kroner. For innskuddsrenten blir effekten motsatt, altså høyere renteinntekter (7,947 mill. kroner). Som følge av at fylkeskommunen ved tertialets slutt har større innskudd enn lån med flytende rente, vil virkningen av 1 prosentpoeng økning i rentenivået bli merinntekter på ca. 2,7 mill. kroner på årsbasis. Ved en reduksjon av rentenivået blir virkningen motsatt, altså at fylkeskommunen får merutgifter.

7. FYLKESKOMMUNAL LÅNEGARANTI

I fylkestingssak 41/2016 vedtok fylkestinget å etablere et regionalt bompengeselskap sammen med fylkeskommunene Vest-Agder, Rogaland, Hordaland og Sogn og Fjordane. Selskapet er nå stifta og heter Sørvest Bomvegselskap AS. Fylkestinget vedtok også at en skulle vurdere om det var strategisk å kjøpe selskapet BT Signaal AS.

Etter at Sørvest Bomvegselskap AS ble opprettet ble det igangsatt arbeid med å avklare alternative driftsformer for et regionalt bomselskap. Slik reformen innen bomsektoren er utformet vil det i praksis ikke være et privat marked for å tilby driftstjenester. De regionale bomselskapene legger i all vesentlig grad opp til egenregi på tjenestene. I tillegg skal de regionale selskapene overta mange av de operative oppgavene som i dag ligger til Statens vegvesen. Sørvest Bomvegselskap AS har vurdert situasjonen slik at det vil være en stor fordel for alle fylkene om en kan få tilgang på den kompetansen og erfaringen som BT Signaal AS har. Alternativet ville være å bygge opp en egen ny organisasjon. I tråd med fylkestingets vedtak vil Agders eget driftsselskap Agder Bomdrift AS tas inn i Sørvest Bomvegselskap AS og vil sammen med BT Signaal AS utgjøre et kompetansemessig sterkt driftsmiljø.

Fylkestingene fikk i 2016 tilbud om å kjøpe BT Signaal AS for 120 – 140 mill. kroner. Sørvest Bomvegselskap AS har siden i høst gjennomført en omfattende og formell forhandlingsprosess med innleid juridisk og økonomisk bistand. Enkelte deler av BT Signaal AS skal skilles ut før overtakelse. Dette er virksomheter som ikke kan videreføres i tråd med bompenggeavtalen som setter strenge rammer for hva som kan ligge i et regionalt bompengeselskap. Endelig kjøpspris er ikke helt ferdigforhandlet, men vil ligge under 100 mill. kroner. Det er nå gjennomført en selskapsgjennomgang (due diligence) for å avklare om det foreligger fakta som vil påvirke forhandlingsresultatet. Så langt er det ikke avdekket forhold som vil påvirke kjøpet.

Det legges opp til at det er Sørvest Bomvegselskap AS som står som formell kjøper av BT Signaal AS. I dialogen Sørvest Bomvegselskap AS har med bankforbindelsen (DNB) kommer det frem at lånevilkårene vil være klart mest gunstige med en fylkeskommunal garanti. Selve kjøpet av selskapet skal betales ned med innkrevde bompenger. Dette er formelt avklart med Samferdselsdepartementet. Det legges opp til en nedbetalingstid på i utgangspunktet 10 år. Lånegarantien gis for 10 år.

Siden Sørvest Bomvegselskap AS er i en etableringsfase uten inntekter er det behov for å sikre noe likviditet i selskapet gjennom låneopptak. Det foreslås derfor en samlet lånegaranti på 110 mill. kroner som fordeles mellom fylkeskommunene. Fylkeskommunene eier Sørvest Bomvegselskap AS med like eierandeler. Garantibeløpet for Aust-Agder fylkeskommune vil dermed utgjøre 22 mill. kroner. Det legges opp til at Sørvest Bomvegselskap AS overtar BT Signaal AS innen 30. juni 2017.

Fylkesrådmannen støtter vurderingene som er gjort med å kjøpe BT Signaal AS for å sikre seg et kompetansemessig sterkt driftsmiljø for bompenggeinnkreving i de aktuelle fylkene. Sørvest Bompengeselskap AS skal ha ansvaret for ca. 200 mill. passeringer og ca. 3 mrd. kroner i innkrevde bompenger per år. Fylkesrådmannen mener det er viktig å bidra til så kostnadseffektiv bompengedrift som mulig og anbefaler at det gis fylkeskommunal lånegaranti for inntil 22 mill. kroner for kjøp av BT Signaal AS og til å sikre likviditet for Sørvest Bomvegselskap AS i en etableringsfase. Lånegarantien må godkjennes av Kommunal- og moderniseringsdepartementet.

8. OPPSUMMERING AV FORESLÅTTE ENDRINGER

Oppstillingen nedenfor viser positive og negative avvik hvor det foreslås å gjøre budsjettendringer i denne rapporten. Tall med negativt fortegn er økte utgifter eller svikt i inntekter, mens tall med positivt fortegn er økte inntekter eller reduserte kostnader.

Reduksjon i skatt og rammetilskudd	-3 500 000 kroner
Økte kostnader tillitsvalgte	-800 000 "
Agder Arbeidsmiljø IKS, elever	-375 000 "
Rekruttere og beholde kompetanse i organisasjonen	-500 000 "
Sum	-5 175 000 kroner

Det fremkommer av oversikten ovenfor at en har merkostnader på 5,2 mill. kroner ved utgangen av 1. tertial. Beløpet foreslås dekket ved bruk av disposisjonsfond. Etter dette er disposisjonsfondet på 124,4 mill. kroner.

I tertialrapporten fremkommer det en lang rekke forhold som det er knyttet usikkerhet til. Dette gjelder bl.a.:

- skatteinntekter
- pensjonspremie
- lønnsoppgjør
- klasseoppsettet 2017/18
- voksenopplæring
- Vg3 fagopplæring i skole
- gjesteelever
- overtallighet
- tilskudd til lærebedrifter og utgifter til fagprøver
- transporttjenesten for funksjonshemmede
- kollektivtransport

En vil komme tilbake til disse forholdene i rapporten for 2. tertial.

9. TIDLIGERE BEHANDLING

Fylkesrådmannen fremmer saken til hovedsamarbeidsutvalget 6. juni 2017 med slik forslag til vedtak:

Hovedsamarbeidsutvalget tar til etterretning følgende stillingsendringer:

- 1,0 stilling om rådgiver ved Kompetanse Aust-Agder opprettes
- 0,4 stilling som lærer ved SMI-skolen opprettes
- 0,2 stilling som barne- og ungdomsarbeider ved SMI-skolen opprettes

.....

Fylkesrådmannen fremmer saken til administrasjonsutvalget 6. juni 2017 med slik forslag til vedtak:

Administrasjonsutvalget tar til etterretning følgende stillingsendringer:

- 1,0 stilling om rådgiver ved Kompetanse Aust-Agder opprettes
- 0,4 stilling som lærer ved SMI-skolen opprettes
- 0,2 stilling som barne- og ungdomsarbeider ved SMI-skolen opprettes

Vedlegg

Rapport 1. tertial 2017

17/33 Forslag til styrket busstilbud på strekningen Arendal - Kristiansand

Arkivsak-dok.	17/3342-1
Saksbehandler	Leiv Egil Thorsen

Saksgang	Møtedato	Saknr
1 Samferdsels- og miljøkomitéen	13.06.2017	17/11
2 Fylkestinget	20.06.2017	17/33

Fylkesrådmannen fremmer slikt forslag til vedtak

1. Det opprettes to nye direkteavganger morgen og ettermiddag på linje 100 mellom Arendal og Kristiansand. Årskostnad 3,3 mill. kroner. Det må gjøres tiltak som muliggjør bussbytte på Harebakken med linje 150.
 2. I perioden frem til 2019 opprettes det en ny direkteavgang morgen og ettermiddag mellom Gaupemyr/Tingsaker i Lillesand og Kristiansand sentrum med årskostnad 0,5 mill. kroner. Fylkestinget forventer at Bymiljøavtalen for Kristiansandsområdet vil kunne dekke kostnadene med tilbudet fra 2019.
 3. Kostnadene for 2017 dekkes innenfor AKT's ordinære budsjett for 2017. Helårsvirkningen tas inn i ordinære budsjettprosesser med AKT.
-

2. SAMMENDRAG

For å øke kollektivandelen mellom Arendal og Kristiansand vil redusert reisetid være nødvendig. For å vurdere muligheten for dette som en del av helhetstilbudet på linje 100, er det laget en egen rapport som vurderer alternative løsninger.

Fylkesrådmannen anbefaler at det iverksettes et forbedret rutetilbud på linje 100 med direktebuss på strekningen Arendal – Kristiansand med 2 avganger i hver retning morgen og kveld. Årlig kostnad for det utvidete rutetilbudet vil være 3,3 mill. kroner.

For å optimalisere øvrige tilbud på linje 100, anbefaler fylkesrådmannen at det etableres et forsterket rutetilbud mellom Lillesand og Kristiansand morgen og ettermiddag frem til bymiljøavtalen for Kristiansandsregionen settes i verk. Det forventes at denne avtalen vil trå i kraft fra 2019, og da kunne dekke kostnader med det forsterkede tilbudet. Årlig kostnad for dette rutetilbudet vil være 0,5 mill. kroner.

Kostnadene for 2017 dekkes innenfor AKT's ordinære budsjett for 2017. Helårsvirkningen tas inn i ordinære budsjettprosesser med AKT.

3. BAKGRUNN FOR SAKEN

Fylkestinget vedtok i sak 73/2016 å få fremlagt en sak med en vurdering av hvordan reisetida med buss mellom Arendal og Kristiansand kan reduseres. Agder Kollektivtrafikk AS har fått utarbeidet en utredning som anbefaler en styrking av rutetilbudet på strekningen basert på markedsvurderinger. Utredningen følger vedlagt saken.

3.1 Problemstillinger

Dagens linje 100 kjører på strekningen Arendal – Kristiansand. Linje 101 betjener strekningen Grimstad – Arendal – Eydehavn. Busspassasjerene på linje 100 og 101 utgjør om lag halvparten av alle bussreiser i Aust-Agder.

Rutetilbudet mellom Arendal og Kristiansand har i all hovedsak vært uendret siden 2009, da 4-felts motorveg ble åpnet mellom Grimstad og Kristiansand. Passasjertallene på linje 100 har hatt en vekst på omlag 40 % siste 3 år.

Dagens linje 100 kjøres med tre ulike kjøreruter:

- *Ordinær linje 100* kjører E18 på strekningen Nedenes terminal – Grimstad og strekningen Lillesand – Kristiansand. På strekningen Nedenes – Arendal følger bussen fv 420 over His. Inn mot Kristiansand kjører linje 100 via Sørlandssenteret, Universitetet, Lund torv og Kvadraturen. Linje 100 har avgang hver halvtime mellom kl. 05.00 og kl. 18.00. Total reisetid mellom Arendal og Kristiansand er 1 time og 25 minutter
- *Linje 100 ekspress* kjører E18 forbi Lillesand og Sørlandssenteret og kjører gjennom Arendal sentrum og har endestasjon på Harebakken. Dette tilbudet reduserer reisetiden med 10 minutter for reisende til/fra Grimstad og Arendal. Linje 100 ekspress kjøres 3 avganger i retning Kristiansand i morgenrush, motsatt på ettermiddagen, samt en enkelt avgang fra Kristiansand om morgenen til Arendal.
- *Linje 100 kveld og helg* kjøres om Fevik. Dette øker reisetiden med 5 minutter.

Passasjerbelegget på linje 100 vurderes å være høyt. Et gjennomsnitt på deler av strekningen på 25 – 30 passasjerer betyr at der er enkeltavganger med svært høyt belegg. Skal en få ytterligere passasjervekst bør tilbudet forbedres og utvides.

Et kritisk passasjersnitt ligger på strekningen mellom Lillesand og Sørlandssenteret.

Linje 100 har vesentlig høyere etterspørsel mot Kristiansand enn mot Arendal. Dette kan i noen grad forklares med at mange reiser med linje 101 mellom Grimstad og Eydehavn. Det vurderes også om frekvensen på strekningen Lillesand – Kristiansand er for lav.

Ekspressavgangene har godt markedsgjennomslag i Grimstad, mens tilbudet har svært få reisende fra Arendal.

Kveldsavgangene viser seg å ha en lokal funksjon. Derfor synes det å være en god løsning å la linje 100 gå via Fevik på kvelds- og helgetid.

I vurderingen av hvordan rutetilbudet kan forbedres er det viktig å finne en god balanse i det å videreføre det som fungerer godt og styrke tilbudet der forbedringspotensialet ligger.

4. FORSLAG TIL LØSNING OG KONSEKVENSER

Strekningen Arendal – Kristiansand:

Kjøretid for bil er beregnet å være 53 minutter mellom Arendal sentrum og Kvadraturen i Kristiansand. Det er utfordrende å gi et busstilbud som er så effektivt at forskjellen i reisetid mellom bil og buss aksepteres.

I faglige vurderinger legges det til grunn at reisetiden for buss på regionale linjer ikke må overstige forholdstallet 1,5 for å være konkurransedyktig med bil.

For å redusere reisetiden i forhold til dagens tilbud mellom Arendal og Kristiansand er det pekt på 3 ulike tiltak:

- Omklassifisere bussene slik at disse kan kjøre tillatt hastighet på 90 og 100 km/t.
- Tilby en egen Arendal-ekspress som kjører på E18 og ikke stopper i Grimstad sentrum
- Etablere direkte trase inn og ut av Kristiansand og Arendal.

Det tiltaket som vurderes å gi best effekt er å opprette en ny ekspress-/direktelinje (linje 100D) mellom Arendal og Kristiansand morgen og kveld samtidig som dagens tilbud på linje 100 videreføres med små justeringer.

Det anbefales derfor å etableres en ny ekspresslinje 100D på strekningen Arendal – Kristiansand t/r som kjører strekningen på mindre enn en time *med følgende trasé*: Arendal sentrum – Harebakken – Øygardsdalen (Grimstad) – Kristiansand sentrum. Linje 100D kjøres med klasse III-busser som kan holde inntil 100 km/t på motorvei. Det anbefales at linje 100D får to avganger om morgenen fra både Arendal og Kristiansand, med tider tilpasset jobbstart kl. 08 og 09. Linjen vil ha avgang fra begge byene om ettermiddagen ca. kl. 15 og 16 tilpasset arbeidsslutt.

Linje 150 er en av de viktige busslinjene i Aust-Agder. Linje 150 kjører strekningen Arendal – Tvedestrand – Risør med fast timesfrekvens hele dagen. Koblingen mellom linje 150 og linje

100 vil ha høy prioritet i videreutviklingen av busstilbudet i Aust-Agder. Ved etablering av ny direktelinje 100D vil en se på muligheten for korrespondanse med linje 150 på Harebakken. Korrespondanse mellom linje 100 og linje 150 er viktig for bo- og arbeidsmarkedet i Aust-Agder. Det må derfor jobbes aktivt for å iverksette tiltak som muliggjør bussbytte med de fleste avganger på linje 100 med linje 150.

I fylkestingets behandling av sak 73/2016 ble det bedt om en utredning om hvordan busstilbudet Risør-Tvedestrand-Arendal bør være når ny E18 åpner. Det ble videre bedt om at det ses på mulighetene for at et nytt tilbud kan settes i gang på eksisterende E18, og at det spesielt fokuseres på pendlerruter. Dette vil bli lagt frem for fylkestinget høsten 2017.

Årlige kostnader for linje 100D er estimert til brutto 3,3 mill. kroner dersom ruten ikke kjøres i påske-, sommer- og juleferier.

Strekningen Lillesand – Kristiansand:

For å redusere reisetiden mellom Arendal og Kristiansand for dagens linje 100 bør muligheten for å reise lokalt mellom Kristiansand, Sørlandsparken og Lillesand bli redusert eller fjernet. Dersom dette skal gjennomføres bør det etableres et nytt rutetilbud mellom Lillesand og Kristiansand morgen og ettermiddag.

I forslag til bymiljøavtale for Kristiansandsregionen er det innarbeidet et utvidet rutetilbud mellom Kristiansand og Lillesand. Bymiljøavtalen forventes satt i drift fra 2019. Inntil bymiljøavtalen er satt i funksjon anbefales det å etablere en ny avgang fra Gaupemyr/Tingsaker, som ikke kjøres via Sørlandssenteret, Universitetet og Kvadraturen, til Kristiansand rutebilstasjon morgen og ettermiddag. Årlig kostnad for tiltaket er estimert til brutto 0,5 mill. kroner. Det legges opp til at ruten ikke kjøres i skolens ferier.

Forslag til nye rutetilbud kan dekket innenfor AKTs budsjett for 2017. Dette er mulig av flere grunner:

- Takst- og soneprosjektet blir iverksatt seinere enn forutsatt. Det gir økonomiske innsparinger.
- Det har vært god trafikkvekst for bussrutene i Aust-Agder. Det gir økte inntekter.
- Økonomiske overføringer til AKT for 2017 ligger på samme nivå som i 2016. For 2016 gikk AKT med et overskudd for kjøringen i Aust-Agder. Det kan derfor forventes et økonomisk overskudd i 2017.

4.1 Vurdering av klimakonsekvenser

Opprettelse av nytt rutetilbud, linje 100D på strekningen Arendal – Kristiansand, forventes å få mange som i dag kjører bil på strekningen til å heller velge å ta bussen. Det vil gi reduserte klimautslipp.

4.2 Vurdering av konsekvenser for folkehelse

Nytt rutetilbud vil kunne ha positiv effekt for folkehelsen ved at folk må spasere noe før og etter bussturen.

4.3 Vurdering av konsekvenser for likestilling

Utvidet busstilbud vil øke tilbudet for alle brukergrupper noe som vil være positivt i et likestillingsperspektiv.

5. KONKLUSJON

Fylkesrådmannen anbefaler at det iverksettes et forbedret rutetilbud på linje 100 på strekningen Arendal – Kristiansand med 2 avganger i hver retning morgen og kveld. Ruten kjøres ikke i skolens ferier. Årlig kostnad for det utvidete rutetilbudet vil være brutto 3,3 mill. kroner.

For å optimalisere øvrige ruter på linje 100 anbefaler fylkesrådmannen at det etableres et rutetilbud mellom Lillesand og Kristiansand morgen og ettermiddag frem til bymiljøavtalen for Kristiansandsregionen settes i verk i 2019. Ruten kjøres ikke i skolens ferier. Årlig kostnad for dette rutetilbudet vil være brutto 0,5 mill. kroner. Det må gjøres tiltak som muliggjør bussbytte på Harebakken med linje 150.

Kostnadene for 2017 dekkes innenfor AKT's ordinære budsjett for 2017. Helårsvirkningen tas inn i ordinære budsjettprosesser med AKT.

Vedlegg

Utviklingsplan for linje 100, endelig versjon (1)

17/34 Reise- og ventetid for skoletransport til de videregående skolene

Arkivsak-dok.	17/2827-1
Saksbehandler	Petter Hammarstrøm

Saksgang	Møtedato	Saknr
1 Samferdsels- og miljøkomitéen	13.06.2017	17/12
2 Fylkestinget	20.06.2017	17/34

Fylkesrådmannen fremmer slikt forslag til vedtak
Fylkestinget tar saken om reise- og ventetid i skoletransporten til etterretning.

2. SAMMENDRAG

Fylkesrådmannen har i samarbeid med Agder Kollektivtrafikk AS (AKT) utarbeidet en oversikt over reise- og ventetider for skoletransport til de videregående skolene i fylket. Oversikten tar utgangspunkt i de ruter som kjøres i dag og de videregående skolenes ordinære start og sluttider. Det foreslås at fylkestinget tar saken til etterretning.

3. BAKGRUNN FOR SAKEN

I fylkestingssak 73/2016 fattet fylkestinget følgende vedtak under samferdsel pkt. 19:

«Fylkestinget ber administrasjonen om en sak angående reise- og ventetid når det gjelder skoleskyss i løpet av våren 2017».

3.1 Tidligere vedtak og andre føringer

Reglement for skyss av elever i grunnskolen og de videregående skoler i Aust-Agder har vært behandlet og godkjent i fylkesutvalget. Siste behandling av skyssreglementene var 4. april 2017 i sak 17/29, hvor nye fellesreglementer med Vest-Agder ble vedtatt. Reglementene får virkning fra skoleåret 2017/2018.

Det er Opplæringsloven og Rundskriv UDIR 3-2009 fra utdanningsdirektoratet som legger føringer for hvordan skoleskyssen skal gjennomføres. Fylkeskommunale reglementer kan ikke innskrenke retten til skoleskyss gitt i loven eller i rundskriv 3-2009. Øvre grense for reisetid for elevene er ikke fastsatt i forskriftene. Det skal foretas en individuell vurdering av hver skyssberettigete elev. UDIR 3-2009 sier at dersom reisetiden er uforsvarlig lang skal innkvartering vurderes.

4. FORSLAG TIL LØSNING OG KONSEKVENSER

Elever i videregående skole har krav på skoleskyss dersom avstanden mellom bopel og skole overstiger 6 km. 6 km-grensen er en nasjonal standard. Elever med reiseavstand på over 6 km mellom hjem og skole har krav på fri skyss. Den vanligste måten å tilby fri skyss er å tildele den enkelte elev et gratis reisekort (skolereisekort) med buss. I de tilfeller det ikke er et busstilbud, eller avstanden fra hjem til holdeplass er stor, tilbys eleven tilskudd til bruk av privat skyssmiddel, dvs. at eleven mottar en kilometersats for å transportere seg selv til og fra holdeplass. Dette benyttes også i de tilfeller det ikke er et kollektivtilbud på strekningen. I disse tilfeller dekkes kilometersats fra hjem til skole. Et tredje alternativ er at det skal vurderes innkvartering dersom reiseavstand/tid anses å være for lang til at det er forsvarlig med daglig skyss.

AKT behandler på vegne av Aust- og Vest-Agder fylkeskommune saker vedrørende skoleskyss for grunnskolen og videregående skole i begge fylker. AKT er også ansvarlig for planlegging av bussrutene, herunder skoletransporten. Store deler av rutenettet er lagt opp etter skolenes start- og sluttider. AKT har lagt ned et stort arbeid for å tilpasse rutetidene til start- og sluttider i grunnskolen og videregående skole. Det kjøres også midtskyss for grunnskolen i de fleste kommuner. Utdfordringer med reise- og ventetid er først og fremst en sak for elever i videregående skole. Elever i grunnskolen går som hovedregel på sin nærskole i kommunen. Kommunens og fylkeskommunens skyssansvar for elever som ikke

går på nærskolen strekker seg, i de fleste tilfeller, kun til kommunegrensen i elevens hjemkommune. AKT har årlig møter med kommunene om grunnskoleskyssen. AKT gjør fortløpende forbedringer av rutetilbudet til og fra de videregående skoler. Vedlagt oversikt fra AKT viser hvilke konkrete endringer som er foretatt høsten 2016 og våren 2017.

Sam Eyde videregående skole har flere yrkeslinjer som ikke tilbys på andre skoler. For enkelte elever som har lang reiseavstand, men som allikevel velger å bo hjemme medfører det lang reisetid. Alternativet vil være å bo på hybel, som også flere velger. Eksempel på slike strekninger kan være fra øvre Gjerstad eller Evje. AKTs lister viser at det er ni elever fra Gjerstad kommune, og en elev fra Evje og Hornnes kommune som er innvilget skyss til Sam Eyde videregående skole.

Skoleskyss er transport mellom hjem og skole og defineres som transport til skolens start- og sluttider. Skoletransport er ikke transport lagt opp etter elevens individuelle timeplan. Dersom eleven kan benytte eksisterende ruter utenfor oppsatte start og sluttider tillates dette. AKT innfører nå elektroniske skolereisekort som gir eleven to daglige reiser.

Vedtak om skyss er enkeltvedtak og kan påklages. Klager på skoleskyss for grunnskoleelever behandles av Fylkesmannen. Klage på skoleskyss for elever i videregående skole behandles av fylkeskommunens klagenemnd.

Vedlagt er AKTs oversikt over reise og ventetid til de fleste videregående skoler. Oversikten viser reise- og ventetider til og fra de fleste videregående skoler i fylket.

5. KONKLUSJON

AKT behandler på vegne av Aust-Agder fylkeskommune skoleskyssaker for grunnskolen og videregående skole. Rutetidene på morgen og ettermiddag er i stor grad lagt opp etter skolenes start og sluttider. Reise- og ventetider til og fra videregående skoler i Aust-Agder fremgår av vedlagt oversikt fra AKT.

Det brukes store ressurser for å dekke skyssbehovet til alle skolene. Sammen med øvrig kollektivtilbud er behovet dimensjonerende for antallet busser som brukes og dermed i praksis dimensjonerende for hvilke ressurser som må brukes. Det er derfor viktig å optimalisere tilbudet innenfor de reglementene som gjelder. AKT har god dialog med kommunene/skolene og har etter fylkesrådmannens vurdering tilpasset tilbudet på en god måte.

Fylkesrådmannen anbefaler at fylkestinget tar rapporten fra AKT om reise og ventetid i skoletransporten til etterretning

Vedlegg

Notat ang. reise- og ventetid videregående elever i Aust-Agder

Kopi av Reise- og ventetider vgs

17/35 Avsluttet byggregnskap fv 410 Fjærkleivene, Tvedestrand - fortau og rekkverk

Arkivsak-dok.	17/2695-1
Saksbehandler	Cato Moen

Saksgang	Møtedato	Saknr
1 Samferdsels- og miljøkomitéen	13.06.2017	17/13
2 Fylkestinget	20.06.2017	17/35

Fylkesrådmannen fremmer slikt forslag til vedtak:
Byggregnskap for fv 410 Fjærkleivene, Tvedestrand – fortau og rekkverk, godkjennes.
Merforbruket på 90 337 kroner tas av disposisjonsfond avsatt til investering i fylkesveg.

2. SAMMENDRAG

Fylkesrådmannen legger i denne saken fram avsluttet byggeregnskap for prosjektet fv 410 Fjærkleivene, Tvedestrand – fortau og rekkverk. Prosjektet har en kostnadsramme på 1 mill. kroner og er gjennomført med et merforbruk på 90 337 kroner. Merforbruket foreslås tatt av disposisjonsfond avsatt til investering i fylkesveg.

3. BAKGRUNN FOR SAKEN

Fylkestinget skal i henhold til vedtatt delegeringsreglement forelegges oppstartsmeldinger og byggeregnskap for fylkesvegprosjekter med en kostnadsramme som overstiger 10 mill. kroner og prosjekter som viser merforbruk.

Fylkesutvalget godkjente i sak 60/2013 oppstartsmelding for prosjektet fv 410 Fjærkleivene, fortau og rekkverk, med en kostnadsramme på 1 mill. kroner.

Prosjektet har tatt noe tid i og med at prosjektet ble omdefinert til å omfatte bygging av nytt fortau i en forlengelse av eksisterende. Dette gjorde det mulig å flytte eksisterende gangfelt nærmere sentrum. Flyttingen er i henhold til plan for utvidelse av miljøgata.

Prosjektet viser et merforbruk på 90 337 kroner.

Saken ble behandlet i kontrollutvalget 15.03.2017 og det ble gjort følgende vedtak:

«Kontrollutvalget har fått seg forelagt byggeregnskap for Fylkesveg 410 Fjærkleivene (Tvedestrand). Kostnadsramme kr 1 000 000. Prosjektet ble ferdigstilt våren 2016. Prosjektet viser en samlet kostnad på kr 1 090 337, og et merforbruk på kr 90 337. Kontrollutvalget viser til fylkesrevisors uttalelse og har ingen merknader utover denne.»

4. KONKLUSJON

Fylkesvegprosjektet fv 410 Fjærkleivene, Tvedestrand – fortau og rekkverk, er gjennomført som planlagt. Merforbruket på 90 337 kroner foreslås tatt fra disposisjonsfondet som er avsatt til investeringer i fylkesveg.

Disposisjonsfondet til investeringer i fylkesveg er før dette møtet i fylkestinget på 1 686 588 kroner.

Vedlegg

Revisors uttalelse- ISRE 2400 - Fv 410 Fjærkleivene (Tvedestrand), fortau og rekkverk.pdf
Investeringsprosjekt - Fv 410 Fjærkleivene (Tvedestrand), fortau og rekkverk.pdf
Saksprotokoll KU-AAFK, 15032017, Sak 19-17, Vegregnskap - FV 410 Fjærkleivene.pdf

17/36 Avsluttet byggregnskap fv 351 Søndeled - Telemark grense, utbedring

Arkivsak-dok.	17/2734-1
Saksbehandler	Cato Moen

Saksgang	Møtedato	Saknr
1 Samferdsels- og miljøkomitéen	13.06.2017	17/14
2 Fylkestinget	20.06.2017	17/36

Fylkesrådmannen fremmer slikt forslag til vedtak:

Byggregnskap for fv 351 Søndeled – Telemark grense, utbedring, godkjennes. Merforbruk på 665 823 kroner tas av disposisjonsfond avsatt til investering i fylkesveg.

2. SAMMENDRAG

Fylkesrådmannen legger i denne saken fram avsluttet byggeregnskap for prosjektet fv 351 Søndeled – Telemark grense, utbedring. Prosjektet har en kostnadsramme på 3 mill. kroner og er gjennomført med et merforbruk på 665 823 kroner. Merforbruket foreslås tatt av disposisjonsfond avsatt til investering i fylkesveg.

3. BAKGRUNN FOR SAKEN

Fylkestinget skal i henhold til vedtatt delegeringsreglement forelegges oppstartsmeldinger og byggeregnskap for fylkesvegprosjekter med en kostnadsramme som overstiger 10 mill. kroner og prosjekter som viser merforbruk.

Fylkesutvalget godkjente i sak 39/2015 oppstartsmelding for prosjektet fv 351 Søndeled – Telemark grense, utbedring, med en kostnadsramme på 3 mill. kroner.

Prosjektet bestod i å utbedre avkjørsler ved Sevik, utbedre/forsterke rekkverk fra Ravneberget til Rudsag, utbedre avkjørsel ved Stamsø og diverse punkter med utbedring av rekkverk og bredde/sikt.

Prosjektet viser et merforbruk på 665 823 kroner. Noen av grunnene til at det ble merforbruk i prosjektet er at kostnadene for rekkverk ble langt høyere enn først antatt, i tillegg til at den samlede lengden ble økt.

Saken ble behandlet i kontrollutvalget 15.03.2017 og det ble gjort følgende vedtak:

«Kontrollutvalget har fått seg forelagt byggeregnskap for Fylkesveg 351 Søndeled – Telemark grense. Kostnadsramme kr. 3 000 000. Prosjektet ble ferdigstilt januar 2016. Prosjektet viser en samlet kostnad på kr 3 665 823, og et merforbruk på kr 665 823. Kontrollutvalget viser til fylkesrevisors uttalelse og har ingen merknader utover denne.»

4. KONKLUSJON

Fylkesvegprosjektet fv 351 Søndeled – Telemark grense, utbedring, er gjennomført som planlagt. Merforbruket på 665 823 kroner foreslås tatt fra disposisjonsfond som er avsatt til investeringer i fylkesveg.

Disposisjonsfondet til investeringer i fylkesveg er før dette møtet i fylkestinget på 1 686 588 kroner.

Vedlegg

Investeringsprosjekt - Fv 351 Søndeled - Telemark grense, utbedring.pdf
revisors uttalelse- ISRE 2400 - Fv 351 Søndeled - Telemark grense, utbedring.pdf
Saksprotokoll KU-AAFK, 15032017, Sak 16-17, Vegregnskap Fv 351 Søndeland - Telemark grense.docx

17/37 Avsluttet byggregnskap fv 420 Torsbudalen, Arendal - overvannsanlegg, sykkelfelt og fortau

Arkivsak-dok.	17/2690-1
Saksbehandler	Cato Moen

Saksgang	Møtedato	Saknr
1 Samferdsels- og miljøkomitéen	13.06.2017	17/15
2 Fylkestinget	20.06.2017	17/37

Fylkesrådmannen fremmer slikt forslag til vedtak:
Byggregnskap for fv 420 Torsbudalen, Arendal – overvannsanlegg, sykkelfelt og fortau, godkjennes. Merforbruk på 193 524 kroner tas av disposisjonsfond avsatt til investering i fylkesveg.

2. SAMMENDRAG

Fylkesrådmannen legger i denne saken fram avsluttet byggeregnskap for prosjekt fv 420 Torsbudalen, Arendal – overvannsanlegg, sykkelfelt og fortau. Prosjektet har en kostnadsramme på 10,5 mill. kroner og er gjennomført med et merforbruk på 193 524 kroner, som foreslås tatt av disposisjonsfond avsatt til investeringer i fylkesveg.

3. BAKGRUNN FOR SAKEN

Fylkestinget skal i henhold til vedtatt delegeringsreglement forelegges oppstartsmeldinger og byggeregnskap for fylkesvegprosjekter med en kostnadsramme som overstiger 10 mill. kroner og prosjekter som viser merforbruk.

Fylkestinget godkjente i sak 15/2011 oppstartsmelding for prosjektet fv 420 Torsbudalen, overvannssystem, sykkelfelt og fortau, med en kostnadsramme på 5 mill. kroner. Det var Arendal kommune som skulle være byggherre for prosjektet, men Statens vegvesen skulle følge prosjektet tett.

Prosjektet omfattet overvannssystem, sykkelfelt og fortau fra Torsbudalen til Langsæ. Første etappe ble mer omfattende enn først antatt. Det ble behov for utskifting av dårlige masser, noe grunnerverv og flytting av mindre murer og gjerder for å få til en tilfredsstillende framføring av fortau og sykkelfelt.

Med bakgrunn prosjektet ble mer omfattende enn først antatt, ble det i 1. tertial 2012 bevilget ytterligere 3,2 mill. kroner til prosjektet.

Det ble ytterligere tilført prosjektet 0,5 mill. kroner i 1. tertial 2014.

I 2015 tildelte samferdselsdepartementet Aust-Agder fylkeskommune 11,5 mill. kroner til gang- og sykkelvegprosjekter i fylket. Av disse midlene ble 1,5 mill. kroner satt av til prosjektet fv 420 Torsbudalen, i tillegg ble 0,3 mill. kroner i momskompensasjon tilført prosjektet.

Totalt har prosjektet en kostnadsramme på 10,5 mill. kroner.

Prosjektet viser et merforbruk på 193 524 kroner.

Saken ble behandlet i kontrollutvalget 15.03.2017 og det ble gjort følgende vedtak:

«Kontrollutvalget har fått seg forelagt byggeregnskap for Fylkesveg 420 Torsbudalen (Arendal). Kostnadsramme kr 10 500 000. Prosjektet ble ferdigstilt våren 2016. Prosjektet viser en samlet kostnad på kr. 10 693 523, og et merforbruk på kr. 193 523. Kontrollutvalget viser til fylkesrevisors uttalelse og har ingen merknader utover denne.»

4. KONKLUSJON

Fylkesvegprosjekt fv 420 Torsbudalen, Arendal – overvannssystem, sykkelfelt og fortau, er gjennomført som planlagt. Merforbruket på 193 524 kroner foreslås tatt fra disposisjonsfondet som er avsatt til investeringer i fylkesveg.

Disposisjonsfondet til investering i fylkesveg er før dette møtet i fylkestinget på 1 686 588 kroner.

Vedlegg

Investeringsprosjekt - Fv 420 Torsbudalen (Arendal), overvannsanlegg, sykkelfelt og fortau.pdf

Revisors uttalelse- ISRE 2400 - Fv 420 Torsbudalen (Arendal), overvannsanlegg, sykkelfelt og fortau.pdf

Saksprotokoll KU-AAFK, 15032017, Sak 18-17, Vegregnskap FV 420 Torsbudalen.pdf

17/38 Klimaregnskap 2016

Arkivsak-dok.	17/178-5
Saksbehandler	Hans Fløystad

Saksgang	Møtedato	Saknr
1 Samferdsels- og miljøkomitéen	13.06.2017	17/16
2 Fylkestinget	20.06.2017	17/38

Fylkesrådmannen fremmer slikt forslag til vedtak
Klimaregnskapet for 2016 tas til etterretning og brukes som beslutningsgrunnlag i forbindelse med vurdering av klimatiltak i fylkeskommunen.

2. SAMMENDRAG

Fylkesrådmannen legger fram det niende årlige klimaregnskapet for organisasjonens utslipp av klimagasser. Sammenliknet med 2015 er utslippene redusert fra 605 tonn CO₂-ekvivalenter til 375 tonn CO₂-ekvivalenter, en reduksjon på 38 %. I 2016 ble utslipp knyttet til kjøp av kollektivtjenester er for første gang inkludert i virksomhetens klimaregnskap. Disse inkludert var fylkeskommunens samlede utslipp av klimagasser 8084,4 tonn CO₂ – ekvivalenter i 2016. Vi får på dette nivået ikke sammenliknbare tall før neste år. Fylkeskommunen har vedtatt å være klimanøytral for egen virksomhet og kjøpe «Gold standard» klimakvoter for virksomhetens direkte og indirekte utslipp. En vellykket satsing på biodiesel, som dekker drivstofforbruket for over 90 % av virksomhetens maskiner og kjøretøy, gjør at det bare må kjøpes 79 kvoter for å kompensere for virksomhetens utslipp. Kostnaden er ca. 5 000 kroner.

3. BAKGRUNN FOR SAKEN

3.1 Tidligere vedtak og andre føringer

Fylkestinget vedtok i sak 71/2014 følgende:

«... Fylkestinget ønsker å prioritere tiltak som reduserer klimagassutslippene og dermed også behovene for å kjøpe klimakvoter for å oppnå klimanøytralitet».

Fylkestinget vedtok i sak 16/37 følgende føringer for utarbeidelse av klimaregnskap og kvotekjøp:

- 1. Klimanøytralitet som arbeidsmetode videreføres for så langt som mulig å ta reduksjon i klimagasser fra egen virksomhet.*
- 2. Fylkeskommunens restutslipp kompenseres ved kjøp av frivillige klimakvoter med Gold Standard.*
- 3. Kostnader til kjøp av klimakvoter innarbeides i økonomiplanen.*

Fylkestinget vedtok i sak 16/72 følgende mål som er viktige å ta i betraktning i forbindelse med utarbeidelse og vurdering av virksomhetens klimaregnskap:

- a) Aust-Agder fylkeskommune skal legge om energiforbruket til oppvarming slik at bioenergi, spillvarme, solenergi, hydrogen og varmepumper basert på henholdsvis jord-, vann- og bergvarme i 2020 utgjør 55 % av virksomhetens oppvarmingsbehov. I 2030 skal disse energikildene dekke 80 % av det totale oppvarmingsbehovet.*
- b) Aust-Agder fylkeskommune skal i forhold til 2015 redusere utslippene av klimagasser fra egen virksomhet med 45 % innen 2020 og 75 % innen 2030.*
- c) Aust-Agder fylkeskommune skal i forhold til 2015 effektivisere energibruken i egen virksomhet med 10 % innen 2020 og 40 % innen 2030.*

Fylkestinget vedtok i sak 4/17 følgende føringer for utarbeidelse av virksomhetens klimaregnskap:

- 1. Aust-Agder fylkeskommune utvider klimaregnskapet til også å omfatte utslipp knyttet til innkjøpte kollektivtransporttjenester.*
- 2. Aust-Agder fylkeskommune kjøper ikke klimakvoter for indirekte utslipp knyttet til innkjøp av varer og tjenester. Klimanøytral drift videreføres ved at det kjøpes klimakvoter for å kompensere for direkte utslipp og indirekte utslipp knyttet til kjøp av energi.*

- 3. Aust-Agder fylkeskommune undersøker hvilke alternative verktøy som kan gi et hensiktsmessig klimaregnskap for innkjøp av varer og tjenester. Dette presenteres som en sak i komite for miljø samferdsel.*

3.2 Klimaregnskapet foreligger som egen rapport

Klimaregnskapet presenteres i "Klimaregnskap for Aust-Agder fylkeskommune 2016". Her beskrives utgangspunktet for fylkeskommunens utarbeidelse av klimaregnskap, metodikken og selve klimaregnskapet totalt og på virksomhetsnivå. Siden energieffektivisering og redusert vareforbruk er viktige ledd i omstillingen til lavutslippssamfunnet inngår også regnskap for energi og avfall. Tiltak for reduksjon av fylkeskommunens utslipp av klimagasser, og fylkeskommunens medvirkning til regionale klimatiltak er også beskrevet.

3.3 Kort om klimaregnskapet

Klimaregnskapet for 2016 er basert på innrapporterte forbrukstall, og tallmaterialet er gjennomgått av Aust-Agder revisjon IKS. Regnskapet omfatter direkte utslipp fra egen virksomhet og indirekte utslipp fra innkjøpt energi, tjenestereiser og levert avfall. I tillegg til dette er innkjøpte kollektivtrafikkjenester inkludert i regnskapet for første gang i 2016. Det innebærer at skoleskyss med buss og rutetilbud med buss er inkludert i regnskapet. Fylkeskommunens tilskudd til båtruter og transporttjeneste for funksjonshemmede er ikke definert som del av fylkeskommunens virksomhet og inngår ikke i klimaregnskapet for 2016. Det mangler tall for ca. 3 % av innkjøpt bussrutetilbud. Regnskapet er utviklet i henhold til den internasjonale standarden Greenhouse Gas Protocol Initiative (GHG-protokollen), som er den mest anvendte standarden for måling av drivhusgasser.

Fylkeskommunens samlede utslipp av klimagasser i 2016 inkludert kollektivtrafikken var på 8084,4 tonn CO₂-ekvivalenter. 7709,4 tonn CO₂-ekvivalenter er utslipp knyttet til kjøp av kollektivtjenester som for første gang er inkludert i virksomhetens klimaregnskap. Når utslippene fra innkjøpte kollektivtrafikkjenester er inkludert utgjør den øvrige virksomheten til fylkeskommunen bare 5 % av utslippene.

Basert på sammenliknbare tall fra tidligere år er fylkeskommunens utslipp av klimagasser fra egen virksomhet redusert fra 2703 tonn CO₂-ekvivalenter i 2008 til 375 tonn CO₂-ekvivalenter i 2016, dvs. 86 %. Hovedårsaken til denne reduksjonen er kjøp av strøm med opprinnelsesgaranti, redusert forbruk av fyringsolje og overgang fra ordinær diesel til biodiesel. Siste året er reduksjonen på 38 % og dette har sin årsak i mindre utslipp knyttet til kjøretøy og sveisegass (186 tonn CO₂-ekvivalenter), mindre usortert avfall med tilhørende utslipp (36 tonn CO₂-ekvivalenter) og mindre forurensende fjernvarme (46 tonn CO₂-ekvivalenter). Mer flyreiser trekker motsatt vei (18 tonn CO₂-ekvivalenter).

Fylkeskommunens energiforbruk økte 4 % fra 2015. Endring skyldes lavere temperaturer og økt oppvarmingsbehov, men også økt drivstofforbruk.

3.3. Resultater sammenliknet med fylkeskommunale mål for klima og energi

Fylkeskommunen har som mål å legge om energiforbruket til oppvarming slik at bioenergi, spillvarme, solenergi, hydrogen og varmepumper basert på henholdsvis jord-, vann- og bergvarme i 2020 utgjør 55 % av virksomhetens oppvarmingsbehov. I 2030 skal disse

energikildene dekke 80 % av det totale oppvarmingsbehovet. I 2016 oppnådde virksomheten at 54 % av oppvarmingsbehovet bestod av fjernvarme. I 2016 var en betydelig andel av fjernvarme basert på strøm (Risør vgs. og Fløyveien 12/IKT-bygget), slik at energiomleggingen var en del lavere. Målet for 2020 vil uansett være innenfor rekkevidde. Energiomleggingen innebærer også total utfasing av fyringsolje. Forbruket av 2500 liter olje ved Tvedestrand og Åmli videregående skole, avdeling Holt i 2016 skal derfor være et siste tilfelle av fossil oppvarming ved fylkeskommunens virksomheter.

Fylkeskommunen skal i forhold til 2015 redusere utslippene av klimagasser fra egen virksomhet med 45 % innen 2020 og 75 % innen 2030. Det ble oppnådd hele 38 % reduksjon i 2016. Videre forbedringer vil imidlertid være krevende og innebære reduksjon i reisevirksomhet med bil og fly, samt mindre leveranser av usortert avfall. Siden kollektivtrafikk er inkludert i klimaregnskapet bør det settes nye mål som også omfatter denne virksomheten.

Fylkeskommunen skal i forhold til 2015 effektivisere energibruken i egen virksomhet med 10 % innen 2020 og 40 % innen 2030. I 2016 økte energiforbruket med 4 %. Det vil være krevende å nå målsettingen fordi basisåret 2015 var uvanlig mildt, men det gjennomføres bygningsmessige tiltak og utredes driftsmessige forbedringer som skal kunne gi nødvendige resultater.

4. FORSLAG TIL LØSNING OG KONSEKVENSER

Det kjøpes 79 klimakvoter som kompenserer for utslippene i 2016.

Fylkesrådmannen vil før neste års klimaregnskap undersøke alternative verktøy som kan gi et hensiktsmessig klimaregnskap for innkjøp av varer og tjenester, og presentere dette som en sak i komite for miljø samferdsel.

5. KONKLUSJON

Fylkesrådmannen anbefaler at klimaregnskapet for 2016 tas til etterretning, og brukes som beslutningsgrunnlag ved vurdering av klimatiltak i fylkeskommunen. Fylkeskommunen har lyktes med å gjennomføre tiltak som reduserer klimagassutslippene og dermed også behovene for å kjøpe klimakvoter for å oppnå klimanøytralitet.

Vedlegg

Revisjonsrapport for klimaregnskapet 2016

Klimaregnskap 2016

17/39 Videreutvikling av Klimapartnere Agder

Arkivsak-dok. 16/9177-2
Saksbehandler Kirsten Borge

Saksgang	Møtedato	Saknr
1 Hovedsamarbeidsutvalget	06.06.2017	17/15
2 Administrasjonsutvalget	06.06.2017	17/12
3 Kultur-, nærings- og helsekomité	13.06.2017	17/12
4 Fylkestinget	20.06.2017	17/39

Fylkesrådmannen fremmer slikt forslag til vedtak

1. Aust-Agder fylkeskommune stiller seg positiv til videreutvikling av Klimapartnere Agder.
 2. Fylkestinget øker bevilgningen for 2017 med 80 000 kroner som belastes RUP Agder-Agder, udisponert ramme. Det forutsettes at Vest-Agder fylkeskommune øker sin bevilgning med 120 000 kroner.
 3. Det forutsettes at videre bevilgninger innarbeides i kommende økonomiplan.
 4. Nåværende prosjektlederstilling videreføres frem til 31.12.2019, og det opprettes en 50 prosent stilling for samme tidsperiode.
-

2. SAMMENDRAG

Klimapartnere Agder startet opp som et samarbeid mellom GRID Arendal, Arendal kommune og Aust-Agder fylkeskommune i 2008/2009. Etter hvert utviklet Klimapartnere seg til et nettverk som skal dekke hele Agder, og Vest-Agder fylkeskommune kom med i prosjektet. Målgruppe for satsningen er virksomheter i Agder, og målsettingen er utslippskutt og utvikling av nye grønne forretningsideer. Fylkesrådmannen foreslår en utvidet satsing ved at prosjektperioden forlenges frem til 31.12. 2019, og at prosjektet styrkes med en 50 % stilling.

3. BAKGRUNN FOR SAKEN

3.1 Klimapartnere og Regionplan Agder

Regionplan Agder 2020 har klima som et av 5 hovedmål. I Regionplan Agder har landsdelen videre satt seg mål om å være en global ledende klimaregion.

Klimapartnere er et av flere verktøy for å oppnå resultater innen klimaarbeidet på Agder. Klimapartnere har per 1.mai 2017 48 virksomheter med i nettverket med over 25 000 ansatte og 12 000 studenter. Antall partnere i nettverket har økt jevnt og trutt og 9 nye virksomheter har blitt medlemmer i løpet av det siste året. Man ser også at det er stadig flere virksomheter som vurderer å bli med i Klimapartnere, og det å være en del av en sterkere felles innsats for å skape et klimavennlig og fremtidsrettet Agder.

I tillegg til at medlemsmassen har økt, kan virksomhetene i Klimapartnere vise til svært gode resultater når det gjelder utslippskutt. Klimapartnere Agder har samlet redusert utslippene med 9 % fra 2014 til 2015. De siste tre årene har man i felleskap kuttet utslippene med over 21 %. Siden oppstart av Klimapartnere i 2008/2009 har de opprinnelige 10 partnerne mer enn halvert utslippene sine (samlet reduksjon på 52,4 %). Tallene for 2016 blir snart klare og forhåpentligvis kan man vise til tilsvarende positive resultater. Klimaregnskap 2016 vil bli fremlagt i juni i år.

Klimapartnere jobber både innad i virksomhetene og utad med ny grønn samfunns- og næringsutvikling. I tillegg til den vellykkede innsatsen med utslippskutt internt i Klimapartnere-virksomhetene, er en rekke fremtidsrettede, grønne varer og tjenester blitt utviklet i Klimapartner-nettverket (se mange eksempler på www.klimapartnere.no).

3.2 Utrulling av Klimapartnere i andre fylker

De gode resultatene og erfaringene fra Klimapartnere Agder har skapt stor interesse i andre regioner. Hordaland kopierte Klimapartnere-modellen og etablerte Klimapartnere Hordaland i 2014. Klimapartnere Hordaland kan vise til tilsvarende gode resultater med en utslippsreduksjon på 9 % i 2015. Administrasjonen i Hordaland fylkeskommune har videre uttalt at «Klimapartnere er et av de mest effektive og vellykkede grepene som er tatt for å få til konkrete klimaresultater i Hordaland».

Klimapartnere Troms ble etablert 8. februar 2017 og har nå 17 virksomheter med i nettverket. Fylkesutvalget i Rogaland vedtok den 30.august 2016 oppstart av Klimapartnere Rogaland i 2017.

Det er også flere andre regioner som vurderer oppstart av Klimapartnere, de mest aktuelle er Telemark, Akershus, Nordland og Trøndelag.

4. VIDEREUTVIKLING AV KLIMAPARTNERE AGDER

I sak 30/15 vedtok fylkesutvalget følgende:

1. «Det legges opp til en videreutvikling av Klimapartnere Agder i 2015-2017.
2. En forutsetning er at det innen 31.12. 2017 er lagt opp til en ny organisering av nettverket som ikke er i fylkeskommunal regi.
3. Det er en forutsetning at Vest-Agder fylkeskommune gir sin tilslutning til videreutvikling av nettverket, og at bevilgning for 2016 og 2017 innarbeides i RUP Agder.
4. Avsetningen i RUP Agder 2015 med 600.000 kroner omdisponeres til videreutvikling av nettverket.
5. Det opprettes en midlertidig stillingshjemmel for 3 år.»

Det opprinnelige målet for utvikling av Klimapartnere Agder var at nettverket skulle bli selvgående og medlemsfinansiert innen 31.12. 2017. Selv med en god økning av deltakelse i Klimapartnere Agder og en økning av medlemskontingenten, er det ikke mulig å nå dette målet. Samtidig er det enighet om at satsing på Klimapartnere er et godt grep for å nå målene i Regionplan Agder.

Faggruppe klima i regionplansamarbeidet inviterte høsten 2016 representanter fra regionens næringsliv, academia, og offentlig sektor for å diskutere hvordan Agder kan nå sine klimamål for 2020. Faggruppen hadde på forhånd utarbeidet [et strategiutkast](#) med anbefalinger til hva Agder må gjøre for å nå klimamålene. Videre ble det regionale partnerskapet invitert til en rundbordskonferanse for å få konkrete innspill til anbefalingene.

En av 14 konkrete anbefalinger i strategidokumentet er følgende:

- Videreutvikle Klimapartnere

På rundbordskonferansen støttet deltakerne opp om punktene i strategidokumentet, og det var enighet om at arbeidet bør tas videre i et veikart for klimaarbeidet i Agder. I dette klimaveikartet vil Klimapartnere spille en viktig rolle.

4.1 Økt satsing og ressurser til Klimapartnere

På bakgrunn av Klimaveikart Agder, samt nettverkets gode resultater er det viktig å videreutvikle Klimapartnere og ha en økt satsing fremover.

I dag er det prosjektleder i en 100 % prosjektlederstilling som håndterer sekretariatet og nettverket. Det er ønskelig å øke med en 50 % stilling for å bidra med enda større trykk i satsingen og videreutviklingen av Klimapartnere Agder. Det er også en fordel å kunne fordele ansvar og oppfølging på flere personer.

Ved en økning til 1,5 årsverk kan man videreutvikle Klimapartnere og ytterligere forsterke innsatsen med:

- Tettere oppfølging av eksisterende medlemmer for å kunne bidra med større merverdi for virksomhetene
- Rekruttering av nye medlemmer for en felles klimainnsats på Agder
- Å sette i gang og gjennomføre konkrete prosjekter sammen med Klimapartner virksomhetene
- Å søke støtte fra ulike støtteordninger, både til nettverket og til prosjekter sammen med Klimapartner-virksomhetene.
- Bidra i arbeidet med klimaveikartet og oppfølging av Regionplan Agder
- Videreutvikle klimaregnskapet ved å synliggjøre reduksjon i utslipp i den enkelte sektor (energi, bygg, transport, reiser, avfall m.m.).
- Representere Klimapartnerne utad i ulike sammenhenger
- Samarbeid med andre aktører
- Informasjon og markedsføring av Klimapartnerne / gjøre Klimapartnerne bedre kjent
 - Stands
 - Arrangementer
 - Sosiale medier (hjemmesider, facebook, twitter m.m.).

5. BUDSJETT OG FINANSIERING

Kostnader	Budsjett – oppdatert 2017	Budsjett - vedtatt på årsmøtet 2017
Prosjektledelse (intern)	1 120 000	920 000
Reiseutgifter	50 000	35 000
Klimaregnskap	155 000	155 000
Kunnskapsnotater og veiledere	50 000	50 000
Arrangementer og møter	90 000	90 000
Kontorlokaler, profilering og synlighet	100 000	100 000
Kommunikasjon, markedsføring m.m.	55 000	55 000
Diverse (rekvisita, telefon, konsulenter m.m.)	45 000	50 000
Sum kostnader	1 665 000	1 455 000
Finansiering		
Aust-Agder fylkeskommune*	320 000	240 000
Vest-Agder fylkeskommune	480 000	360 000
Medlemskontingent	660 000	660 000
Forventet medlemskontingent nye medlemmer	130 000	110 000
Prosjektmidler, andre inntekter	75 000	75 000
Overføring fra 2016		88 228
Sum finansiering	1 665 000	1 533 228
Resultat	0	78 228

Det oppdaterte budsjettet for 2017 innebærer en økning fra de to fylkeskommunene på 400.000 kr på årsbasis. Budsjettvirkningen for 2017 er på 200 000 kroner. Det legges opp til at finansieringen fra medlemskontingenten i nettverket vil øke utover i perioden.

6. FYLKESRÅDMANNENS VURDERINGER

Regionplan Agder viser til at klimautfordringer kan sees som en mulighet for videreutvikling av regionens næringsliv og kompetansemiljøer, og at klimahensyn må være et overordnet mål som må vektlegges i forbindelse med alle politiske beslutninger i landsdelen. På bakgrunn av utviklingen i Klimapartnere Agder nettverket og de positive resultatene som vises i de årlige klimaregnskapene, mener fylkesrådmannen at det er grunn til å øke ressursene til videreutvikling av nettverket. En må være oppmerksom på at nåværende prosjektleder vil ha krav på fast stilling i fylkeskommunen ved prosjektperiodens utløp.

7. KONKLUSJON

Fylkesrådmannen anbefaler at Klimapartnere Agder videreutvikles, og at fylkestinget vedtar å øke bevilgningen for 2017 med totalt 200 000 kroner fordelt med 40 % på Aust-Agder fylkeskommune og 60% på Vest-Agder fylkeskommune, at fremtidige bevilgninger innarbeides i kommende økonomiplan. Videre anbefaler fylkesrådmannen at nåværende prosjektlederstilling videreføres frem til 31.12. 2019, og at det opprettes en 50 % stilling for samme tidsperiode.

Vedlegg

Strategisk-notat-klima-2016 Regionplan Agder 2020

17/40 Vitensenteret Sørlandet - leveranse av realfagstjenester - regionalt medeierskap

Arkivsak-dok.	16/1375-4
Saksbehandler	Torleiv Olavson Momrak

Saksgang	Møtedato	Saknr
1 Kultur-, nærings- og helsekomité	13.06.2017	17/13
2 Fylkestinget	20.06.2017	17/40

Fylkesrådmannen fremmer slikt forslag til vedtak

1. Aust-Agder fylkeskommune bevilger Vitensenteret Sørlandet kr 352 500 til utvikling av undervisningsopplegg i realfag til videregående skole i 2018 og 2019. Årlig ramme innarbeides i fylkeskommunens budsjett. Bevilgningen forutsetter at Vest-Agder fylkeskommune bevilger kr 352 500 til samme formål.
2. Aust-Agder fylkeskommune kjøper realfagstjenester av Vitensenter Sørlandet og transport for elever iht. rammer gitt i denne saken. Årlig ramme for kjøp av tjenester innarbeides i fylkeskommunens budsjett.
3. Aust-Agder fylkeskommune vil samarbeide med Vest-Agder fylkeskommune og Arendal kommune om regionalt eierskap av Vitensenteret Sørlandet. Dette forutsettes avklart i forbindelse med fylkessammenslåingen i 2020.
4. Inntil det foreligger en avtale om regionalt eierskap vil fylkeskommunene støtte Vitensenteret Sørlandet med 2 mill. kr pr. år fordelt med 1,2 mill. kr på Aust-Agder fylkeskommune og 800 000 kr for Vest-Agder fylkeskommune. Dette innarbeides i RUP Agder 2018 og 2019.

2. SAMMENDRAG

Fylkesrådmannen foreslår at Aust-Agder fylkeskommunen bevilger Vitensenteret Sørlandet kr 352 500 til utvikling av undervisningsopplegg i realfag til videregående skole i 2018 og 2019. Fylkesrådmannen foreslår videre at Aust-Agder fylkeskommune kjøper realfagstjenester av Vitensenter Sørlandet og transport for elever iht. rammer gitt i denne saken. Det foreslås i saken at Aust-Agder fylkeskommune sammen med Vest-Agder fylkeskommune og Arendal kommune arbeider for et regionalt partnerskap av Vitensenteret Sørlandet.

3. BAKGRUNN FOR SAKEN

3.1 Tidligere vedtak og andre føringer

Våren 2015 ble det nedsatt en arbeidsgruppe fra fylkeskommunene i Aust-Agder og Vest-Agder og Arendal kommune som skulle utrede videreutvikling av samarbeidet omkring Vitensenteret Sørlandet i Arendal. Arbeidsgruppen avga sin innstilling våren 2016. Fylkestinget behandlet utredningen i juni 2016, sak 34/16 og vedtok bl.a.:

«Fylkestinget tar utredningen Samarbeid om videreutvikling av Vitensenteret Sørlandet til etterretning, og forutsetter at utredningen legges til grunn i det videre arbeidet med å utvikle Vitensenteret Sørlandet.»

I utredningen ble det anbefalt at man jobbet videre med utvikling av Vitensenteret Sørlandet ut fra følgende føringer:

- 1. De to fylkeskommunene og Arendal kommune er enige om at det langsiktige målet er et regionalt eierskap hvor både kommuner og fylkeskommuner, andre offentlige og private aktører går inn på eiersiden av Vitensenteret Sørlandet.*
- 2. Det nedsettes en arbeidsgruppe fra utdanningsavdelingene i fylkeskommunene og Vitensenteret som skal utarbeide et utkast til avtale med utgangspunkt i realfagsopplæringen i videregående skoler. Det gjennomføres en behovskartlegging og lages en utviklingsplan for innhold i avtalen. Arbeidet ferdigstilles innen utgangen av september 2016. Arbeidsgruppen får ansvaret med å følge opp arbeidet i avtaleperioden, som har en tidshorisont på 2017 – 2021.*
- 3. Basert på erfaring og gjennomføring av avtalen jobbes det parallelt med å avklare fylkeskommunenes langsiktige engasjement i Vitensenteret Sørlandet. Inntil det foreligger en avtale som inneholder leveranser av konkrete tjenester og fylkeskommunene langsiktige engasjement, vil fylkeskommunene bidra med en basisfinansiering på minimum 2 millioner kroner per år.*
- 4. Fylkesrådmennene/rådmann utarbeider forslag til avtale med utgangspunkt i denne utredningen og anbefalinger fra arbeidsgruppen, jfr. Pkt. 2 og 3. Avtalen legges frem for politisk behandling i fylkeskommunene og i Arendal kommune.*

Denne saken omhandler i de videre to forhold:

1. Oppfølging av pkt.2 over: Avtale om leveranse av realfagsopplæring i videregående skoler.

Spørsmål knyttet til et felles eierskap av Vitensenteret Sørlandet, pkt. 3 over.

Aust-Agder fylkeskommune og Vest-Agder fylkeskommune har bidratt økonomisk til Vitensenteret Sørlandet i flere år. Aust-Agder fylkeskommune fra 2010 og Vest-Agder fylkeskommune fra 2013. Etablering av et vitensenter på Sørlandet er nedfelt i Regionplan Agder 2020 som ble vedtatt i 2010.

Fra 2014 har Vitensenteret Sørlandet vært en del av statsbudsjettet som et av i alt 9 regionale vitensentre i Forskningsrådets nasjonale program for vitensentre. Da vitensenteret ble en del av den nasjonale satsingen ble det behov for å avklare fylkeskommunenes langsiktige engasjement i senteret og det ble nedsatt en arbeidsgruppen som skulle jobbe videre med saken. Dette ble forankret i RUP Agder 2015 hvor det bl.a. stod følgende:

«() For fylkeskommunene er det viktig at senteret blir et regionalt vitensenter for hele Agder. Arendal kommune tar initiativ til å etablere en arbeidsgruppe hvor fylkeskommunene deltar for å drøfte organiserings- og finansieringsmodell ()».

I Aust-Agder fylkeskommunes samarbeidsavtale med Arendal kommune fra 2015 er det vedtatt at partene skal inngå en langsiktig samarbeidsavtale om drift og utvikling av Vitensenteret Sørlandet.

Det vises videre til at flertallet i arbeidsgruppen «En ny region Agder?» trakk frem at en ved etablering av en ny region må etablere prosjekter for å bedre levekårene (bl.a. i østre deler av Aust-Agder) for eksempel gjennom.. *«å ytterligere styrke ()Vitensenteret»*

3.2 Utvikling av pedagogiske undervisningsopplegg

For å følge opp punkt 2 i arbeidsgruppens anbefalinger referert tidligere i saken, ble det høsten 2016 nedsatt en arbeidsgruppe fra utdanningsavdelingene i fylkeskommunene og Vitensenteret. Arbeidsgruppen har utarbeidet et forslag til realfagsopplæring fra Vitensenteret til bruk for videregående skoler i de to fylkeskommunene. Tilbudene dekker fag og læreplaner fra både studieforberevende – og yrkesfaglige utdanningsprogram.

Den endelige utviklingsplanen er basert på 13 ulike undervisningstilbud som Vitensenteret Sørlandet hadde i sin portefølje. Gjennom samarbeidet med de respektive fagforaene i realfag og matematikk, er det prioritert 9 undervisningstilbud fra fylkeskommunenes side. Vitensenteret vil etter dette videreutvikle disse 9 tilbudene slik at disse knyttes tydeligere til kompetansemål i aktuelle læreplaner, samtidig som Vitensenteret utvikler en fagdidaktikk tilpasset videregående nivå. Enkelte undervisningsopplegg krever anskaffelse av nytt utstyr og/eller programvare.

Vedlegg 1 gir oversikt over de 13 potensielle undervisningstilbudene fra Vitensenteret Sørlandet. Tabell 1 viser de 9 prioriterte tilbudene med tilhørende utviklings- og piloteringsperiode, samt utviklingskostnader.

3.3 Gjennomføring av undervisningsopplegg

Med bakgrunn i kvalitetssikringen av de aktuelle undervisningsoppleggene, og vitensenterets arbeid med å tilrettelegge for pedagogisk-metodiske opplæringstilbud på videregående nivå,

samt anskaffelse av nødvendig utstyr/programvare, foreligger to muligheter for gjennomføring av undervisningsoppleggene:

1. Vitensenteret Sørlandet tilrettelegger for og gjennomfører undervisningen i egne lokaler. Vitensenterets utstillinger/installasjoner vil inngå i opplæringen der dette er hensiktsmessig.
2. Vitensenteret Sørlandet besøker skolene og tilrettelegger og gjennomfører undervisningen i skolenes lokaler.

På grunn av ulik geografisk nærhet til de videregående skolene i Aust- og Vest Agder, vil noen skoler velge Vitensenteret som læringsarena og andre vil finne det mest praktisk å få besøk på egen skole. Nærhet til Vitensenteret, reisetid og faglig opplegg vil være utslagsgivende for hvilken løsning hver enkelt skole velger.

3.4 Utviklings- og gjennomføringskostnader

Vitensenteret Sørlandet har oversendt en kostnadsplan for utvikling av undervisningsoppleggene, gjennomføring av undervisningsoppleggene; pr. gruppe/klasse og pr. undervisningsopplegg, og transportkostnader. I kostnadsplanen fra Vitensenteret er antall grupper/klasser og antall elever beregnet ut fra tilbudsstrukturen i videregående opplæring kommende skoleår.

Antall elever som får de ulike undervisningsoppleggene, enten i Vitensenterets lokaler eller på egen skolen, er vanskelig å forutse. Dette vil kunne variere fra år til år; avhengig av antall elever i de aktuelle klassene. Tallgrunnlaget som presenteres må derfor betraktes som et overslag. I saksframlegget er det lagt til grunn at alle elevene i målgruppa skal få delta på undervisningsopplegg i de kommende to årene. For at skolene skal ha økonomisk mulighet og trygghet til å benytte tilbudet, foreslås det at både kostnader til gjennomføring av opplæringen og transportkostnader dekkes av skoleeier.

3.4.1 Utviklingskostnader

Totale utviklingskostnader for de aktuelle undervisningsoppleggene er på totalt 705 000 kroner. Aust-Agder fylkeskommunes andel er følgelig på 352 500 kroner.

Undervisningsopplegg	Utvikling og pilotering	Utviklingskostnader
DNA-krimlab	Vår 2018	105 000
Rakettfysikk	Vår 2018	60 000
Kulebanen	Vår 2018	60 000
Solceller/solfangere	Høst 2018	115 000
Pytagoras	Høst 2018	60 000
Lek med realfag	Høst 2018	35 000
Radioaktivitet	Vår 2019	180 000
3D-tegning og printing	Vår 2019	55 000
Kurs for lavt presterende elever	Vår 2019	35 000
Totale utviklingskostnader for Aust- og Vest-Agder		705 000
Aust-Agder fylkeskommunes andel		352 500

Tabell 1. Oversikt over prioriterte undervisningsopplegg, utviklings- og piloteringsperiode, samt utviklingskostnader.

3.4.2 Gjennomføringskostnader

Vitensenteret Sørlandet har i kostnadsplanen kalkulert med følgende kostander pr. gruppe/klasse avhengig av hvor opplæringen skjer:

- Kostnader gjennomføring etter pkt. 1 (i Vitensenterets lokaler): 2 500 kroner pr. gruppe/klasse.
- Kostnader gjennomføring etter pkt. 2 (i skolen): 5 000 kroner pr. gruppe/klasse.

I henhold til Vitensenteret Sørlandets kostnadsplan vil elever i videregående skole i Aust-Agder kunne ta i bruk undervisningstilbudene fra og med høsten 2018.

Til grunn for dette ligger ett besøk pr. gruppe/klasse på Vitensenteret Sørlandet pr. år. Vitensenteret Sørlandet legger også til grunn at videregående skoler i Aust-Agder benytter undervisningstilbudene fra Vitensenteret i høstsemesteret, og videregående skoler i Vest-Agder i vårsemesteret.

3.4.3 Fordeling av utviklings- og gjennomføringskostnader pr. år for Aust-Agder fylkeskommune

	Vår 2018	Høst 2018	Vår 2019	Høst 2019	Høst 2020	Høst 2021
Utviklingskostnader	112500	105000	135000			
Gjennomføringskostnader		215000		235000	235000	235000
Transportkostnader		196000		196000	196000	196000
Totalt pr. semester	112500	516000	135000	431000	431000	431000

Tabell 2. Oversikt over utviklings-, gjennomførings- og transportkostnader fra vår 2018 til høst 2021. Gjennomføringskostnadene stiger fra 215 000 kroner høst 2018 til 235 000 kroner høst 2019, 2020 og 2021 da undervisningstilbudene også omfatter Vg2.

(Merk: Det er lagt opp til undervisningsopplegg som medfører gjennomføringskostnader og transportkostnader bare i høstsemesteret for skolene i Aust-Agder. Vest-Agderskolene har undervisningsopplegg i vårsemesteret.)

3.5 Regionalt felles eierskap

Samarbeid om videreutvikling av Vitensenteret har vært oppe til politisk behandling i fylkeskommunen en rekke ganger. Etablering og videre utvikling av Vitensenteret Sørlandet har bred støtte i de to fylkeskommunene på Agder.

Det har lenge vært et mål fra Arendal kommunes side å få til et felles regionalt eierskap av Vitensenteret. Allerede i 2009 sendte Arendal kommune brev til Aust-Agder og Vest-Agder fylkeskommuner der kommunen søkte om bidrag til utstys- og utstillingsfond, og at de to fylkeskommunene fattet prinsippvedtak om å gå inn på eiersiden av Vitensenteret.

Aust-Agder fylkeskommune vedtok i 2010 at man ville vurdere driftstilskudd og eventuelt eierskap når planene for driften var mer avklart. Det ble som tidligere referert i saken først avklart da Vitensenteret fikk status som regionalt senter i 2014.

I utredningen fra arbeidsgruppen, som fylkestingssaken i 2016 bygget på, ble det pekt på tre ulike samarbeidsformer:

1. Samarbeid om leveranse av og/eller kjøp av realfagstilbud tilpasset læreplaner
2. Langsiktig utviklings- og samarbeidsavtale
3. Felles eierskap (IKS, stiftelse, AS)

Arbeidsgruppen anbefalte at det ble arbeidet videre med alt. 2, *Langsiktig utviklings- og samarbeidsavtale mellom fylkeskommunene og Vitensenteret Sørlandet* fordi den anså det som for tidlig i prosessen å gå inn for et eierskap. Samtidig ble det fra arbeidsgruppens side understreket at målet er regionalt eierskap.

Arbeidsgruppen pekte videre på at et regionalt felles eierskap er viktig fordi det gir et mer forpliktende og forutsigbart rammeverk for alle parter. Eierskap gir større mulighet for innflytelse på innhold forutsatt et aktivt eierskap. Eierskap vil også gi større regional og nasjonal tyngde og kan gi større tyngde bak det felles ansvar det er for Agder å videreutvikle vitensentersatsingen. Felles eierskap kan også gi økte muligheter for å tiltrekke seg andre offentlig aktører på eiersiden; først og fremst FoU-miljøer og kommunene på Agder. At Vitensenteret Sørlandet skal være et vitensenter for hele Agder forsterkes ved at det nå etableres en avdeling av Vitensenteret i Kristiansand, og som Kristiansand kommune støtter økonomisk.

4. FYLKESRÅDMANNENS MERKNADER

Vitensenteret Sørlandet legger til rette for å møte elevens nysgjerrighet, lærelyst og kreativitet, og fylkesrådmannen mener dette er en god arena som kan supplere skolene i arbeidet med dagens generelle del av læreplanverket samt de ulike fagplanene. Et godt virkemiddel for å differensiere opplæringen er å bruke oppgaver som karakteriseres av undersøkende arbeidsmåter, og som kan utfordre både lavt og høyt presterende elever.

Flere kompetansemål innen de utvalgte undervisningstilbudene legger opp til å utvikle elevenes kompetanse innen forskningsmetodikk, helsefaglige og andre naturvitenskaplige emner, og teknologi i et framtidsperspektiv. Undervisning i slike emner krever ofte avansert teknisk utstyr, og undervisningsøktene er ofte ressurskrevende å utvikle. Vitensenteret Sørlandet vil avhjelpe skolene i dette arbeidet gjennom sin vektlegging på eksperimentelle installasjoner, ideLab og tverrfaglighet. Fylkesrådmannen viser til at faglig relevans er kvalitetssikret gjennom vitensenterets samarbeid med fagforaene i henholdsvis matematikk og realfag i de to fylkeskommunene.

Realfagsstrategien *Tett på realfag* er tydelig på at «Undersøkende og eksperimenterende læringsformer aktiviserer og engasjerer og bidrar til utviklingen av kritisk tenkning og dybdeforståelse i fagene. (...) Bruk av flere læringsarenaer bidrar til variert praksis, flere realfaglige erfaringer og bedre innsikt i realfagenes relevans for samfunnet.»

Fylkesrådmannen har i flere saker understreket at et videre samarbeid om utvikling av Vitensenteret Sørlandet må bygge på at senteret bidrar til å styrke landsdelens realfagssatsing. Fylkesrådmannen mener det nå er lagt et godt grunnlag for dette gjennom det opplegg som er skissert i saken. Fylkesrådmannen vil derfor anbefale at Aust-Agder fylkeskommune, sammen med Vest-Agder fylkeskommune, arbeider mot et felles eierskap med Arendal kommune av Vitensenteret. Arbeidet bør ses i sammenheng med prosessen de

to fylkeskommunene setter i gang i forbindelse med sammenslåing av de to fylkeskommunene.

Begrunnelsen for en slik tilnærming er at Stortinget behandler forslag til ny regionstruktur i juni 2017. Umiddelbart etter det vil de to fylkeskommunene starte opp arbeidet med å avklare forhold knyttet til sammenslåing av de to fylkeskommunene. I dette ligger det avklaring av samarbeid og eierforhold knyttet til institusjoner og virksomheter fylkeskommunene har sammen eller hver for seg med enkeltkommuner og/eller sammenslutninger av kommuner.

Fylkesrådmannen vil for øvrig påpeke, slik en har gjort i tidligere saker om Vitensenteret, at det er viktig å få med andre eiere av Vitensenteret, særlig FoU-miljøene og kommunene på Agder og større private aktører. Det bør i første omgang jobbes med å få Kristiansand kommune med på eiersiden. Dette både i kraft av den tyngde Kristiansand kommune har i landsdelen og at Vitensenteret har etablert seg med en egen avdeling i Kristiansand.

Inntil det foreligger en endelig avtale om regionalt eierskap foreslår fylkesrådmannen at fylkeskommunene støtter Vitensenteret Sørlandet med 2 mill. kroner etter samme fordeling som tidligere år. Den årlige rammen for kjøp av realfagstjenester innarbeides i fylkeskommunens budsjett og avklares med Arendal kommune/Vitensenteret for det enkelte år.

5. KONKLUSJON

Fylkesrådmannen foreslår at Aust-Agder fylkeskommune bevilger Vitensenteret Sørlandet kr 352 500 til utvikling av undervisningsopplegg i realfag til videregående skole i 2018 og 2019. Årlig ramme innarbeides i fylkeskommunens budsjett. Bevilgningen forutsetter at Vest-Agder fylkeskommune bevilger kr 352 500 til samme formål.

Videre foreslås det at Aust-Agder fylkeskommune kjøper realfagstjenester av Vitensenteret Sørlandet og transport for elever iht. rammer gitt i denne saken. Årlig ramme for kjøp av tjenester innarbeides i fylkeskommunens budsjett.

Fylkesrådmannen anbefaler at Aust-Agder fylkeskommune samarbeider med Vest-Agder fylkeskommune og Arendal kommune om regionalt eierskap av Vitensenteret Sørlandet. Dette arbeidet ses i sammenheng med Agderprosessen om å slå sammen de to fylkeskommunene.

Aust-Agder fylkeskommune bør arbeide for at den nye Agder fylkeskommune blir part i eierskapet med Arendal kommune. Det legges fram sak om dette for det nye fylkestinget.

Inntil det foreligger en avtale om regionalt eierskap anbefaler fylkesrådmannen at fylkeskommunene støtter Vitensenteret Sørlandet med 2 mill. kr pr. år fordelt med 1,2 mill. kr på Aust-Agder fylkeskommune og 800 000 kr for Vest-Agder fylkeskommune. Dette innarbeides i RUP Agder 2018 og 2019.

Vedlegg

Eksisterende og potensielle undervisningstillbud_matrise

17/41 Vg3 fagopplæring i skole - tilbud og kvalitetssikring

Arkivsak-dok. 17/694-1
Saksbehandler Karen Eva Grundesen

Saksgang	Møtedato	Saknr
1 Yrkesopplæringsnemnda	02.06.2017	17/22
2 Hovedsamarbeidsutvalget	06.06.2017	17/12
3 Utdanningskomitéen	13.06.2017	17/8
4 Fylkestinget	20.06.2017	17/41

Fylkesrådmannen fremmer slikt forslag til vedtak

1. Fylkestinget tar til etterretning fylkesrådmannens gjennomgang av Vg3 fagopplæring i skole og at det er iverksatt en rekke tiltak for å sikre kvaliteten i Vg3 fagopplæring i skole.
2. Fylkesrådmannen bes arbeide videre med å få bedre statistikk over elever som påbegynner Vg3 fagopplæring i skole og ikke melder seg opp til avsluttende fagprøve.

2. SAMMENDRAG

Alle kvalifiserte søkere til læreplass har de siste årene fått tilbud om læreplass i bedrift eller Vg3 fagopplæring i skole. Dette gjelder søkere med ungdomsrett eller voksenrett. Elever som har valgt et yrkesfaglig utdanningsprogram har derfor fått mulighet til å fullføre opplæringen selv om de ikke har fått tilbud om læreplass i bedrift. Etter fylkesrådmannens vurdering er Vg3 fagopplæring i skole også et viktig tiltak for å skaffe fagarbeidere i fremtiden og kan sikre opplæring i enkelte fag også i tider da enkelte næringer/bransjer har særlige utfordringer. En må imidlertid ikke opprettholde yrkesutdanninger i fag som det ikke er behov for i arbeidslivet.

Det er mange utfordringer med hensyn til å overføre et opplæringsssystem som er utviklet gjennom en årrekke i samarbeid med partene i arbeidslivet til tilsvarende opplæring i skole. For de aktuelle videregående skolene er det derfor mange nye utfordringer, og det er satt i gang en rekke tiltak for å sikre kvaliteten på opplæringen i skole.

Vg3 fagopplæring i skole kan imidlertid ikke erstatte fullt ut Vg3 fagopplæring i bedrift da arbeidslivserfaring er en viktig del av fagopplæringen. Elever som har fullført Vg3 fagopplæring i skole, må få denne arbeidslivserfaringen etter avsluttet videregående opplæring.

Det er derfor viktig at partene i arbeidslivet aksepterer fagarbeidere som har fått sin fagopplæring i skole og at bedriftene og offentlig sektor også tilsetter disse fagarbeiderne. Det er de samme prøvenemndene som vurderer fagprøvene enten opplæringen har skjedd i bedrift eller skole.

Fylkesrådmannen har i dette saksdokument forsøkt å kartlegge skolenes utfordringer, og beskriver de tiltak som er satt i gang for å øke kvaliteten på opplæringen i skole.

3. BAKGRUNN FOR SAKEN

Søkere til læreplass, som har rett til videregående opplæring, og som står uten tilbud når formidlingen avsluttes, har rett til Vg3 fagopplæring i skole.

Ved behandling av økonomiplan 2017-2020, budsjett 2017 og regionale utviklingsprosjekter 2017 vedtok fylkestinget i sak 73/2016 blant annet følgende:

«Vg3 i skole har økt i omfang. Fylkestinget ber om en gjennomgang og kvalitetssikring av de ulike tilbudene innenfor Vg3 i skole i løpet av våren 2017.»

3.1 Tidligere vedtak og andre føringer

Fylkestinget vedtok i sak 45/2014 å etablere beredskapsskoler for Vg3 fagopplæring i skole for søkere til læreplass som står uten tilbud når formidlingen avsluttes. Det er også besluttet å tilby mulighet til å gjennomføre Vg3 fagopplæring i skole over inntil to år.

Høsten 2016 ble det budsjettert med seks beredskapsklasser, men det måtte igangsettes 13,5 klasser. To av disse er opprettet for voksne søkere.

I budsjettet for 2017 er det planlagt med sju beredskapsklasser ved følgende skoler:

- Møglestu vgs, 1 klasse
- Risør vgs, 1 klasse
- Sam Eyde vgs, 3 klasser
- Tvedestrand og Åmli vgs, 2 klasser

Det er ikke noe som tilsier at det er behov for færre beredskapsklasser for Vg3 fagopplæring i skole fra høsten 2017. I forbindelse med behandling av klasseoppsettet for neste skoleår vedtok derfor fylkesutvalget i møte 2.5.2017 en økning med 5,5 beredskapsklasser i sak 40/2017, pkt. 5. Følgende ble vedtatt:

«Det foretas følgende økning i antall beredskapsklasser Vg3 fagopplæring i skole i forhold til vedtatt budsjett 2017:

- Møglestu vgs, 1,5 klasse
- Sam Eyde vgs, 3 klasser
- Tvedestrand og Åmli vgs, avd. Holt, 1 klasse»

Det er derfor planlagt med 12,5 beredskapsklasser fra høsten 2017.

Ved behandling av økonomiplan 2017-2020, budsjett 2017 og regionale utviklingsprosjekter 2017 vedtok fylkestinget i sak 73/2016 også følgende:

«Det opprettes funksjon som formidlingskoordinator ute på skolene fra høsten 2017. Dette betyr en styrking av kontakt mellom skole og arbeidsplasser og skal komme i tillegg til den ressursen som brukes til dette innenfor faget YFF. Skolene og rektor får et utvidet ansvar for elevene helt til de tegner lærekontrakt. Det bes om at administrasjonen allerede våren 2017 innhenter tall fra skolene på hvor mange som er formidlet til lærekontrakter innen juni. Dette for å kunne sammenligne de neste årene opp mot effekt av nye tiltak. Ressursbehov: ca 150 %.»

3.2 Problemstillinger og foreløpige tiltak

3.2.1 Sikkerhet for elever for å få fullført yrkesfaglig opplæring

Dersom ungdom/foresatte er usikre på om elever i yrkesfaglig utdanning får fullført opplæringen på grunn av mangel på læreplasser, kan det føre til at færre søker enkelte fag som bedriftene/samfunnet har behov.

Tiltak:

De vedtatte beredskapsklassene skal føre til at flere fullfører og består videregående opplæring. Samtidig er det viktig å tilpasse tilbudsstrukturen og dimensjoneringen av de ulike opplæringstilbudene i forhold til mulighet for arbeid etter avsluttet videregående opplæring.

3.2.2 Skolenes behov for planlegging

Vg3 fagopplæring i skole har økt gradvis de siste årene. For skolene har dette i stor grad vært utfordrende både i forhold til planlegging og gjennomføring. Det er utfordrende å sette i gang gode tilbud på kort varsel. Dette gjelder både tilsettingsforhold for lærere og muligheter for avtaler om utplassering i bedrift.

En tidligere avklaring om behov for Vg3 fagopplæring i skole vil kunne gi et kvalitativt bedre tilbud.

Skolene bør vite på våren, hva de skal tilby til høsten. Dette gjelder spesielt med henblikk på å beholde/tilsette kvalifiserte lærere.

Tiltak:

Fylkestinget/fylkesutvalget har vedtatt følgende antall beredskapsklasser, skoleåret 2017/18:

- Møglestu vgs, 2,5 klasse
- Risør vgs, 1 klasse
- Sam Eyde vgs, 6 klasser
- Tvedestrand og Åmli vgs, avd. Holt, 3 klasser

Totalt antall klasser: 12,5

3.2.3 Avklaring av målgruppen

Skolene får elever til Vg3 fagopplæring i skole slik:

- Fagopplæring Aust-Agder: Ungdom som søker læreplass
- Fagopplæring Aust-Agder: Lærlinger/lærekandidater der lærekontrakt med bedrift er hevet.
- Karriere Aust-Agder: Voksne som søker læreplass
- Karriere Aust-Agder: Ungdom i OTs målgruppe (inntak hele året)

Fylkesrådmannen har hatt møte med beredskapsskolene for å få avklart utfordringene i forbindelse med gjennomføring av Vg3 fagopplæring i skole. Skolene etterlyser en nærmere bestilling både om målgruppen, og om søkerne skal være kvalifiserte til læreplass eller om skolene også skal gi tilbud om grunnkompetanse.

Utfordringer:

- Mange er uavklarte i forhold til om fagbrev er en realistisk målsetting.
- Mange trenger skreddersydde undervisningsopplegg.
- Mange minoritetsspråklige elever trenger særskilt språkopplæring, og det er utfordringer i forhold til utplassering i bedrift.
- Enkelte må ha opplæring i nærmiljøet.
- Enkelte må ha mye praktisk hjelp. Lærerne er sosialarbeidere.
- Enkelte trenger behandling.
- Enkelte har forholdsvis stort fravær.
- Skolene trenger hjelp for å få avklart arbeidsevnen til enkelte elever.

Etter fylkesrådmannens vurdering må samtlige elever med opplæringsrett som har påbegynt en videregående opplæring få mulighet for å fullføre opplæringen. De som ikke får læreplass må få mulighet for å fullføre opplæringen i skole enten målsettingen er grunnkompetanse eller fagbrev. De planlagte klasseressursene benyttes fleksibelt for å gi samtlige yrkesfaglige elever et avsluttende opplæringstilbud.

Tiltak: Formidlingskoordinator

Fylkestinget har vedtatt at det opprettes en funksjon som formidlingskoordinator ved skolene fra høsten 2017. (150% stilling).

Fylkesrådmannen har fastsatt følgende:

Beskrivelse av rollen som formidlingskoordinator:

- ansvar for skolens implementering av og forpliktelser knyttet til Regional samfunnskontrakt og de bransjevise avtalene
- i samarbeid med partene i de bransjevise avtalene og YFF-lærerne arbeide for flere læreplasser og nye lærebedrifter
- bygge og styrke nettverk mellom skole og arbeidsliv
- arbeide systemisk og strategisk for tidlig formidling og ivareta skolens ansvar for yrkesfagelevne helt fram til de har tegnet lærekontrakt
- koordinere og følge opp arbeid med formidling av elever som ikke får læreplass og samarbeide med Vg3 fagopplæring i skole for å ivareta overgangen fra Vg2 for disse elevene
- etablere og ha ansvar for at skolen har et forum for YFF-lærere
- ansvar for at skolen årlig sender rapport til Fagopplæring Aust-Agder over hvor mange søkere til læreplass som er tidlig formidlet (pr. 15. juni).

Hvem bør være formidlingskoordinator?

Det er viktig at formidlingskoordinator ikke overtar YFF-lærernes oppgaver og ansvar. Ressursen bør ikke deles opp. I og med at alle de yrkesfaglige utdanningsprogramma ved skolen skal ivaretas, må den som innehar rolla ha et helhetsblikk på formidlingsarbeidet. Rektor tildeler ressursen etter drøfting med lokal ansattrepresentant.

Tabell: Fordeling til de videregående skolene av ressurs til formidlingskoordinator

Skole	Ant. yf-klasser (inkl. Vg3 fagoppl. i skole)	Ressurs i % (matematisk)	Fordeling i %
Møggestu	16,5	20	25
Dahlske	20	24	25
Sam Eyde *)	59	70	50
Setesdal *)	6	7	10
Tvedestrand og Åmli	14	17	20
Risør	8	9	15
Arendal	3	4	5
Totalt:	126,5	150	150

*) Tilbud som ikke har elever som skal ha læreplass, er ikke tatt med.

Ressursen til formidlingskoordinator er i hovedsak fordelt på bakgrunn av antall yrkesfaglige klasser.

3.2.4 Skolene skal gi opplæring i mange fag

Enkelte skoler har ansvar for opplæring i flere fag, men har ikke nødvendigvis lærere som har de aktuelle fagbrevne. Det kan da være en utfordring både å veilede elevene ute i praksis og/eller gi opplæring i skole.

3.2.5 Organisering av opplæringen

Det er en del utfordringer med organiseringen av Vg3 fagopplæring i skole. I blant annet helse- og oppvekstfagene er det planlagt at elevene har opplæring ved utplassering i bedrift fire dager i uka og en dag opplæring ved skolen. Enkelte elever kan imidlertid ha vansker

med å møte fram for opplæring i bedrift. Samtidig har ikke skolen planlagt at enkelte skal ha full opplæring i skole.

Risør videregående skole har leid et lokale utenfor skolen for å gi den praktiske opplæringen i de aktuelle fagene innenfor teknikk og industriell produksjon.

I byggfagene tar skolen oppdrag utenfor skolen, men det kan være krevende å skaffe oppdrag.

3.2.6 Muligheter for praksisplass

I helse- og oppvekstfagene er det mange som skal ha praksis samtidig. Det er mange elever både i Vg2 og Vg3 som skal ha praksis. Kommunene er ikke beredt til å ta imot elever i det omfanget som er ønskelig. Samtidig må ikke elever fortrenge lærlinger i kommunene.

3.2.7 Forhold til partene i arbeidslivet

Partene i arbeidslivet er nå mer positive til etablering av Vg3 fagopplæring i skole for søkere som ikke har fått læreplass. Dette er et viktig tiltak for å skaffe fagarbeidere i fremtiden og kan sikre opplæring i enkelte fag også i tider da enkelte næringer har særlige utfordringer.

Selv om søkerne er sikret Vg3 fagopplæring i skole, forutsettes det imidlertid at søkerne er aktive søkere til læreplass. Det er uheldig dersom enkelte heller vil ha Vg3 fagopplæring i skole med mulighet for å ta fagbrev etter ett år istedenfor to års læretid i bedrift.

Selv om fylkeskommunen lager gode Vg3-tilbud skal ikke disse tilbudene «konkurrere» om ungdommene. Arbeidslivserfaring er en viktig del av opplæringen, og kan ikke erstattes fullt ut som elev i videregående skole.

Det er derfor viktig at partene i arbeidslivet aksepterer fagarbeidere som har fått sin fagopplæring i skole og at bedriftene og offentlig sektor også tilsetter disse fagarbeiderne. Det er de samme prøvenemndene som vurderer fagprøvene enten opplæringen har skjedd i bedrift eller skole.

4. OVERSIKT OVER VG3 FAGOPPLÆRING I SKOLE I AUST-AGDER

4.1 Annonserte tilbud

Nedenfor følger en oversikt over annonserte Vg3 fagopplæring i skole.

Sam Eyde vgs, Vg3 kjole og draktsyerfaget

Da det er svært få læreplasser for søkere som har fullført Vg2 design og tekstil, har en i mange år annonsert Vg3 kjole- og draktsyerfaget. For å få nok mengdetrening har elevene mulighet for å få to års opplæring. Antall elever: 12

Setesdal vgs, avd. Valle, Vg3 gullsmedfaget

Da det er få læreplasser for elever som har fullført Vg2 design og gullsmedhåndverk, har en annonsert Vg3 gullsmedfaget. Opplæringen er over to år. Antall elever: 15

Sam Eyde vgs, Vg3 anleggsmaskinmekaniker (landslinje)

Dette er et tilbud for søkere som har fullført Vg2 arbeidsmaskiner. Opplæring til anleggsmaskinmekanikerfaget er tre år i skole og ett års verdiskapning i bedrift. Elevene kan imidlertid avlegge fagprøve etter Vg3 i skole. Antall elever: 14

4.2 Antall elever i beredskapsklassene i Aust-Agder

Tabellen nedenfor angir antall elever som har vært innom beredskapsklassene Vg3 fagopplæring i skole i skoleåret 2014/2015 og 2015/2016 og antall elever 25.4.2017.

Fag	2014/2015	2015/2016	2016/2017 per 25.4.2017
Aluminiumskonstruksjonsfaget		1	
Aktivitørfaget		1	1
Anleggsgartnerfaget		1	
Anleggsmaskinførerfaget	2	1	5
Anleggsmaskinførerfaget, grk			4
Bakerfaget	1		
Barne- og ungdomsarbeiderfaget	8	13	11
Billakkererfaget			2
Bilskadefaget			1
Blomsterdekoratørfaget	2		
CNC-maskineringsfag	1	2	1
Elektrikerfaget		10	
Helsearbeiderfaget	29	29	30
Hestefaget		1	
IKT-servicefaget		5	4
Industrimekanikerfaget	11	9	8
Industrimontørfaget		1	
Kokkfaget, grk			1
Konditorfaget			1
Kontor- og administrasjonsfaget	1		1
Logistikkfaget			2
Logistikkfaget, grk			1
Motormekanikerfaget, grk			1
Platearbeiderfaget		4	1
Resepsjonsfaget		1	
Rørleggerfaget	5	4	2
Salgsfaget	3	8	9
Salgsfaget, grk			1
Servitørfaget			1
Sveisefaget	1	1	
Tømrerfaget	8	18	13
Yrkessjåfør faget	9	1	4
Yrkessjåfør faget, grk			1
SUM	81	111	106

grk = grunnkompetanse

4.3 Kjøpte plasser i andre fylker høsten 2016

Fylkeskommune	Skole	Fag	Antall elever
Vest-Agder	Kvadraturen Skolesenter	Vg3 elektrikerfaget	5
		Vg3 energimontørfaget	1
		Vg3 bilfaget, lette kjøretøy	7
		Vg3 industrimekanikerfaget	2
	Vennesla vgs	Vg3 industrimekanikerfaget	1
Sum			17

4.4. Totalt antall elever fra Aust-Agder i Vg3 fagopplæring i skole, skoleåret 2016/17

	Antall elever
Annonserte tilbud	41
Beredskapsskoler per 25.4.17	106
Kjøpte plasser	17
Sum	164

Tallene for beredskapsskolene er per 25.04.17, mens de øvrige tallene er fra skolestart.

4.5 Antall avlagte fagprøver av elever som har fullført Vg3 fagopplæring i skole

Antall avlagte fagprøver		Resultat avlagte fagprøver			Sum
Utdanningsprogram	Prøveår	Bestått	Bestått meget godt	Ikke bestått	
Bygg- og anleggsteknikk (BA)	2014	4		5	9
	2015	3		2	5
	2016	5		6	11
Sum BA		12		13	25
Design og håndverk (DH)	2014	10	6	5	21
	2015	9	1	6	16
	2016	6	1	6	13
Sum DH		25	8	17	50
Helse- og oppvekstfag (HO)	2014	7	3	2	12
	2015	16	4	1	21
	2016	14		1	15
Sum HO		37	7	4	48
Naturbruk (NA)	2016	1			1
Sum NA					
Service og samferdsel (SS)	2014	2			2
	2016	5			5
Sum SS		7			7
Teknikk og industriell produksjon (TP)	2014	7		3	10
	2015	5			5
	2016	8	1	2	11
Sum TP		20	1	5	26
Totalsum		102	16	39	157

Oversikten over viser at det er 118 elever har fullført Vg3 fagopplæring i skole i løpet av de tre siste årene og har bestått fagbrev. 33 av disse elevene har fått opplæringen innen design og håndverk og har fått opplæring i de planlagte og annonserte tilbudene Vg3 kjole- og draktsyerfagene og Vg3 gull/sølvmedfaget.

Den største gruppen Vg3-elever i beredskapsklassene er innen helse- og oppvekstfagene. Her har 44 elever bestått fagprøve.

Fylkesrådmannen ser at det er behov for å foreta en nærmere kartlegging av gruppen som har avbrutt Vg3 fagopplæring i skole eller ikke har meldt seg opp til fagprøve.

5. ANTALL SØKERE TIL LÆREPLASS OG VG1 YRKESFAG

	2013	2014	2015	2016	2017
Antall søkere til læreplass	532	601	624	640	613
Antall søkere med rett til Vg1 yrkesfag	923	790	776	830	773

Søkere=primærsøkere per 1. mars

Tabellen over viser at en har hatt en økning i antall søkere til læreplass fram til 2016, men en har noe reduksjon inneværende år.

I tillegg viser tabellen utviklingen i antall søkere med rett til Vg1 yrkesfag. Fra 2016 ble medier og kommunikasjon endret fra yrkesfag til studieforbereende utdanningsprogram. For sammenligningens skyld omfatter derfor ikke ovennevnte tall Vg1 medier og kommunikasjon.

Etter fylkesrådmannens vurdering er det ikke noe som tyder på at en vil få en økning i antall ungdommer som søker læreplass de nærmeste årene. Det er imidlertid en økning i antall voksne som søker videregående opplæring, og denne økningen vil sannsynligvis gi en økning i antall voksne søkere til læreplass. De voksne søker i stor grad helse- og oppvekstfagene.

6. KVALITETSSIKRING AV VG3 FAGOPPLÆRING I SKOLE

6.1 Tett oppfølging av søkere/elever

Fylkesrådmannen har utarbeidet ulike kvalitetsdokumenter for å beskrive enkelte arbeidsprosesser. I kvalitetsdokument nr. 4, Tett på! Oppfølging av elever i videregående opplæring, er det utarbeidet egen rutinebeskrivelse og huskereglene for gjennomføring av Vg3 fagopplæring, jfr. vedlegg. Kvalitetsdokumentet ble sist revidert 13.12.2016 og revideres hvert år. Kvalitetsdokumentene ligger på Aust-Agder fylkeskommunes hjemmeside.

Fylkesrådmannen følger opp skolene i forhold til at det er viktig at kvalitetsdokument 4 følges, og at en får tilbakemelding om eventuelle behov for endringer.

I forbindelse med fylkestingets behandling av tilstandsrapport 2016, sak 15/2017, ble det blant annet fattet følgende vedtak:

«Utfordringsbildet i tilstandsrapporten legges til grunn for det videre kvalitetsarbeidet i utdanningssektoren med særlig vekt på tre av hovedutfordringene. Dette gjelder:

- Styrke skolenes ansvar for tett oppfølging gjennom hele opplæringsløpet. Dette sikrer at flest mulig elever er kvalifisert for overgang til neste trinn og færrest mulig avbryter opplæringen.
- Styrke skolenes ansvar for formidling av elever til læreplasser.
- Forbedring av læringsutbyttet gjennom økt fokus på læringsfellesskap, pedagogisk ledelse og systematisk kvalitetsutviklingsarbeid.
- Fortsatt sterkt fokus på elevenes, lærerlæringenes og lærekandidatenes psykiske helse.»

6.2 Tidligere formidling

Flest mulig søkere til læreplass bør være avklart før sommeren. I den forbindelse er det viktig med tett oppfølging av Vg2 elevene i de aktuelle yrkesfagene, og et tidlig samarbeid mellom skolene, opplæringskontorene og aktuelle lærebedrifter. En tidligere formidling kan også skje ved at skolene benytter godkjente eller potensielle lærebedrifter ved utplassering i faget yrkesfaglig fordypning (YFF).

7. KONKLUSJON

Det er satt i gang en rekke tiltak de siste årene for at elevene skal få fullført videregående opplæring innen yrkesfag selv om de ikke får læreplass i bedrift.

Tiltakene er blant annet:

- Alle søkerne med opplæringsrett får et tilbud allerede fra skolestart.
- Ressurs til formidlingskoordinator er fordelt på skolene (150% stilling).
- Skolene har fått tilsagn om økonomiske midler (klasseressurser) i ordinært budsjett og i tillegg i fylkesutvalgssak i mai.
- Det er utarbeidet en rutinebeskrivelse for opplæringen (vedlegg til kvalitetsdokument 4).

Fylkesrådmannen ser imidlertid at det er utfordrende å tilby et opplæringssystem i skole som er beregnet på en praktisk opplæring i bedrift. Likevel er dette veien til fagbrev og sannsynligvis arbeid etter fullført videregående opplæring for stadig flere elever.

Etter fylkesrådmannens vurdering er det ikke behov for å vedta flere tiltak nå. Skolene bør nå ha fått ressurser til å arbeide med en tidligere formidling og muligheter for en tidligere planlegging av Vg3-tilbudene. Samtidig vil fylkesrådmannen forsøke å få en bedre kartlegging av kvaliteten i Vg3 fagopplæring i skole og hvorfor en del elever avbryter denne opplæringen eller ikke melder seg opp til fagprøve.

6. TIDLIGERE BEHANDLING

Fylkesrådmannen fremmer saken for yrkesopplæringsnemnda i møte 02.06.2017 med slikt forslag til vedtak:

Saken tas til etterretning.

Fylkesrådmannen fremmer saken for hovedsamarbeidsutvalget i møte 06.06.2017 med slikt forslag til vedtak:

Saken tas til etterretning.

Fylkesrådmannen fremmer saken for Utdanningskomitéen i møte 13.06.2017 med slikt forslag til vedtak:

Saken tas til etterretning.

Vedlegg

Utdrag av kvalitetsdokument 4 - Tett på! Oppfølging av elever i videregående opplæring.pdf

17/42 Sørlandets fagskole - endringer i medhold av fagskoleloven og nye vedtekter

Arkivsak-dok.	17/3362-1
Saksbehandler	Stein Kristiansen

Saksgang	Møtedato	Saknr
1 Yrkesopplæringsnemnda	02.06.2017	17/24
2 Hovedsamarbeidsutvalget	06.06.2017	17/13
3 Administrasjonsutvalget	06.06.2017	17/10
4 Utdanningskomitéen	13.06.2017	17/9
5 Fylkestinget	20.06.2017	17/42

Fylkesrådmannen fremmer slikt forslag til vedtak:

1. Sørlandets fagskole etableres som egen virksomhet fra 1.8.2017. Lederressursen økes med 50 % fra samme dato.
 2. Fylkestinget vedtar «Vedtekter for Sørlandets fagskole». Vedtektenes ikrafttredelse settes til 1.8.2017.
 3. Fylkestinget legger til grunn at fagskoleutdanning på Agder fra 2020 slås sammen til en virksomhet og lokaliseres i Grimstad. Fylkeskommunene tar sammen initiativ til å starte en planprosess med dette som utgangspunkt. Det fremmes egen sak om dette på et senere tidspunkt.
-

2. SAMMENDRAG

Fylkesrådmannen anbefaler fylkestinget at Sørlandets fagskole i Grimstad etableres som en selvstendig virksomhet fra 1.8.2017. Bakgrunnen for dette er nye bestemmelser i fagskoleloven og Stortingets behandling av Meld. St. 9 Fagfolk for fremtiden – fagskoleutdanning. Videre anbefales det å vedta forslag til nye vedtekter for fagskolen gjeldende fra 1.8.2017. Med bakgrunn i vedtaket i fylkestingene i desember om sammenslåing av Agder-fylkene, foreslår fylkesrådmannen at det påbegynnes et planarbeid om en felles fagskole lokalisert i Grimstad.

3. BAKGRUNN FOR SAKEN

3.1 Fagskoleloven – endringer i loven i 2016 - konsekvenser

Stortinget vedtok i juni 2016 en rekke endringer i Lov om fagskoler (fagskoleloven). Bakgrunnen for at det ble vedtatt nye bestemmelser var å styrke fagskolestudentenes rettigheter og bidra til å skape forutsigbarhet for studentene, fagskolene, fagskoleeierne og andre interessenter. Her tas kun med de mest aktuelle endringer for offentlig eide fagskoler.

§ 3 - Organisasjon og ledelse

Det presiseres i § 3, annet ledd, at styret kan delegeres sin avgjørelsesmyndighet til andre ved fagskolen dersom ikke annet er fastsatt. Dette innebærer at fagskoler eid av offentlige tilbydere skal nå, i likhet med privateide fagskoler, registreres i Enhetsregisteret. Dette skal gjøre det enklere å innrapportere til Database for statistikk om høgre utdanning - Fagskolestatistikk (DBH_F), hvor det kreves at fagskolene oppgir organisasjonsnummer.

Det er skoleeiers ansvar å sørge for tilstrekkelig registrering i Enhetsregisteret. Dette er en forutsetning for godkjenning av nye utdanningstilbud ved fagskolen. Nasjonalt organ for kvalitet i utdanningen (NOKUT) understreker at fra 1. juli 2016 må fylkeskommunale fagskoler ha en selvstendig registrering i Enhetsregisteret. Det er ikke tilstrekkelig at selve fylkeskommunen er registrert. Fagskolen skal ha et selvstendig organisasjonsnummer.

Når det gjelder fagskolens styre og dets kompetanse presiserer NOKUT:

Styret må være sammensatt slik at det kan handle uavhengig av særinteresser, og at det må kunne vurdere ledende ansatte og vesentlige avtaler som inngås på uavhengig grunnlag.

Dagens styresammensetning ved Sørlandets fagskole der rektor ved skolen er styrets leder, er neppe i tråd med bestemmelsene i fagskoleloven. Heller ikke dagens vedtekter ved fagskolen er i tråd med fagskoleloven idet loven krever en relativt detaljert oversikt over styrets ansvar, myndighet og oppgaver. Styrets sammensetning skal fremgå av vedtektene.

Vedtektene skal vedtas av fylkestinget. Det legges derfor frem forslag til nye vedtekter i denne saken.

§ 4 – Forskrift om realkompetanse

Endringen tydeliggjør at fagskolene må ha opptaksforskrifter som både fastsetter formelle opptakskrav og de tilsvarende kriteriene for realkompetansevurdering. Forskriftene vil ha status som lokal forskrift.

Andre endringer

I tillegg er det gjort endringer i § 5 om vitnemål, § 6 om avsluttende vurdering, eksamen og sensur, § 7 om klage over formelle feil ved eksamen, § 8 begrunnelse og karakterfastsetting, § 9 om annullering, § 10 om bortvisning og utestenging, § 11 om skikkethet og § 12 om krav om politiattest for enkelte studenter.

Disse endringene blir inntatt i ny lokal forskrift om opptak, studier og eksamen ved Sørlandets fagskole som skal vedtas av fagskolestyret. Sørlandets fagskole har i dag ikke lokal forskrift som tilfredsstillende fagskoleloven. Forslag til lokal forskrift vil sendes på høring våren 2017 og vedtas av fagskolestyret etter høringsprosessen.

§ 13 Lokal klagenemnd

Bestemmelsen regulerer hvilke oppgaver og sammensetning som skal ligge hos den lokale klagenemnda. Det er bestemte kompetansekrav til nemndas leder og personlig vararepresentant. NOKUT har i sitt materiell fastsatt tolkning og gitt veiledning angående klagenemndas rolle og ansvar.

3.2 Meld. St. 9 (2016-2017) Fagfolk for fremtiden. Stortingsbehandling

Regjeringen la 2.12.2016 frem Meld. St. 9 (2016-2017) Fagfolk for fremtiden – fagskoleutdanning. Meldingen inneholder 48 ulike tiltak som oppsummeres i meldingens kapittel 11. De viktigste tiltakene for fylkeskommunen som eier av Sørlandets fagskole, er å finne i kapittel 9 – Forvaltningsansvar, eierskap og tilskudd, og i kapittel 10 – Studentenes vei gjennom fagskoleutdanningen.

Stortinget behandlet Meld. St. 9 (2016-2017) Fagfolk for fremtiden 2. mai 2017 og vedtok enstemmig samtlige 48 tiltakspunkter. En rekke punkter vil komme som endringer i lov og forskrifter, og en omlegging av finansieringsordningen for fagskolesektoren vil ventelig komme i forbindelse med statsbudsjettet høsten 2017, noe som også bebudes i kommuneproposisjonen som ble fremlagt i mai. Stortingsvedtaket fokuserer på fagskolen som selvstendig virksomhet med et styre som øverste myndighet. Fagskoleutdanning vil bli benevnt som høyere yrkesutdanning og studentene vil sikres en bedre overgang til annen høyere utdanning gjennom at en nå vil få studiepoeng også ved fagskoleutdanning.

Stortingsmeldingen er å finne her: <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/meld.-st.-9-20162017/id2522412/>

3.3 Nasjonalt organ for kvalitet i utdanningen (NOKUT) – rolle og ansvar

Nasjonalt organ for kvalitet i utdanningen – NOKUT, er et statlig organ (direktorat) underlagt Kunnskapsdepartementet. NOKUT har ansvar for evaluering, akkreditering og godkjenning av kvalitetssystemer, institusjoner og studietilbud på norske høyere utdanningsinstitusjoner, herunder norsk fagskoleutdanning. Organet har et statlig tilsynsansvar for høyere utdanningsinstitusjoner. NOKUT godkjenner og informerer om utenlandsk utdanning og informerer om mulighetene for godkjenning av utenlandsk kompetanse i Norge. Organet er også nasjonalt kontaktpunkt for det europeiske kvalifikasjonsrammeverket. NOKUT utgir en rekke publikasjoner så som tilsynsrapporter, utredninger og analyser, oppsummeringer, veiledninger og evalueringer. For Aust-Agder fylkeskommune er NOKUT viktig både som det

nasjonale organer som godkjenner fagskoletilbudene i regi av Sørlandets fagskole, men også gjennom viktige veiledninger gir en forståelse for hvordan fylkeskommunen som skoleeier, og fagskolen som utøver, skal praktisere både lov og forskrifter på en hensiktsmessig og trygg måte.

4. FAGSKOLEUTDANNING – LOV OM FAGSKOLEUTDANNING M.M.

Det er i overkant av 15 000 studenter ved 94 fagskoler i Norge. Ifølge stortingsmeldingen er det synliggjort at de har færre rettigheter og goder enn andre studenter. Fagskoleutdanning er høyere yrkesutdanning og et alternativ til universitets- og høyskoleutdanning. Utdanningene er praksisnære med varighet mellom 0,5 og 2 år. Fagskoleutdanningene bygger oftest på fag- eller svennebrev eller yrkeskompetanse, men også på generell studiekompetanse. Fagskolene tilbyr et bredt spekter av fag, der tekniske fag og helse- og sosialfag er de fagområder som har flest studenter.

4.1 Fylkeskommunens rolle og ansvar knyttet til fagskoleutdanning generelt

Kunnskapsdepartementet har et overordnet sektoransvar for fagskolepolitikken og fastsetter rammene som fagskolesektoren arbeider innenfor. NOKUT godkjenner og fører tilsyn med kvaliteten ved offentlige og private fagskoler.

Fagskoleloven § 1 a fastslår at fylkeskommunene skal sørge for at det tilbys godkjent fagskoleutdanning som tar hensyn til lokale, regionale og nasjonale kompetansebehov innenfor prioriterte samfunnsområder. Dette ansvaret kan oppfylles enten gjennom å legge til rette for at private utdanningstilbud dekker utdanningsbehovet, eller ved at tilbudet dekkes av det offentlige. Fylkeskommunenes ansvar for fagskoletilbud har i stor grad blitt dekket gjennom utdanninger i fylkeskommunale fagskoler, men det er også private utdanningstilbud som får offentlige tilskudd. For Aust-Agder er det særlig utdanningstilbydere innenfor helsefag som har studenter fra Aust-Agder og får tilskudd som kanaliseres gjennom fylkeskommunen. Det er Helsedirektoratet som finansierer og forvalter tilskuddsordningen.

Det er etter hvert en god del studenter fra Aust-Agder som tar fagskoleutdanning innenfor helsefagene hos private leverandører – spesielt nettbaserte utdanningstiltak. Mellom 10 og 15 studenter fra Aust-Agder tar hvert år slik utdanning. I overkant av 30 studenter tar fagskoleutdanning innenfor helsefag ved stedbundne tiltak ved Sørlandets fagskole. Innenfor tekniske fag har Sørlandets fagskole i overkant av 100 studenter både på heltidsstudium og på deltid.

I dag eier fylkeskommunene de offentlige fagskolene, med unntak av tre som er statlig eid. Fra 2010 har fylkeskommunen også hatt ansvaret for finansiering av fagskolene (forvaltningsreformen i 2010). Fagskolene skal tilby utdanning knyttet til lokale, regionale og nasjonale behov. Dette innebærer at tilbudene må være arbeidslivsrelevante og rettet både mot privat og offentlig virksomhet. Kjennskap til lokale og regionale forhold er viktige premisser for å drive fagskolene i samsvar med lokalt utdannings- og arbeidskraftbehov. Dette er grunnlaget for at regjeringen har besluttet at fagskoleeierskapet fortsatt skal ligge hos fylkeskommunene og ikke overtas av staten slik NOU 2014:14 Fagskolen – et attraktivt utdanningsvalg foreslo.

4.2 Fylkeskommunens rolle og ansvar knyttet til egne fagskoler

Fagskoleutdanning er forankret i Lov av fagskoler (fagskoleloven), forskrift om fagskoleutdanning, forskrift om tilsyn med kvaliteten i fagskoleutdanning, forskrift om kvalitetssikring i høyere utdanning og fagskoleutdanning. Med bakgrunn i Lov om fagskoler og forskriftene har NOKUT gitt ut to sentrale styringsdokumenter; Veiledning til tilbydere av fagskoleutdanning og Veiledning til fagskoletilsynsforskriften.

Det er med andre ord et nokså omfattende regelverk knyttet til eierskap og drift av fagskoler. I tillegg kommer et eget regelverk knyttet til finansieringsordningen for studenter fra Aust-Agder som tar helsefagskoleutdanning hos private tilbydere. Dette regelverket er utarbeidet av Helsedirektoratet og fylkeskommunen har ansvar for praktisering og rapportering knyttet til ordningen.

Sørlandets fagskole vil med bakgrunn i endringer i fagskoleloven i juni 2016 og stortingsbehandlingen av Meld. St. 9 (2016-2017) Fagfolk for fremtiden – fagskoleutdanning, måtte få en noe annen status som virksomhet i fylkeskommunen enn den har hatt. Fram til nå har Sørlandets fagskole vært organisert som en avdeling under Dahlske videregående skole med felles rektor. Som redegjort for i kapittel 3 vil en måtte endre betydelig på organiseringen, fornye styringsdokumentene, utvikle ny styringsdokumentasjon og etablere nytt styre.

En har med bakgrunn i lovendringene konstatert at fylkestinget må vedta nye vedtekter hvor det også fremgår bestemmelser om styresammensetning. Det er videre fylkeskommunens ansvar å sørge for at fagskolen er tilfredsstillende registrert i Enhetsregisteret.

4.3 Fagskolestyrets rolle og ansvar ved Sørlandets fagskole

Styret skal drive Sørlandets fagskole i tråd med fagskoleloven, forskrifter og retningslinjer gitt av NOKUT. Styret er ansvarlig for å følge de vedtekter for virksomheten som er fattet av fylkestinget i Aust-Agder som skoleeier.

Styret for fagskolen skal vedta lokal forskrift om opptak, studier og eksamen ved Sørlandets fagskole. Lokal forskrift skal etter nærmere regler sendes på høring før den fastsettes gjennom styrevedtak. Forslag til lokal forskrift vil sendes på høring i mai 2017 og behandles og vedtas av styret i august 2017.

Lokal forskrift om opptak, studier og eksamen vil inneholde følgende hovedelementer:

1. Opptak: Prosedyrer for søkning, frister, opptaksgrunnlag og realkompetanse, rangering, fritaksbestemmelser, krav til politiattest, sikkerhetsvurdering
2. Vurdering og eksamen: Karaktersystem, emnevurdering, eksamensrett, fravær ved eksamen, utsatt eksamen, eksamen under særlige vilkår, sensur, fusk eller forsøk på fusk.
3. Disiplinære sanksjoner så som utestenging og bortvisning.
4. Klage og klagebehandling: Lokal klagenemnd, nasjonal klagenemnd, fremgangsmåter og frister, formelle feil, rett til begrunnelse, type klage.
5. Annullering av eksamen
6. Dokumentasjon: krav til vitnemål.
7. Andre bestemmelser av generell karakter og ikrafttreden samt kommende endringer.

Styret skal oppnevne klagenemnd med kompetanse i medhold av lov og forskrift. Styret ved Sørlandets fagskole har i møte 20.4.2017 vedtatt opprettet en lokal klagenemnd på fem personer med personlige vararepresentanter. Klagenemndas medlemmer har en kompetanse som fullt ut ivaretar bestemmelsene i fagskoleloven og i veiledningsmaterialet fra NOKUT.

5. FORSLAG TIL LØSNING OG KONSEKVENSER

5.1 Sørlandets fagskole som egen virksomhet

I Meld. St. 9. (2016-2017) Fagfolk for fremtiden drøfter regjeringen i kapittel 9 – Forvaltningsansvar, eierskap og tilskudd – krav til organisering av fagskoler. Regjeringen referer en til at mange fylkeskommunale fagskoler er samlokalisert med videregående skoler med felles undervisningspersonale, administrasjon og ledelse og i noen tilfeller også felles rektor. Regjeringen argumenterer for at dette ikke er en god løsning fordi det kan medvirke til at fagskoler blir for lite synlige og mister oppmerksomhet. I stortingsmeldingen skriver regjeringen følgende (s. 65):

Regjeringen anbefaler at fagskolene organiseres som egne økonomiske og administrative enheter, og at det skilles klart mellom styring, ledelse og drift av fagskole og videregående skole.

Krav til registrering i Enhetsregisteret med eget organisasjonsnummer, styrets rolle og ansvar og generelle krav til styringsdokumenter, peker entydig i retning av at fagskolen bør organiseres som selvstendig virksomhet. Fagskoler som ikke er organisert på en måte som forutsettes i lov og forskrift, får problemer med godkjenning av nye utdanningstilbud. Sørlandets fagskole har allerede, i april 2017, fått avslag på et nytt studietilbud på formelt grunnlag. Per 1.9.2017 skal fagskolen sende inn søknad om ytterligere et nytt utdanningstilbud i tillegg til ny søknad på avslått tilbud.

På denne bakgrunn vil fylkesrådmannen tilrå at Sørlandets fagskole etableres som selvstendig virksomhet i Aust-Agder fylkeskommune fra 1.8.2017. En forutsetning for at dette raskt kan la seg organisere med tilfredsstillende ressurser er at fagskolens lederressurs er tilstrekkelig. Sørlandets fagskole organisert som egen virksomhet vil både på kort sikt og på grunnlag av fremtidig sammenslåing av fagskolene på Agder, kreve en ressursøkning på 50 % stilling innenfor ledelse. Ledelsesressursen ved fagskolen vil da være på 150 %. En vil legge til grunn at stillingsressursen allerede nå kan iverksettes. Fylkesrådmannen vil komme nærmere tilbake til administrative og økonomiske konsekvenser i rapporten for 2. tertial 2017 og i økonomiplan 2018-2021/budsjett 2018. Organisatoriske justeringer i forhold til Dahlske videregående skole er også nødvendig at kommer på plass så snart som mulig, med mest mulig effektiv utnyttelse av de samlede administrative ressurser.

5.2 Vedtekter for Sørlandets fagskole

Fagskolens nåværende vedtekter er en del av den samlede styringsordning for Sørlandets fagskole og inneholder kun fire bestemmelser. Vedtektene er utformet slik:

§ 1 Styret

Styret har ansvar for at fagskolen drives i henhold til lover, forskrifter og retningslinjer. Styret er også ansvarlig for at fagskolen drives etter de mål og rammer som skoleeier gir. Styret skal legge strategien for skolens faglige virksomhet og utforme planer i henhold til gitte forutsetninger fra skoleeier. Styret er

ansvarlig for fagskolens økonomi og skal hvert år avgi årsregnskap med redegjørelse for resultater, samt legge frem forslag til budsjett for kommende år. Etter forslag fra rektor vedtar fagskolens styre følgende:

- Fagskolens plan for intern organisering
- Fagskolens årsplan
- Fagskolens kompetanseplan for ansatte
- Fagskolens reglement
- Fagskolens kvalitetssystem

Videre skal styret avgi innstilling til skoleeier i forhold til fagskolens faglige tilbud hvert skoleår. Styret kan delegerer sin myndighet til rektor i den grad det anses for nødvendig.

§ 2 Styrets sammensetning

Skoleeier ved fylkesrådmannen oppnevner styre og styreleder. Styret skal bestå av tre representanter fra næringslivet/offentlig virksomhet og tre representanter fra skoleeier. Representantene fra næringslivet/offentlig virksomhet skal reflektere de utdanninger skolen tilbyr. Styreleder vil ved stemmelikhet i styret ha dobbelt stemme. Styreprerrepresentantene velges for fire år av gangen.

I tillegg møter to valgte representanter fra studentene og en valgt representant fra de ansatte, disse representantene har tale og forslagsrett. Representantene fra studentene velges for ett år av gangen og velges av og blant studentene. Representanten for de ansatte velges av og blant de ansatte for en periode på to år av gangen.

§ 3 Læringsmiljø

Styret har det overordnede ansvar for studentenes fysiske og psykososiale læringsmiljø. Styret skal i samarbeid med studentrådet legge forholdene til rette for et godt studiemiljø og arbeide for god studentvelferd. Styret skal påse at fagskolen ivaretar læringsmiljøet, som gjennomføres og dokumenteres i henhold til skolens kvalitetssikringssystem.

§ 4 Informasjon

Styret er ansvarlig for at informasjon som gis studiesøkende og studenter er korrekt når det gjelder studiets innhold, omfang og opptakskrav. Videre er styret ansvarlig for at de opplysninger som gis til NOKUT er korrekte og fullstendige.

Någjeldende vedtekter vurderes som ikke å være i samsvar med fagskoleloven og forskriftene da de ikke er detaljert nok særlig knyttet til styrets ansvar, myndighet, oppgaver og saksgang.

På denne bakgrunn har en utarbeidet forslag til nye vedtekter som følger saken som vedlegg. Forslag til nye vedtekter er utarbeidet med et innhold som bygger på lov, forskrifter og retningslinjer fra NOKUT. Vedtektene definerer Aust-Agder fylkeskommune som skoleeier, inneholder formålsparagraf og har bestemmelser om oppnevning og sammensetning av styret for fagskolen. I Meld. St. 9 Fagfolk for fremtiden, foreslår regjeringen at styret for fagskoler skal ha minst syv medlemmer og at det skal være representasjon fra næringslivet som fagskolen har utdanningstilbud for. Regjeringen foreslår videre at styret skal ha en ansattrepresentant og en studentrepresentant som begge gis tale-, forslags- og stemmerett i styremøter. Dette vil ventelig komme som lovforslag i og med at Stortinget vedtok også dette under behandlingen av stortingsmeldingen. Fylkesrådmannen foreslår her at dette tas inn i vedtektene allerede nå.

Videre vil vedtektene inneholde detaljerte bestemmelser om styrets ansvar, myndighet og oppgaver samt saksbehandlingsregler for styret. Ansvar, myndighet og oppgaver er beskrevet i 16 punkter som etter fylkesrådmannens oppfatning klarlegger styrets ansvar både innenfor økonomistyring, studietilbud og ansvar for studenter, personmessige forhold, klagebestemmelser og bestemmelser om kvalitetssikring av studiene. Styrets ansvar i forhold til NOKUT klarlegges i forslaget.

Når det gjelder saksbehandlingsreglene foreslås disse utarbeidet i seks punkter som klarlegger ansvaret til rektor, styrets behandling og avstemming og rapportering til skoleeier.

Vedtektene inneholder også bestemmelser om rektor/daglig leder, presiserer arbeidsgiveransvaret, regulerer bestemmelser om låneopptak, regnskap og revisjon og har bestemmelser om ikrafttreden.

5.3 Oppfølging og konsekvenser av stortingsbehandlingen 2. mai 2017

De viktigste hovedtiltakene som Stortinget nå har gjort vedtak om:

- Økt fokus på studentens rolle både gjennom innføring av stemmerett i fagskolestyrer, støtte til utenlandsopphold og at fagskolene nå får en rett til å være del av en studentsamskipnad, slik at studentene får tilgang til studentbolig og andre velferdsordninger.
- Betegnelsen fagskolepoeng endres til studiepoeng.
- Innføring av tilleggspoeng ved opptak til universiteter og høyskoler
- Innføring av nasjonalt opptakssystem som synliggjør fagskolene bedre
- Ny finansieringsordning med flere elementer og innføring av utviklingsmidler
- Etablering av kvalitetspris
- Kartlegge og heve kompetansen blant fagskolelærere
- Bedre kunnskapsgrunnlag om fagskoleutdanningen.

Vedtaket inneholder føringer som må tas opp i en senere saker og/eller må følges opp av fagskolestyret. Etter hvert som det vil komme endringer i lov og forskrifter samt eventuelle tolkninger og retningslinjer fra NOKUT vil en måtte vurdere endringer i styringsdokumentene for Sørlandets fagskole.

6. FAGSKOLEUTDANNING I AGDER FRA 1.1.2020

Aust-Agder og Vest-Agder fylkesting fattet i 2016 sammenfallende vedtak om å gå inn i forhandlinger om å etablere en ny region Agder. Forhandlingsutvalget la i oktober 2016 frem en utredning som redegjorde for forhold knyttet til blant annet regionens tjenestetilbud, økonomi, politiske system og administrative forhold. Forhandlingsutvalgets flertallsinnstilling ble i desember 2016 vedtatt av begge fylkestingene.

Når det gjelder fagskoleutdanningen på Agder innstilte flertallet på:

Fagskolen med om lag 40 arbeidsplasser – 27 i Vest-Agder og 12 i Aust-Agder – samlokaliseres i Grimstad.

Begge fylkestingene har lagt til grunn at fagskoleutdanningen ved Kvadraturen videregående skole i Kristiansand (Fagskolen i Kristiansand) og fagskoleutdanningen ved Dahlske videregående skole i Grimstad (Sørlandets fagskole) slås sammen til en fagskolevirksomhet og lokaliseres i Grimstad.

Med dette som bakgrunn vil fylkesrådmannen foreslå at det så snart som mulig høsten 2017 påbegynnes et planarbeid med sikte på realisering av en samlet fagskolevirksomhet på Agder. Planleggingen vil omfatte en rekke sentrale områder som lokaliteter i Grimstad, primært knyttet til området ved Sørlandets fagskole (HiA-bygget i Grooseveien), studietilbudene, utviklingsmuligheter, ledelse og administrasjon, pedagogisk bemanning,

styring, styringsdokumenter, markedsføring osv. Det må utvikles mål og strategier for virksomheten.

Fylkesrådmannen foreslår at fylkeskommunene sammen tar initiativ til iverksettelse av planarbeidet gjennom en administrativ prosess hvor begge fylkeskommunene involveres.

7. KONKLUSJON

Fylkesrådmannen anbefaler at Sørlandets fagskole i Grimstad etableres som en selvstendig virksomhet fra 1.8.2017 og med en økning i ressurs til ledelse med 50 % i forhold til dagens bemanning. Bakgrunnen for dette er nye bestemmelser i fagskoleloven og stortingets behandling av Meld. St. 9 Fagfolk for fremtiden – fagskoleutdanning. Etablering av fagskolen som egen virksomhet vil kreve en del administrative og økonomiske endringer og en tar sikte på å innpasse dette i rapporten for 2. tertial 2017 og i økonomiplanen for 2018-2021/budsjett 2018.

Videre anbefales det å vedta forslag til nye vedtekter for fagskolen. Nye vedtekter er påkrevet både med grunnlag i foretatte endringer i fagskoleloven og nye vedtak knyttet til stortingsmeldingen, ikke minst når det gjelder styresammensetning og studentenes rettigheter.

Med bakgrunn i flertallsinnstillingen om sammenslåing av Agder-fylkene, som ble vedtatt av begge fylkestingene i desember 2016, forslår fylkesrådmannen at det påbegynnes et planarbeid om en felles fagskole lokalisert i Grimstad. Fylkeskommunene tar et felles initiativ til oppstart av planarbeidet høsten 2017.

8. TIDLIGERE BEHANDLING

Fylkesrådmannen fremmer saken for yrkesopplæringsnemnda i møte 2. juni 2017 med slikt forslag til vedtak:

Saken tas til etterretning

Fylkesrådmannen fremmer saken for hovedsamarbeidsutvalget i møte 6. juni 2017 med slikt forslag til vedtak:

Saken tas til etterretning

Fylkesrådmannen fremmer saken for administrasjonsutvalget i møte 6. juni 2017 med slikt forslag til vedtak:

Saken tas til etterretning

Vedlegg

Vedtekter for Sørlandets fagskole

17/43 Funksjons- og romprogram for oppgradering av tredje etasje i HiA-bygget i Grooseveien i Grimstad

Arkivsak-dok.	17/3299-1
Saksbehandler	Bernt Skutlaberg

Saksgang	Møtedato	Saknr
1 Yrkesopplæringsnemnda	02.06.2017	17/25
2 Hovedsamarbeidsutvalget	06.06.2017	17/14
3 Hovedarbeidsmiljøutvalget	06.06.2017	17/3
4 Administrasjonsutvalget	06.06.2017	17/11
5 Utdanningskomitéen	13.06.2017	17/10
6 Fylkestinget	20.06.2017	17/43

Fylkesrådmannen fremmer slikt forslag til vedtak

1. Funksjons- og romprogram for tredje etasje i HiA-bygget i Grooseveien i Grimstad godkjennes.
2. Ombyggingen og oppgraderingen gjøres innenfor en ramme på 13 mill. kroner (inkl. mva).

2. SAMMENDRAG

For å avlaste en presset romsituasjon på Dahlske videregående skole, foreslår fylkesrådmannen at tredje etasjen i det gamle HiA-bygget i Grooseveien i Grimstad ombygges og oppgraderes innenfor en ramme på 13 mill. kroner (inkl. mva). Det etableres funksjonelle undervisningsrom, grupperom, lærerkontorer, fellesrom, garderober, toalett og heis. Dette gir en kapasitetsøkning på maksimalt 120 elevplasser.

3. BAKGRUNN FOR SAKEN

I 2015 kjøpte fylkeskommunen deler av det gamle HiA-bygget i Grooseveien i Grimstad. Arealene utgjør til sammen 2 410 kvm, og tomtearealet er på 17 688 kvm. Bakgrunnen for kjøpet var at Dahlske videregående skole hadde behov for å øke sitt areal på grunn av økning i elevmassen.

Dahlske videregående skole huser også Sørlandets fagskole med ca. 140 studenter og 12 tilsatte. Sørlandets fagskole har tatt i bruk de to etasjene i den nordlige fløyen i HiA-bygget, mens tredje etasje i tilstøtende fløy står ubrukt. Før fagskolen overtok disse to etasjene, ble de oppusset og oppgradert.

Selv om Sørlandets fagskole har flyttet fra Dahlskebygget, opplever Dahlske videregående skole fremdeles stort press på tilgjengelige arealer. Skolen ser for seg å flytte voksenopplæringsaktiviteten til de ledige arealene i Grooseveien.

I økonomiplan 2017-2020 er det satt av 15 mill. kroner til oppgradering og nødvendige tilpasninger av tredje etasje inneværende år.

4. FUNKSJONS- OG ROMPROGRAM

Arealene i den tredje etasjen utgjør rundt 560 kvm og ble oppført i 1991. De har tidligere vært brukt til undervisning/laboratorier og lærerkontorer for Høgskolen i Agder / Universitetet i Agder. For å etablere funksjonelle undervisningsrom, grupperom, lærerkontorer og fellesrom etter dagens standard er det behov for oppgraderinger og suppleringer. Innvendige vegger må flyttes og tilpasses for å få til god funksjonalitet. Etasjen har hverken garderobe-, toalettanlegg eller heis, og dette må anlegges. Heisen må bygges slik at den også kan betjene den tilstøtende fløyen som Sørlandets fagskole disponerer.

I framtiden kan en se for seg at arealene kan benyttes til flere ulike opplæringsformål. Derfor legges det opp til at oppgraderingen gjøres på en mest mulig generell måte.

Det legges opp til fem undervisningsrom, to med plass til 30 elever og tre med plass til 15. Maksimal elevkapasitet blir dermed 120. I tillegg kommer ni lærerarbeidsplasser, to samtale- / grupperom og fellesarealer.

Beskrivelse av funksjonalitet og innhold i den planlagte romløsningen går fram av vedlegg 3. Plantegning ligger ved i vedlegg1.

4.1 Bygningsmessige forhold

Ombygging og oppgradering av etasjen er en relativt omfattende jobb. Dette skyldes først og fremst at eksisterende tekniske infrastruktur tidligere hang sammen og var felles med første og andre etasje i bygget. Disse etasjene eies i dag av Grimstad misjonskirke og er bygd om til kirkesal med mer. Mesteparten av opprinnelig teknisk infrastruktur må derfor rives og erstattes med nytt anlegg.

Det må i tillegg installeres heis for å ivareta kravet om universell utforming. Heisen må integreres i eksisterende bygningsmasse med de utfordringer det medfører.

Tredje etasje har ikke tidligere hatt våtrom (toalett, garderober osv.), så dette må etableres nytt.

Under følger en kort overordnet beskrivelse av hva som inngår i de forskjellige byggeaktivitetene som er prosjektert og planlagt. Se for øvrig vedlagt plantegning (vedlegg 1).

Ventilasjonsarbeider:

Det monteres nytt ventilasjonsanlegg i teknisk rom på tak. Ventilasjonsanlegget er et balansert anlegg, og utstyrt med varmegjenvinner av type roterende veksler. Kanalføringer fra aggregat til tredje etasje monteres på tak (bygningmessig tekket kasse). Det er planlagt to gjennomføringer i tak (for 4 stk. kanaler). Ventilasjonsaggregatets maksimale kapasitet er ca. 11.000 m³/h, som vil bli tilkoblet via nytt sentralt driftsstyringsanlegg (SD-anlegg) til Dahlske videregående skole for ekstern driftsstyring.

Rørleggerarbeider:

Det gjennomføres sanering av alle større eksisterende installasjoner (pumper kjølemaskiner, kondensatorer, tanker etc.) inkl. forskriftsmessig miljøhåndtering av R22 kjølegass (freon). Varmeanlegget i etasjen reetableres og tilkobles fjernvarmesentralen som er etablert i teknisk rom på fagskolen. Videre vil det bli etablert nye toalettrom, garderober og bøttekott med tilhørende nye rørføringer ned til teknisk rom i første etasje (fagskolen).

Elektroarbeider:

Elektroarbeidene omfatter komplett anlegg inklusive ombygging av elektrotavle og føringsveier i hele etasjen fra eksisterende skap/stigeledning. Videre er det medtatt nytt kursopplegg for lys og stikk samt nytt belynings (LED) og nødlysanlegg. Nødvendige arbeider med tele/data samt brannalarmanlegget er også medtatt. I tillegg er nødvendig tilførselsledning samt kurssikringer for etablering av ny heis medtatt.

Heis:

Det etableres ny heis integrert i bygget fra dagens eksisterende søppelrom/tekniske rom i første etasje. Dette gjøres ved å lage plass (gjennom dekker) for en sammenhengende ca. 10 meter lang stålsjakt som heises på plass med mobilkran. Den øverste etasjen vil være i friluft slik at det må bygges et lite tilbygg for beskyttelse samt rampe/adkomst inn i tredje etasjen. Heisen vil ha et stolmål som også tilfredsstillende kravene til en bæreheis.

Bygningsmessige arbeider:

Bygningsmessige arbeider vil i hovedsak bestå av rivearbeider, oppføring av nye vegger, himlingsarbeider, nødvendig maling og beleggarbeider samt noe beslag og murarbeider. I tillegg vil det måtte bygges et enkelt tilbygg for heisen i tredje etasje med tilhørende sammenkobling til etasjen.

Alle arbeider forutsettes gjennomført gjennom fylkeskommunens nylig inngåtte parallelle rammeavtaler for entreprenørtjenester. Dette innebærer at det vil bli konkurranse om de ulike kontraktene.

Inventar og utstyr:

Det er i budsjettet lagt inn en rund som (RS) for inventar og utstyr basert på erfaringstall fra tilsvarende undervisningsarealer ved pågående prosjekt Sam Eyde byggetrinn 2. I budsjettposten er det avsatt 1,2 mill. kroner til møblering samt 0,5 mill. kroner til teknisk utstyr (skjermer/elektroniske tavler med mer).

4.2 Vurdering av konsekvenser for likestilling

Under planlegging og prosjektering av prosjektet er det ivaretatt nødvendige krav for tilkomst, snuarealer med mer for å oppfylle kravet om universell utforming.

5. ØKONOMISKE VURDERINGER

Kostnadsoverslag/budsjett for arbeidene baserer seg delvis på innhentede priser fra entreprenører samt bygg- og eiendomstjenestens estimater basert på erfaringspriser. Under vises en oppstilling av hovedpostene. Se for øvrige detaljer i vedlegg 2.

	Priskalkyle (inkl. mva)
Felleskostnader – rigg og drift, prosjektering mm	687 500
Rivearbeider	625 000
Bygningsmessige arbeider	2 625 000
Elektroarbeider	2 312 250
Rørleggerarbeider	987 500
Ventilasjonsarbeider	1 875 000
Tele- og automatiseringsarbeider	225 000
Heisanlegg (inkl. sjakt med mer)	1 562 500
Reserve, usikkerhet 3%	327 250
Innredning og utstyr	1 700 000
Sum	12 927 000

6. KONKLUSJON

Fylkesrådmannen har utarbeidet forslag til funksjons- og romprogram for tredje etasjen i det gamle HiA-bygget i Groosevegen i Grimstad og foreslår at den ombygges og oppgraderes innenfor en ramme på 13 mill. kroner (inkl. mva). Arealene skal benyttes av Dahlske videregående skole.

Oppgraderingen vil gi en kapasitetsøkning på maksimalt 120 elevplasser og arbeidsplass til inntil ni lærere.

7. TIDLIGERE BEHANDLING

Fylkesrådmannen fremmer saken for yrkesopplæringsnemnda i møte 2. juni 2017 med slikt forslag til vedtak:

Saken tas til etterretning.

Fylkesrådmannen fremmer saken for hovedsamarbeidsutvalget i møte 6. juni 2017 med slikt forslag til vedtak:

Saken tas til etterretning.

Fylkesrådmannen fremmer saken for hovedarbeidsmiljøutvalget i møte 6. juni 2017 med slikt forslag til vedtak:

Saken tas til etterretning.

Fylkesrådmannen fremmer saken for administrasjonsutvalget i møte 6. juni 2017 med slikt forslag til vedtak:

Saken tas til etterretning.

Fylkesrådmannen fremmer saken for utdanningskomiteen i møte 13. juni 2017 med slikt forslag til vedtak:

Saken tas til etterretning.

Vedlegg

VEDLEGG 1 PLANTEGNING - 3. etg. HiA

VEDLEGG 2 Kalkyle 3. etg. HiA

Vedlegg 3 Beskrivelse av funksjonalitet og innhold i den planlagte romløsningen

17/44 Nye vedtekter for Norsk digital læringsarena NDLA

Arkivsak-dok.	17/3298-1
Saksbehandler	Bernt Skutlaberg

Saksgang	Møtedato	Saknr
1 Yrkesopplæringsnemnda	02.06.2017	17/23
2 Utdanningskomitéen	13.06.2017	17/11
3 Fylkestinget	20.06.2017	17/44

Fylkesrådmannen fremmer slikt forslag til vedtak

1. Fylkestinget vedtar nye vedtekter for NDLA i samsvar med tilrådingen fra styret.
 2. Fylkestinget delegerer myndigheten til å velge fylkeskommunalt medlem av representantskapet til fylkesrådmannen.
-

2. SAMMENDRAG

Fylkesrådmannen foreslår at Aust-Agder fylkesting vedtar endringene i vedtektene for det interfylkeskommunale samarbeidet Norsk digital læringsarena NDLA. Endingene gjøres med bakgrunn av erfaringer med dagens organisering. Det nye forslaget svarer på behovet for mer effektiv og sikker organisering av NDLA og legger til rette for at kommunesektoren i framtiden skal kunne innlemmes i samarbeidet. Vedtektsendringen forutsetter at likelydende vedtak fattes av alle deltakernes fylkesting.

3. BAKGRUNN FOR SAKEN

Norsk digital læringsarena NDLA er et interfylkeskommunalt samarbeid etter kommuneloven § 27. Det er i dag 18 fylkeskommuner som deltar i samarbeidet. Oslo er det eneste fylket som ikke er med, selv om bruken er størst der. Målsettingen til NDLA er å lage gode, åpne læremiddel for alle fag i videregående opplæring og støtte opp om elever og lærere i aktivt og deltakende læringsarbeid.

NDLA har et styre der hver eier har en representant. Styreleder er fylkesdirektør for videregående opplæring i Akershus, John Arve Eide. Utdannings sjef Bernt Skutlaberg representerer Aust-Agder fylkeskommune.

Styret velger arbeidsutvalg, AU, som har den daglige oppfølgingen av NDLA. AU har en representant fra hver av de tre opplæringsregionene (øst, sørvest og nord).

NDLA har også en kontaktperson i administrasjonen i hver fylkeskommune. Sammen utgjør disse fylkeskontaktkollegiet.

Spørsmålet om hvilken organisering som er mest tjenlig, har fulgt NDLA fra starten i 2007. Nåværende organisering er fra 2013, da rollefordelingen mellom styre og arbeidsutvalg ble vedtatt. Bakgrunnen for endringen var en juridisk gjennomgang av advokater fra KS, som konkluderte med at daværende organisering ikke var i samsvar med forskrifter om interkommunalt samarbeid i kommuneloven § 27. Et annet perspektiv er behovet for at framtidig organisering av NDLA også skal gjøre det mulig å integrere kommunesektoren i samarbeidet. Dette alene tilsier at styreformen må endres.

4. VURDERINGER

Forslaget til nye vedtekter er styrets svar på utfordringen om å sikre et formålstjenlig styre. Styret har bedt advokatfirmaet Steenstrup Stordrange om utrede spørsmålet om styreform og vedtekter. Advokaten har utarbeidet et notat (6. oktober 2016) som langt på vei forklarer anbefalingen om framtidig styreform fra styret i NDLA.

Styret i NDLA har vurdert ulike organisasjonsformer og har kommet til at NDLA også i framtida best kan organiseres som interfylkeskommunalt samarbeid etter kommuneloven § 27.

Fylkesrådmannen legger notatet og vurderingene fra advokatfirmaet Steenstrup Stordrange til grunn for innstillingen.

Notatet har følgende ordlyd:

NDLAs fremtidige styreform og forslag til vedtekter

1. Valg av styreform

Forslaget til nye vedtekter er basert på at NDLA fortsatt skal være organisert som et samarbeid etter kommunelovens § 27. Styret i NDLA har vurdert ulike organisasjonsformer og har kommet til at NDLA best organiseres som et slikt samarbeid også i fremtiden.

Hovedgrunnen for valget av styreform er at det er denne organiseringen som passer best for den virksomheten NDLA faktisk driver. NDLA er et samarbeidsprosjekt mellom fylkeskommunene for å produsere læremidler som publiseres på nettet. NDLA finansieres ved tilskudd fra fylkeskommunene, og midlene benyttes i hovedsak på tre måter; til egen drift, til innkjøp av tjenester internt i fylkeskommunene (frikjøp av lærerressurser) og til eksterne innkjøp underlagt lov om offentlige anskaffelser. NDLA selger ikke varer og tjenester, verken til fylkeskommunene eller i andre markeder. Realiteten er at virksomheten har mer til felles med tradisjonell offentlig tjenesteyting enn med forretningsmessig virksomhet.

Når dette er realiteten i virksomheten, er et samarbeid etter kommunelovens § 27 velegnet.

Spørsmålet om endring av organisasjonsform er også vurdert på bakgrunn av ESAs vurderinger av om NDLAs virksomhet innebærer ulovlig statsstøtte. ESA konkluderte i sin beslutning av 26. juni 2014 (Dec. No. 2444/14/COL) med at NDLAs virksomhet ikke er kommersiell, men en del av fylkeskommunenes undervisningstilbud overfor sine elever. Denne avgjørelsen er ikke avhengig av at NDLA forblir organisert som et samarbeid etter kommunelovens § 27, men en omorganisering til en organisasjonsform som er utformet for å drive næringsvirksomhet kan gi et inntrykk av at NDLAs virksomhet er kommersiell. Det er en tilleggsbegrunnelse for å beholde organiseringen som et samarbeid etter kommunelovens § 27.

2. Kommentarer til vedtektene

Forslaget til vedtekter er utformet med utgangspunkt i de tidligere vedtekter og med det mål at NDLAs styringsstruktur skal være klarere og mer gjennomarbeidet. Forslaget er skrevet for et samarbeid mellom fylkeskommunene. Det er samtidig tatt hensyn til at det kan bli aktuelt å utvide samarbeidet til å omfatte kommunene. Det krever vedtektsendring, men den vil ikke være omfattende. Det krever i hovedsak en endring der kommunene også tas inn i vedtektene der denne nå nevner fylkeskommunene, og i tillegg en endring i formålsbestemmelsen for å få frem at det da ikke kun er læremidler for videregående skole som skal utarbeides.

I det følgende vil hver enkelt bestemmelse i vedtektene kommenteres.

§ 1 fastslår samarbeidets navn.

§ 2 inneholder formålet. Bestemmelsen fastslår formålet med utvikling av læremidler, og det samhandlings- og delingsideal som er en hovedide bak NDLA.

§ 3 beskriver den rettslige status. Andre ledd bygger på det prinsipp at alle fylkeskommunene som deltar i samarbeidet skal gi sitt bidrag til driften. Se nærmere i §§ 5

og 7. NDLA er ikke noe eget rettssubjekt i dag, og det er dette som er grunnlaget for dagens samarbeid med Hordaland fylkeskommune. Styret har ikke ønsket å endre dette.

§ 4 beskriver reglene om vedtektsendringer. Bestemmelsen er basert på at NDLA er et samarbeid som forutsetter enighet mellom deltakerne.

§ 5 gir regler om opphør og utmeldelse. Av hensyn til de andre medlemmene er en ett-års frist for utmeldelse oppfattet som rimelig. Det er også den frist som kan settes etter kommunelovens § 27 nr 3. I og med at de læremidler NDLA utvikler er fritt tilgjengelige også for elevene i fylkeskommuner som ikke er medlem av NDLA, er det ikke naturlig med noen utløsningssum.

§ 6 gir regelen om økonomisk ansvar. At ansvaret er delt innebærer at hvert medlem har et økonomisk ansvar for NDLAs forplikter som er begrenset til det enkelte medlems andel. Bestemmelsen presiserer at ansvaret skal deles ut fra elevtallet i den enkelte fylkeskommune. Ansvaret begrenser seg ikke til noe maksimalt beløp for hver fylkeskommune.

§ 7 gir regelen om tilskudd. Første ledd fastslår prinsippet om at fylkeskommunenes andel skal beregnes på bakgrunn av elevtallet slik at fylkeskommuner med store elevtall betaler mer enn fylkeskommuner med lave elevtall.

Budsjettrammen til NDLA vedtas av representantskapet. Budsjettrammen er et uttrykk for hva representantskapet i NDLA forventer av inntekter basert på at hver enkelt fylkeskommune innbetaler det tilskudd representantskapet i NDLA er enige om. NDLAs representantskap kan imidlertid ikke binde fylkeskommunenes økonomi. Budsjettet gir derfor kun uttrykk for hvilke inntekter NDLA forventer, slik et inntektsbudsjett normalt vil gi.

§ 8 gir regler om representantskapet, som er NDLAs øverste organ. Dette består av en representant for hver av de deltakende fylkeskommuner. Også representantskapet treffer beslutninger ved enighet, og det er i tillegg presisert at representantskapet ikke kan ta avgjørelser som etter kommuneloven ligger til de deltakende fylkeskommunene selv.

§ 9 gir regler om styret som leder NDLA mellom representantskapsmøtene. Navnene på de styrende organer er endret i forhold til tidligere vedtekter for å gi samsvar med den alminnelige bruken av begrepene «representantskap» og «styre». Det fastslås i § 9 tredje ledd at styret fastsetter budsjett fra NDLA. Dette budsjettet baserer seg på føringene fra representantskapet og de faktiske budsjettvedtakene i fylkeskommunene. Det er først når fylkeskommunene har vedtatt sine budsjetter at NDLA vet hvilke økonomiske rammer de vil ha det kommende år.

§ 10 gir regler om valgkomite som skal være sammensatt slik at de tre opplæringsregionene er representert.

§ 11 gir regler for daglig leder. Daglig leder er ansvarlig redaktør for alt NDLA publiserer, og bestemmelsen om redaktørens ansvar og frihet i tredje ledd er skrevet med utgangspunkt i lov om redaksjonell fridom i media § 4.

§ 12 gir de grunnleggende regler om personvern og viser til viktige lover som vil gjelde NDLAs virksomhet.

§ 13 fastslår at NDLA ikke kan ta opp lån eller stille garantier. De må finansiere sin virksomhet ved tilskuddene fra fylkeskommunene.

§ 14 gir regler om ikrafttredelse.

4.1 Fylkesrådmannens vurderinger

Fylkesrådmannen deler den juridiske vurderingen som er gjort og mener det er gode grunner til å endre nåværende vedtekter på bakgrunn av erfaringer med dagens organisering. Det nye forslaget svarer på behovet for mer effektiv og sikker organisering av NDLA og legger til rette for at kommunesektoren i framtiden skal kunne innlemmes i samarbeidet.

Vedtektsendringen forutsetter at likelydende vedtak fattes av alle deltakernes fylkesting (dvs. alle landets fylkeskommuner med unntak av Oslo).

Fylkesrådmannen innstiller på at forslaget til nye vedtekter fra styret i NDLA vedtas uten endringer.

4.2 Sammenstilling av nye og nåværende vedtekter

Fylkesrådmannen mener at forskjellen mellom nye og gamle vedtekter best kommer fram ved å sammenligne paragraf for paragraf. Sammenligningen tar utgangspunkt i forslaget til nye vedtekter, og *nåværende* viser til gjeldende vedtekter (teksten fra nåværende vedtekter står i kursiv).

§ 1 Navn

Ny formulering:

Samarbeidets navn er Nasjonal digital læringsarena, NDLA.

Nåværende formulering:

Samarbeidet om etablering av eit interfylkeskommunalt initiativ for å etablere fritt tilgjengelege læremiddel for alle fag i vidaregåande skule får namnet Nasjonal digital læringsarena, NDLA.

§ 2 Formål

Ny formulering:

Formålet er:

- å utvikle fritt tilgjengelige digitale læringsressurser etter opplæringslovens § 3-1, gratis for alle brukere.
- å videreutvikle innhold og teknologi gjennom aktiv samhandling og deling.

Nåværende formulering:

Føremål for samarbeidet er å leggje til rette for:

- *Fritt tilgjengelege digitale læremiddel, gratis for brukarane*
- *Ei vidaregåande opplæring som er prega av samhandling og deling*
- *Elevar og lærarar i aktivt og deltakande læringsarbeid*
- *Fagmiljø og nettverk frå heile landet som drivkraft i utvikling av gode digitale læremiddel*
- *Ein marknad som leverer innhald og tenester etter elevar og lærarar sine behov*

Samarbeidet vert inngått mellom dei fylkeskommunane som til ei kvar tid har meldt seg inn i samarbeidet.

§ 3 Rettslig status

Ny formulering:

NDLA er et interkommunalt samarbeid, organisert etter kommuneloven § 27. Fylkeskommuner kan delta i samarbeidet.

De fylkeskommuner som til enhver tid har meldt seg inn ved å innbetale det årlige driftsbidraget, jf §6 og 7, er deltakere i samarbeidet.

Samarbeidet skal ikke være et eget rettssubjekt og skal ikke registres i Foretaksregisteret.

Hordaland fylkeskommune er kontorkommune for hovedkontor. Denne funksjonen kan og innehas av andre fylkeskommuner etter vedtak i representantskapet.

Ulike tjenester kan legges til andre fylkeskommuner etter hvor den beste kompetanse for gjeldende tjeneste er.

Nåværende formulering:

NDLA skal vere eit interkommunalt samarbeid, IS, etter § 27 i kommunelova og med Hordaland fylkeskommune som kontorkommune for hovudkontor. Denne funksjonen kan og handsamast av andre om ein skulle bli einige om det. Ulike tenester kan leggjast til andre fylkeskommunar etter kvar den beste kompetanse for gjeldande teneste er. Deltakarane sitt ansvar er delt. Samarbeidet skal ikkje vere eit eige rettssubjekt og skal ikkje registrerast i Føretaksregisteret.

§ 4 Endring av vedtektene.

Ny formulering:

Endring av vedtektene krever tilslutning fra alle deltakernes fylkesting etter forslag fra representantskapet.

Nåværende formulering:

Endring av vedtektene krev tilslutning frå alle deltakarane etter forslag frå styret.

§ 5 Oppløsning, utmelding og oppsigelse.

Ny formulering:

Opphør av samarbeidet kan bare skje gjennom vedtak i deltakerens fylkesting. Hver fylkeskommune som er deltaker kan med et års skriftlig melding si fra seg deltakelsen i samarbeidet og kreve seg utløst fra dette. Det skal ikke betales noen utløsningssum.

Nåværende formulering:

Opphøyr av samarbeidet kan berre skje gjennom fylkestingsvedtak. Fristar og bestemmingar om opphøyr følgjer av § 27 i kommunelova. Kvar fylkeskommune kan med eitt års skriftleg melding seie frå seg deltaking i samarbeidet og krevje seg løyst frå dette.

Nåværende § 6 er splittet i én paragraf som gjelder økonomisk ansvar (§ 6) og én som gjelder tilskudd til drift (§ 7).

§ 6 Økonomisk ansvar

Ny formulering:

Deltakernes ansvar er delt. Ansvar fordeles mellom deltakerne på bakgrunn av elevtallet i den enkelte fylkeskommune pr. 1. oktober året før det aktuelle ansvaret oppstår.

§ 7 Tilskudd til driften av NDLA

Ny formulering:

Deltakerne betaler årlig inn midler til drift av samarbeidet basert på en enhetspris pr elev multiplisert med elevtallet, jf §6.

Tilskuddet skal årlig justeres i tråd med den budsjetttramme representantskapet er enig om.

Nåværende formulering §6:

Deltakarane betaler årleg inn midlar til drift av samarbeidet basert på eigen samarbeidsavtale mellom NDLA og den einskilde deltakar og i samsvar med vedtak i styret for samarbeidet. Grunnlaget for utrekning av driftstilskot skal baserast på ein fordelingsnøkkel som blir fastsett av styret.

Tilskotet skal årleg justerast i tråd med utrekna lønns- og prisauke i årets statsbudsjett og det samla ambisjonsnivået styret er einige om.

Nåværende §7 Samarbeidet sine organ er tilsvarende delt i nye paragrafer som gjelder representantskapet (8), styret (§9), valgkomite (§10) og daglig leder (§11)

§ 8 Representantskapet (styret etter kommunelovens § 27 andre ledd)

Ny formulering:

Representantskapet er det øverste organ i samarbeidet.

Representantskapet består av en representant fra hver deltakende fylkeskommune, valgt av fylkestingene.

Representantskapet møtes en gang i året til ordinært møte.

I det ordinære møtet behandles:

1. godkjenning av årsregnskapet og årsberetningen,
2. valg av styre. Medlemmer av styre kan velges for ett eller to år. Leder av styret velges ved særskilt valg,
3. valg av valgkomite på tre personer. Medlemmer av valgkomiteen kan velges for ett eller to år. Styret fremmer forslag til medlemmer i valgkomiteen,
4. fastsetting av eventuell godtgjørelse til medlemmene i styret og valgkomiteen,
5. fastleggelse av NDLA's budsjetttramme i tråd med avtalene mellom deltakerne og NDLA,
6. andre saker som er lagt frem av styret eller deltakerne. Saker som skal opp på ordinært representantskapsmøte må meldes styret innen en måned før møtet avholdes, dersom ikke representantskapsmøtet selv aksepterer å behandle saken.

Ekstraordinært representantskapsmøte avholdes dersom styret beslutter det eller minst en av deltakerne krever det.
Representantskapet kan ikke ta avgjørelser som etter kommuneloven ligger til de deltakende fylkeskommunene selv.

§ 9 Styret

Ny formulering:

Styret kan ha 3-7 medlemmer. Det kan også velges varamedlemmer. Styrets leder velges ved separat valg i representantskapet. Representantskapet vedtar instruks for styret.

Styret skal se til at driften av NDLA er i samsvar med formålet for samarbeidet, vedtektene, årsbudsjettet for selskapet og andre vedtak og retningslinjer fastsatt av representantskapet eller styret selv.

Styret fastsetter budsjett for NDLA på bakgrunn av innspill fra representantskapet og deltakerne. Budsjett og regnskap skal inngå i deltakerne sitt totalbudsjett og regnskap.

Styret kan ikke ta avgjørelser som etter kommuneloven ligger til de deltakende fylkeskommunene selv.

Styrets leder ser til at det blir ført protokoll fra møtene i styret. Protokollen skal være tilgjengelig for representantskapet.

§ 10 Valgkomiteen

Ny formulering:

Valgkomiteen består av en leder og to medlemmer, til sammen tre personer. Komiteen konstituerer seg selv.

Dei tre opplæringsregionene; Opplæringsregion Nord, Opplæringsregion Sør-Vest og Østlandssamarbeidet, skal alle være representert i valgkomiteen.

Representantskapet kan fastsette mandat for valgkomiteens virksomhet.

Valgkomiteens leder ser til at det blir ført protokoll fra møtene i komiteen. Protokollen skal være tilgjengelig for representantskapet

§ 11 Daglig leder

Ny formulering:

Samarbeidet skal ha en daglig leder som er ansatt av styret. Daglig leder har møte- og talerett i styrets møter.

Daglig leder har ansvar for den daglige ledelsen av selskapet og skal følge de retningslinjer og pålegg som styret har gitt. Styret utarbeider instruks for daglig leder.

Daglig leder er ansvarlig redaktør. Innenfor rammen av formålet til NDLA skal daglig leder styre den redaksjonelle virksomheten og ta avgjørelser i redaksjonelle forhold. Deltakerne kan ikke, hver for seg eller samlet, instruere eller overprøve redaktøren i redaksjonelle spørsmål.

Den daglige ledelsen omfatter ikke saker som etter selskapet sin virksomhet og praksis er av uvanlig art eller av stor interesse. Styret kan gi nærmere regler om hvilke saker som skal styrebehandles. Saker som skal styrebehandles kan den daglige lederen kun avgjøre når styret i hver enkelt sak har gitt daglig leder myndighet til det, eller når en ikke kan vente på styrets avgjørelse uten vesentlig ulempe for selskapets virksomhet. Styret skal i så fall underrettes om saken snarest mulig.

Nåværende (§§ 7, 8, 9, 10):

§ 7 Samarbeidet sine organ.

Styre

Styret for samarbeidet er sett saman av ein frå kvar fylkeskommune, og i samsvar med vedtak i fylkestinget til kvar av samarbeidspartane.

Arbeidsutval

Styret set ned eit arbeidsutval på inntil 5 medlemmer og like mange varamedlemmer.

Dei tre opplæringsregionane; Opplæringsregion Nord, Opplæringsregion Sør-Vest og Østlandssamarbeidet, skal alle vere representert i arbeidsutvalet.

Medlemane har ei funksjonstid på 2 år. Funksjonstida kan prolongerast for å ivareta kompetansen til arbeidsutvalet.. Arbeidsutvalet konstituerer seg sjølv.

Dagleg leiing

Samarbeidet har ei dagleg leiing som har ansvar for den daglege drifta av samarbeidet. Leiar rapporterer til styret sitt arbeidsutval, og representerer dagleg leiing i dette.

§ 8 Styret sitt mynde

Forvaltning av samarbeidet høyrer inn under styret, som har ansvar for ei tilfredsstillande organisering av verksemda i samarbeidet. Styret skal sjå til at drifta av NDLA er i samsvar med føremålet for selskapet, selskapsavtalen, årsbudsjettet for selskapet og andre vedtak og retningslinjer fastsett av styret.

Budsjett og rekneskap skal inngå i deltakarane sitt totalbudsjett og rekneskap.

Styret kan ikkje ta avgjerder som i høve til kommunelova liggjer til dei deltakande fylkeskommunane sjølve.

§ 9 Møte i arbeidsutvalet

Arbeidsutvalet får delegert sitt mynde frå styret og skal ivareta styret sine interesser i den daglege drifta mellom møta i styret. Arbeidsutvalet rapporterer til styret i styret sine møte om den daglege leiinga av samarbeidet.

Arbeidsutvalet sin leiar ser til at det vert ført protokoll frå møta i arbeidsutvalet. Protokollen skal vere tilgjengeleg for styret.

§ 10 Dagleg leiar

Samarbeidet skal ha ein dagleg leiar som er tilsett av styret etter tilråding frå arbeidsutvalet.

Dagleg leiar har ansvar for den daglege leiinga av selskapet og skal følgje dei retningslinene og pålegg som styret har gitt.

Den daglege leiinga omfattar ikkje saker som etter selskapet sine vilkår er av uvanleg art eller av stor interesse. Slike saker kan den daglege leiaren berre avgjere når styret i kvar einskild sak har gitt dagleg leiar mynde til det, eller når ein ikkje kan vente på styret si avgjerd utan vesentleg ulempe for selskapet si verksemd. Styret skal i så fall underrettast om saka snarast mogeleg.

§ 12 Personvern og bruk av forvaltningsloven/offentleglova

Ny formulering:

Styret skal se til at samarbeidet følger rutiner og saksbehandlingsregler som er vanlige for å ivareta personvern for privatpersoner. Reglane i forvaltningsloven/ offentleglova skal gjelde for samarbeidet på same måte som for andre organ oppretta etter kommuneloven.

Nåværende formulering (§ 11 i gjeldende vedtekter):

Styret skal sjå til at samarbeidet følgjer rutinar og sakshandsamingsreglar som er vanlege for å ivareta personvern for privatpersonar. Reglane i forvaltningslova / offentlegheitslova skal gjelde for samarbeidet på same måte som for organ oppretta i høve til kommunelova.

§ 13 Låneopptak og garantistilling

Ny formulering:

Representantskapet / styret kan ikke ta opp lån eller stille garanti for forpliktelsene til samarbeidet eller andre.

Nåværende formulering (§ 12 i gjeldende vedtekter):

Samarbeidet / styret kan ikkje ta opp lån eller stille garanti for forpliktingane til samarbeidet eller andre.

§ 14 Iverksetting

Ny formulering:

Disse endrede vedtektene for NDLA trer i kraft fra etter nødvendig behandling og tilslutning hos hver enkelt eier.

Nåværende formulering (§ 13 i gjeldende vedtekter):

Vedtektene for NDLA og samarbeidet vert sett i verk frå dato for gyldig fylkestingvedtak.

5. KONKLUSJON

Med bakgrunn i erfaringer med dagens organisering av Norsk digital læringsarena, foreslår styret å endre vedtektene. Fylkesrådmannen foreslår at fylkestinget støtter endringsforslaget

fra styret. Endringene legger til rette for en effektiv og sikker organisering av NDLA og åpner for at primærkommunene i framtiden skal kunne innlemmes i samarbeidet.

Ettersom selskapet ivaretar administrative gjøremål foreslås det at fylkesrådmannen får delegert fullmakt til å utpeke medlem av representantskapet.

6. TIDLIGERE BEHANDLING

Fylkesrådmannen fremmer saken for yrkesopplæringsnemnda i møte 2. juni 2017 med slikt forslag til vedtak:

Saken tas til etterretning

Fylkesrådmannen fremmer saken for utdanningskomiteen i møte 13. juni 2017 med slikt forslag til vedtak:

Saken tas til etterretning

Vedlegg

VEDTEKTER for det fylkeskommunale samarbeidet Nasjonal digital læringsarena – NDLA

§ 1 Navn

Samarbeidets navn er Nasjonal digital læringsarena, NDLA.

§2 Formål

Formålet er:

- å utvikle fritt tilgjengelige digitale læringsressurser etter opplæringslovens § 3-1, gratis for alle brukere.
- å videreutvikle innhold og teknologi gjennom aktiv samhandling og deling.

§ 3 Rettslig status

NDLA er et interkommunalt samarbeid, organisert etter kommuneloven § 27. Fylkeskommuner kan delta i samarbeidet.

De fylkeskommuner som til enhver tid har meldt seg inn ved å innbetale det årlige driftsbidraget, jf §6 og 7, er deltakere i samarbeidet.

Samarbeidet skal ikke være et eget rettssubjekt og skal ikke registres i Foretaksregisteret.

Hordaland fylkeskommune er kontorkommune for hovedkontor. Denne funksjonen kan og innehas av andre fylkeskommuner etter vedtak i representantskapet.

Ulike tjenester kan legges til andre fylkeskommuner etter hvor den beste kompetanse for gjeldende tjeneste er.

§ 4 Endring av vedtektene.

Endring av vedtektene krever tilslutning fra alle deltakernes fylkesting etter forslag fra representantskapet.

§ 5 Oppløsning, utmelding og oppsigelse.

Opphør av samarbeidet kan bare skje gjennom vedtak i deltakerens fylkesting. Hver fylkeskommune som er deltaker kan med et års skriftlig melding si fra seg deltakelsen i samarbeidet og kreve seg utløst fra dette. Det skal ikke betales noen utløsningssum.

§ 6 Økonomisk ansvar

Deltakernes ansvar er delt. Ansvar fordeles mellom deltakerne på bakgrunn av elevtallet i den enkelte fylkeskommune pr. 1. oktober året før det aktuelle ansvaret oppstår.

§ 7 Tilskudd til driften av NDLA

Deltakerne betaler årlig inn midler til drift av samarbeidet basert på en enhetspris pr elev multiplisert med elevtallet, jf §6.

Tilskuddet skal årlig justeres i tråd med den budsjetttramme representantskapet er enig om.

§ 8 Representantskapet (styret etter kommunelovens § 27 andre ledd)

Representantskapet er det øverste organ i samarbeidet.

Representantskapet består av en representant fra hver deltakende fylkeskommune, valgt av fylkestingene.

Representantskapet møtes en gang i året til ordinært møte.

I det ordinære møtet behandles:

1. godkjenning av årsregnskapet og årsberetningen.
2. valg av styre. Medlemmer av styre kan velges for ett eller to år. Leder av styret velges ved særskilt valg.
3. valg av valgkomite på tre personer. Medlemmer av valgkomiteen kan velges for ett eller to år. Styret fremmer forslag til medlemmer i valgkomiteen.
4. fastsetting av eventuell godtgjørelse til medlemmene i styret og valgkomiteen
5. fastleggelse av NDLAs budsjetttramme i tråd med avtalene mellom deltakerne og NDLA.
6. andre saker som er lagt frem av styret eller deltakerne. Saker som skal opp på ordinært representantskapsmøte må meldes styret innen en måned før møtet avholdes, dersom ikke representantskapsmøtet selv aksepterer å behandle saken.

Ekstraordinært representantskapsmøte avholdes dersom styret beslutter det eller minst en av deltakerne krever det.

Representantskapet kan ikke ta avgjørelser som etter kommuneloven ligger til de deltakende fylkeskommunene selv.

§ 9 Styret

Styret kan ha 3-7 medlemmer. Det kan også velges varamedlemmer. Styrets leder velges ved separat valg i representantskapet. Representantskapet vedtar instruks for styret.

Styret skal se til at driften av NDLA er i samsvar med formålet for samarbeidet, vedtektene, årsbudsjettet for selskapet og andre vedtak og retningslinjer fastsatt av representantskapet eller styret selv.

Styret fastsetter budsjett for NDLA på bakgrunn av innspill fra representantskapet og deltakerne. Budsjett og regnskap skal inngå i deltakerne sitt totalbudsjett og regnskap.

Styret kan ikke ta avgjørelser som etter kommuneloven ligger til de deltakende fylkeskommunene selv.

Styrets leder ser til at det blir ført protokoll fra møtene i styret. Protokollen skal være tilgjengelig for representantskapet.

§ 10 Valgkomiteen

Valgkomiteen består av en leder og to medlemmer, til sammen tre personer. Komiteen konstituerer seg selv.

De tre opplæringsregionene; Opplæringsregion Nord, Opplæringsregion Sør-Vest og Østlandssamarbeidet, skal alle være representert i valgkomiteen.

Representantskapet kan fastsette mandat for valgkomiteens virksomhet.

Valgkomiteens leder ser til at det blir ført protokoll fra møtene i komiteen. Protokollen skal være tilgjengelig for representantskapet.

§ 11 Daglig leder

Samarbeidet skal ha en daglig leder som er ansatt av styret. Daglig leder har møte- og talerett i styrets møter.

Daglig leder har ansvar for den daglige ledelsen av selskapet og skal følge de retningslinjer og pålegg som styret har gitt. Styret utarbeider instruks for daglig leder.

Daglig leder er ansvarlig redaktør. Innenfor rammen av formålet til NDLA skal daglig leder styre den redaksjonelle virksomheten og ta avgjørelser i redaksjonelle forhold. Deltakerne kan ikke, hver for seg eller samlet, instruere eller overprøve redaktøren i redaksjonelle spørsmål.

Den daglige ledelsen omfatter ikke saker som etter selskapet sin virksomhet og praksis er av uvanlig art eller av stor interesse. Styret kan gi nærmere regler om hvilke saker som skal styrebehandles. Saker som skal styrebehandles kan den daglige lederen kun avgjøre når styret i hver enkelt sak har gitt daglig leder myndighet til det, eller når en ikke kan vente på styrets avgjørelse uten vesentlig ulempe for selskapets virksomhet. Styret skal i så fall underrettes om saken snarest mulig.

§ 12 Personvern og bruk av forvaltningsloven/offentleglova

Styret skal se til at samarbeidet følger rutiner og saksbehandlingsregler som er vanlige for å ivareta personvern for privatpersoner. Reglene i forvaltningsloven/ offentliglova skal gjelde for samarbeidet på samme måte som for andre organ opprettet etter kommuneloven.

§ 13 Låneopptak og garantistilling

Representantskapet / styret kan ikke ta opp lån eller stille garanti for forpliktelsene til samarbeidet eller andre.

§14 Iverksetting

Disse endrede vedtektene for NDLA trer i kraft fra etter nødvending behandling og tilslutning hos hver enkelt eier.

17/45 Scenekunst sør - driftstilskudd til regionalt kompetansesenter for scenekunst

Arkivsak-dok.	16/10250-1
Saksbehandler	Hege Solli

Saksgang	Møtedato	Saknr
1 Kultur-, nærings- og helsekomité	13.06.2017	17/14
2 Fylkestinget	20.06.2017	17/45

Fylkesrådmannen fremmer slikt forslag til vedtak

1. Aust-Agder fylkeskommune er positiv til etablering av kompetansesenteret Scenekunst Sør i tråd med søknaden.
 2. Aust-Agder fylkeskommune bevilger kr 100 000 for 2018, kr 134 000 for 2019 og kr 167 000 for 2020. Tilskuddene innarbeides i kommende økonomiplaner.
-

2. SAMMENDRAG

Scenekunst Sør er et kompetansesenter for scenekunst i Agder med formål å utvikle og styrke det frie, profesjonelle scenekunstheltet i Agder. Medlemsforeningen søker om driftsmidler fra 2018-2020 fra Vest-Agder fylkeskommune, Aust-Agder fylkeskommune, Kristiansand kommune og Arendal kommune. Fylkesrådmannen anbefaler at Scenekunst Sør får driftstilskudd fra Aust-Agder fylkeskommune i perioden 2018-2020.

3. BAKGRUNN FOR SAKEN

Scenekunst Sør ble etablert i desember 2015 som en medlemsforening, og definerer seg som et kompetansesenter for scenekunst i Agder. Kompetansesenteret har definert scenekunst til å dekke danse-, teater- og performancefeltet i tillegg til uttrykk som tangerer eller ligger i rommet mellom disse formene.

Formålet til Scenekunst Sør er å utvikle og styrke det frie, profesjonelle scenekunstheltet i Agder-fylkene. Scenekunstheltet har tidligere ikke hatt kompetansesenter i Agder, men Scenekunst Sør har fra 15. mai 2017 ansatt sin første daglige leder. Det finnes kompetansesentre i regionen fra før innenfor flere kunstsjangre, blant annet litteratur, film, kunst og musikk. Driftsmodellene for disse er ulike, men felles for dem er at de fungerer som bindeledd mellom det offentlige, publikum, institusjonene og skapende og utøvende frilanskunstnere.

Agder (enkelte inkluderer også Telemark) har følgende kompetansesentre:

- Norsk forfattersentrum Sørlandet, etablert i 2009 og kontor i Kristiansand
- Sørnorsk filmsenter, etablert i 2008 og kontor i Kristiansand
- Agder kunstsenter, etablert i 1980 og kontor i Kristiansand
- Sørnorsk Jazzsenter, etablert i 1998 og kontor i Arendal
- SØRF-Sørnorsk kompetansesenter for musikk, etablert i 2004 og kontor i Kristiansand
- Agder folkemusikkarkiv, etablert i 1998 og kontor på Rysstad

Aust-Agder fylkeskommune gir i dag tilskudd av ulik art til nevnte kompetansesentre.

3.2 Problemstillinger

Et kompetansesenter er viktig for å utvikle og styrke det frie, profesjonelle kunstfeltet. Med det frie feltet menes aktiviteter utenfor institusjonene, men aktiviteten kan også skje i samarbeid med institusjonene. Skillet mellom kunstinstitusjonene og det frie feltet handler om flere forhold, blant annet organisering og finansiering, samt kunstsyn og ideologi. Støtten til det frie feltet forvaltes gjerne med en sterkere kunstfaglig vektlegging enn støtten til kunstinstitusjonene. (Kulturutredningen 2014, s. 117). Scenekunst Sør omfatter scenekunst i full bredde og vil arbeide for synliggjøring og kompetanseutvikling av et større og bredere scenekunsthilbud gjennom publikumsutvikling, profesjonalisering og økning i antall produksjoner og kvaliteten på disse.

Finansiering av et kompetansesenter for scenekunst har vært drøftet med Cultiva og administrasjonene i Kristiansand, Arendal, Aust-Agder og Vest-Agder fylkeskommuner. Fordelingsmodellen under viser foreslått tilskuddsfordeling. Cultiva bidrar med et treårig tilskudd fra og med 2017 og vil foreta en gradvis nedtrapping. Det planlegges da tilsvarende opptrapping fra offentlige tilskuddsparter. Kristiansand kommune har gjort positivt vedtak i

bystyret 14.12.2016 om driftsmidler for 2018–2020. I tabellen nedenfor presenteres forslag til fordelingsnøkkel mellom partene for 2018-2020 som er behandlet av Kristiansand kommune og Cultiva. Det foreslås at Aust-Agder fylkeskommune belastes to tredjedeler og Arendal kommune den resterende tredjedelen som er det samlede beløpet for Aust-Agder i kostnadsmodellen.

I søknaden til fylkeskommunene og Arendal kommune, har Scenekunst sør også søkt om ytterligere driftsmidler for 2017. Fylkesrådmannen velger imidlertid å forholde seg til den opprinnelige fordelingsnøkkel som er blitt diskutert mellom tilskuddspartene og behandlet i Kristiansand kommune samt Cultiva. Kompetansesenteret har ambisjoner om å oppnå betydelige tilskudd fra Norsk Kulturråd.

Finansiering av kompetansesenteret, 2017 – 2020, (1000 kr)

Bidragster	2017	2018	2019	2020
Kristiansand	0	350	450	600
Vest-Agder fylkeskommune	0	200	250	350
Aust-Agder fylkeskommune og Arendal	0	100	134	167
Arendal kommune	0	50	66	83
Cultiva	1 200	500	300	0
Totalt	1 200	1 200	1 200	1 200

4. FORSLAG TIL LØSNING OG KONSEKVENSER

Strategisk plan og kunst og kulturformidling 2016-2019 belyser hvor viktig det er for regionen at kunstnere bosetter seg i landsdelen. Kompetansesenteret vil bidra til å gjøre regionen mer attraktiv som bo- og virkested og som produksjons- og visningsarena. I tillegg vil scenekunsten som produseres få bedre kår og høyere nivå både kunstfaglig og i produksjonsleddet. Kompetansesenteret vil bidra til at lokal scenekunst i større grad vises både på hjemmebane og utenfor regionen.

Det er viktig med et kompetansesenter lokalt for utvikling av et godt, mangfoldig, profesjonelt og semi-profesjonelt kunstfelt. For å få til dette, må det være et tyngdepunkt utenfor de tradisjonelle scenekunstinstitusjonene. Det er behov for andre rammer for kunstnerisk arbeid som kunstnerne selv styrer, og behov for å skape grobunn for ny infrastruktur og bransjeutviklende aktiviteter. Et godt eksempel på dette er etableringa av Sørnorsk filmsenter, som har gjort at filmfeltet har vokst og utviklet seg enormt sammenlignet med tidligere. Erfaringene viser at økt samhandling gir gunstige effekter.

Et velfungerende kompetansesenter vil kunne være et talerør og kontaktledd både for miljøet selv og for det offentlige, og føre til økt synliggjøring av scenekunsten på Agder. Det er i utgangspunktet forholdsvis få profesjonelle kunstnere på scenekunstfeltet, som etablerer og bosetter seg i Agder. Mange flytter ut for å studere, men kommer ikke tilbake. De nasjonale støtteordningene benyttes i for liten grad, og søknadene som sendes fra regionen er foreløpig i for få tilfeller på et høyt nok nivå til å utløse midler.

Det er behov for et miljø og utviklingsmuligheter for dette på Agder. Etablering av Scenekunst Sør viser allerede at det er et stort nok fagmiljø i regionen med tilstrekkelig handlekraft. Det gir et godt utgangspunkt for å etablere et senter som kan medvirke til ønsket vekst og profesjonalisering.

5. KONKLUSJON

Fylkesrådmannen tilrår at Aust-Agder fylkeskommune bidrar med driftstilskudd til Scenekunst Sør fra 2018-2020. Aust-Agder fylkeskommune bevilger kr 100 000 for 2018, kr 134 000 for 2019 og kr 167 000 for 2020. Tilskuddene innarbeides i økonomiplan og budsjett.

Vedlegg

Søknad driftsmidler 2017-2020

17/46 Kunstsilo - investering, driftstilskudd og vedtektsendring for Sørlandets kunstmuseum

Arkivsak-dok.	17/3508-1
Saksbehandler	Hege Solli

Saksgang	Møtedato	Saknr
1 Kultur-, nærings- og helsekomité	13.06.2017	17/15
2 Fylkestinget	20.06.2017	17/46

Fylkesrådmannen fremmer slikt forslag til vedtak

1. Aust-Agder fylkeskommune anbefaler vedtektsendring i henhold til forslaget fra Sørlandets kunstmuseum (SKMU).
 2. Ut fra en anslått investeringsramme på 600 millioner kroner for Kunstsiloen (inkludert tomt og utomhus), og med finansieringsplan som i saksutredningen, bevilger Aust-Agder fylkeskommune 5 millioner kroner i 2020. Tilskuddet innarbeides i økonomiplanen 2018-2021.
 3. Driftstilskuddet til og med 2019, følger allerede vedtatt fordelingsnøkkel med utgangspunkt i tilskuddet fra Kulturdepartementet. Om søknaden fra SKMU imøtekommes der, vil dette for Aust-Agder fylkeskommunes del bety et driftstilskudd på om lag 2,019 millioner kroner i 2018 og 2,326 millioner kroner i 2019. Avtalen om driftstilskudd fra de lokale parter forutsettes reforhandlet for driften fra og med 2020.
-

2. SAMMENDRAG

Sørlandets kunstmuseum (SKMU) har, gjennom en samarbeidsavtale med AKO kunststiftelse, fått evigvarende disposisjonsrett over en stor kunstsamling bestående av 1400 verk med nordisk samtidskunst. Samlingen er under utvikling. Fylkesrådmannen anbefaler at det foretas en vedtektsendring for å kunne realisere samarbeidet mellom kunstmuseet og kunststiftelsen. Videre anbefaler fylkesrådmannen at Aust-Agder fylkeskommune bidrar med et investeringstilskudd på fem millioner kroner til et nytt kunstmuseum, og deltar med økte driftsutgifter til SKMU i henhold til den regionale samarbeidsavtalen mellom stifterne.

3. BAKGRUNN FOR SAKEN

Nicolai Tangen er en norsk kunstsamler som, gjennom stiftelsen AKO kunststiftelse, har gitt Sørlandets kunstmuseum (SKMU) evigvarende disposisjonsrett over kunstsamlingen som per i dag består av 1400 verk med nordisk samtidskunst. Verkene utgjør det som av kjennere blir betegnet som den viktigste samlingen av norsk kunst for perioden 1930 – 1970 i privat eie. Samlingen skal være en gave til regionen, og det er tenkt at SKMU skal forvalte og drifte samlingen ved siden av sin egen. Avtalen gir museet en unik mulighet til å formidle en dobbelt så stor samling med stor kunsthistorisk bredde, både innholdsmessig, geografisk og tidsmessig.

For å få gode visningslokaler for den store kunstsamlingen, er det planlagt at det skal bygges et nytt kunstmuseum. Lokasjonen for det nye kunstmuseet er tenkt på Silokaia på Odderøya i Kristiansand, og museet har fått navnet Kunstsilo etter den verneverdige kornsiloen.

Nicolai Tangen etablerte i 2016 AKO kunststiftelse som forvalter samlingen, og det ble i september samme år signert en samarbeidsavtale mellom AKO kunststiftelse og SKMU.

Kultursjefene i Aust-Agder og Vest-Agder fylkeskommune har sammen med andre involverte parter deltatt i en styringsgruppe som ordføreren i Kristiansand har ledet.

SKMU har et regionalt ansvar som kunstmuseum for regionen. I forbindelse med ansettelse av ny direktør ved museet, har museet lansert følgende fokusområder for regional satsing i årene fremover:

- a) Nettverksbygging mellom aktørene innen kunst og kultur i hele regionen gjennom å etablere klynge for kunst- og kulturaktører som inviterer til erfaringsutveksling, åpenhet, delingskultur, innovasjon, kunnskaps- og kompetanseutvikling og samhandling. Dette blir en videreutvikling av kulturdelen av USUS som er en klynge innenfor opplevelse, kultur og reiseliv.
- b) Etablering av NCE (Norwegian Center of Expertice) innen kultur. Med utgangspunkt i USUS og nasjonale partnere, vil en se på erfaringer som regionen har gjort med klyngene Node, Eide og USUS og søke om å bli det første NCE innen kulturfeltet.
- c) Publikumsaktiviteter for hele regionen vil søkes utviklet gjennom å lage en dannelsesreise innen kunst og kultur hvor minimum 20 – 30 opplevelser innen kunst og kultur må besøkes.
- d) Utstillingssamarbeid i regionen ønskes etablert i større utstrekning og mer aktivt enn det har vært til nå. Det er etablert en konkret samarbeidsavtale med Bomuldsfabriken Kunsthall i Arendal om å vise den første utstillingen med utvalg fra kunstsamlingen til AKO kunststiftelse. Utstillingen åpner i juni 2018.

- e) Samarbeid mellom ulike aktører vil tilstrebes for mulige bedre ressursutnyttelse og økonomiske gevinster. Samarbeid søkes mellom Kunstsilo, Kilden, Vest-Agder museet og kulturskolen i Kristiansand, og samarbeidet vil omhandle både drift, teknisk og vedlikehold, digitalisering og produksjon.

Det er en forutsetning at en større kunstsamling og økte bevilgninger blir benyttet til satsingsområder som kommer hele regionen til gode.

3.2 Problemstillinger

I forbindelse med arbeidet med Kunstsilo-prosjektet, er det behov for å se på vedtektsendringer for SKMU samt investeringskostnader og driftskostnader for museet i de neste årene.

Vedtektsendringer

Det er inngått en samarbeidsavtale mellom SKMU og AKO kunststiftelse. AKO kunststiftelse krever gjennom samarbeidsavtalen to medlemmer i styret og representantskapet til SKMU. Dette er eneste betingelse knyttet til regionens evigvarende disposisjonsrett til kunstsamlingen, men krever vedtektsendring i Stiftelsen Sørlandets Kunstmuseum.

Punktene «formål», «representantskap», «styre» og «oppløsning av stiftelsen» omfattes av endringene. Se notat fra SKMU, punkt 4, som er vedlagt saken. I dette notatet fremgår både eksisterende vedtekter og forslag til endringer.

Under formålsparagrafen legges AKO kunststiftelse til som en grunnstamme for kunstsamlingene. Representantskapet foreslås utvidet med to representanter med stemmerett og tilsvarende rettigheter som styret og stifterne har til unntaksvis å forlange ekstraordinært representantskapsmøte. Videre foreslås at to styremedlemmer skal velges av AKO kunststiftelse og hvis stiftelsen oppløses, skal andel som representerer AKO-kunststiftelsen overføres til AKO kunststiftelse.

Aust-Agder fylkeskommune kan stille med to representanter i representantskapet i henhold til vedtektene.

Investeringstilskudd:

SKMU, Kanalbyen Eiendom og Kristiansand kommune har samarbeidet om å gjennomføre en åpen arkitektkonkurranse for nytt kunstmuseum og kulturkvartal på Odderøya i Kristiansand. Vinneren av arkitektkonkurransen ble kåret i desember 2016 med et utkast som viser bruk av siloen som nytt kunstmuseum. Kristiansand bystyre har vedtatt å plassere et nybygg for kulturskolen i samme område. Intensjonen er at det skal etableres et samarbeid mellom disse institusjonene og Kilden Teater- og Konserthus IKS, både knyttet til drift og undervisning.

SKMU vil være byggherre for realisering av et nytt kunstmuseum og har etablert prosjektledelse i egen organisasjon.

Investeringen er på det nåværende tidspunkt forhåndskalkulert til 560 millioner kroner med et tillegg for tomt og utomhus slik at den totale investeringen blir på 600 millioner kroner. Fratrukket merverdiavgift utgjør dette 480 millioner kroner. Forslag til finansieringsmodell er slik:

Bidragssyter	Beløp
Kristiansand kommune	50 millioner kroner
Vest-Agder fylkeskommune	25 millioner kroner
Aust-Agder fylkeskommune	5 millioner kroner
AKO kunststiftelse	20 millioner kroner
Cultiva (inkl. kjøp av SKMUs nåværende lokaler)	60 millioner kroner
Diverse aktører: regionale bedrifter, stiftelser, private givere	40 millioner kroner
Lånefinansiering	280 millioner kroner
Til sammen	480 millioner kroner

Dette tilsier omlag 200 millioner kroner i egenkapital gjennom tilskudd og salg av eiendom. Det antas at 280 millioner kroner må lånefinansieres.

AKO kunststiftelse har forskuttert 10 millioner kroner for gjennomføring av et skisseprosjekt av Kunstsilo. Bystyret i Kristiansand har i sak 16/17 vedtatt å gi en garanti på halve beløpet som utløses om bygging av museet ikke blir gjennomført. For å holde videre framdrift i prosjekteringen, er AKO kunststiftelse også villig til å forskuttere 10 millioner kroner for gjennomføring av et forprosjekt. En forutsetning for dette er at Kristiansand kommune, også for denne fasen, gir en garanti på halve beløpet, som utløses om bygging av museet ikke blir gjennomført.

Byggeperioden for Kunstsilo er tenkt fra 2018 til 2020. Innflytting og drift av nytt bygg blir i 2021.

Driftstilskudd:

Planlegging av en dobbelt så stor samling og et nytt museumsbygg vil være krevende før det er klart for innflytting i 2021. Det er derfor behov for økte ressurser ved museet.

Nåværende samarbeidsavtale om regionalt driftstilskudd utløper i 2019 og vil være gjenstand for forhandling om eventuell justering av fremtidig fordeling. Hensikten med reforhandlingen er å vurdere om Kristiansands andel skal økes.

SKMU har søkt Kulturdepartementet og regionale finansieringspartnere om en økning av rammen for driftstilskudd for 2018 med 9,5 millioner kroner. Av dette beløpet er det søkt 60% økning fra Kulturdepartementet og 40 % økning (tilsvarende 3,8 millioner kroner) fra regionale tilskuddsytere. Videre opptrapping mot 2021 vil øke det totale driftsbudsjett med ytterligere 12,5 millioner kroner i 2021, fordelt trinnvis på 2019, 2020 og 2021. Inkludert i dette beløpet ligger en egeninnsats på 1 million kroner fra SKMU. Den regionale andelen utgjør dermed en økning på 4,6 millioner kroner, og vil fordele seg fra 2019-2021 tilnærmet lineært.

Driftstilskudd til Sørlandets Kunstmuseum, opptrappingsplan (1000kr)

Bidragssyter	Fordelingsnøkkel, jf. regional avtale	2017	2018	2019
Kristiansand kommune	20%	3 147	5 047	5 814
Vest-Agder fylkeskommune	12%	1 888	3 028	3 488
Aust-Agder fylkeskommune	8%	1 259	2 019	2 326
Kulturdepartementet	60%	9 280	15 140	17 440
Totalt	100%	15 574	25 234	29 068

Det totale driftsbudsjettet blir på 40 millioner kroner per år fra 2021. SKMU regner med at ytterligere vekst etter 2021 i all vesentlighet vil må skje gjennom økte egeninntekter. Det er ikke forventet at det offentlige skal bidra med ytterligere finansiering utenom deflatorjustering.

40 millioner kroner inkluderer husleie og finanskostnader basert på en lånefinansiering av 200 millioner kroner. Lånebeløpet slik investeringskalkylen er nå, øker med 80 millioner kroner. Finanskostnadene for de siste 80 millioner kroner i låneopptak, forutsettes dekket ved økte egeninntekter ved SKMU.

Det er forventet en økning av egeninntekter gjennom mer besøk og økte billettinntekter, økt varesalg innenfor kafe, restaurant og butikk og salg av arrangementer.

Kunstsilo vil ha en besøkskapasitet på 2500 gjester samtidig. Det gir store muligheter for besøksvekst og en vesentlig større andel tilreisende framover. Det vil gi betydelige ringvirkninger for andre næringer som overnatting, servering, aktiviteter og handel.

Status og videre arbeid:

Vinner av arkitektkonkurransen er engasjert sammen med sentrale rådgivere for å bearbeide konkurranseutkastet basert på byggherrens (SKMUs) kommentarer. Et forenklet skisseprosjekt med kostnadsoverslag skal leveres medio juli 2017, og SKMU vil ta stilling til igangsetting av forprosjekt i styremøte 17. august.

Parallelt med utarbeidelse av skisseprosjektet, så forberedes oppstart av forprosjekt høsten 2017. Rådgiveroppdragene vil etter planen bli utlyst i juni 2017 og et komplett prosjekteringsteam vil kunne være på plass i september 2017. I et forprosjekt tas beslutninger knyttet til planløsning, konstruksjoner, tekniske strukturer samt hovedvalg for materialer, fasader og møblering. Forprosjektet danner grunnlag for beslutning om å gjennomføre prosjektet og søke rammetillatelse og varsle andre berørte myndigheter. Det vil utføres en detaljert kalkyle og det vil foreligge en innstilling på gjennomføringsmodell for selve byggeoppdraget.

Prosjektledelsen har utarbeidet en framdriftsplan som viser at Kunstsilo kan ferdigstilles i høsten 2020. Dette forutsetter oppstart av forprosjekt i september 2017 og videre oppstart av detaljprosjekt i februar 2018. Selve byggearbeidene forventes å ta ca. to år og en overlevering av bygget vil være mulig høsten 2020. Denne framdriften forutsetter at finansiering av selve bygget er på plass ved oppstart detaljprosjekt i februar 2018.

Debatten vedrørende gaven:

Det har i forbindelse med gaven vært debatt bl.a. om AKO-stiftelsens krav om to styrerepresentanter, og den nytilsatte direktørens lønn. Kravet om to styrerepresentanter er stiftelsens eneste betingelse for gaven. En må forutsette at et samlet styre i SKMU sikrer at styret arbeider videre i tråd med de vedtekter og retningslinjer som gjelder for driften. AKO-stiftelsen kan også tilføre styret god kompetanse.

Når det gjelder den nytilsatte direktøren har han fått en årslønn på opp mot tre millioner kroner, for en stor del finansiert fra stiftelsen. Dette er et svært høyt lønnsnivå i denne sammenheng og kan oppleves som at gir en binding til AKO kunststiftelse. Fylkesrådmannen forutsetter at styret i SKMU har vurdert disse forholdene nøye før man inngikk denne avtalen. Etter fylkesrådmannens syn har direktøren en bakgrunn som tilsier at han kan bidra vesentlig til å gi SKMU den posisjon man nå ønsker å gi museet.

4. FORSLAG TIL LØSNING OG KONSEKVENSER

Kunstsilo blir et spektakulært visningssted for kunst fra SKMUs samlinger. Museet kan kuratere store utstillinger av regional, nasjonal og internasjonal interesse. Kunstsiloen kan bli landemerke for regionen, og vil bli en kunstinstitusjon som kunstinteresserte er villig til å reise langt for å besøke.

SKMU vil disponere en mye større samling på grunn av avtalen med AKO kunststiftelse. Samlingen er en av de største norske samlingene av samtidskunst og utvides jevnt med nordisk samtidskunst. Det gjør samlingen både aktuell og unik. Dette gir også mange muligheter for å samarbeide om utstillinger i regionens mange utstillingslokaler. Prosjektet har stort potensiale for utvikling innen kunstfeltet i hele regionen. Det innebærer blant annet betydelig besøksvekst etter åpning av Kunstsilo, økning av sysselsetting på området og kompetanseheving innen formidling av kunst.

SKMUs ønske om å etablere og utvikle et større nettverk og samarbeid mellom aktører på kunst- og kulturfeltet i regionen, kan også bidra til større økonomiske gevinster enn det som finnes i dag.

Ut fra en anslått investeringsramme på 600 millioner kroner for Kunstsilo (inkludert tomt og utomhus), og med finansieringsplan som i saksutredningen, foreslås det at det bevilges fem millioner kroner i 2020 fra Aust-Agder til investering i bygg. Driftstilskuddet t.o.m. 2019, følger allerede vedtatt fordelingsnøkkel med utgangspunkt i tilskuddet fra Kulturdepartementet. Om søknaden fra SKMU imøtekommes der, vil dette for Aust-Agder fylkeskommunes del bety et driftstilskudd på om lag 2,019 millioner kroner i 2018 og 2,326 millioner kroner i 2019. Avtalen om driftstilskudd fra de lokale parter forutsettes reforhandlet for driften fra og med 2020.

5. KONKLUSJON

Sørlandets kunstmuseum (SKMU) har, gjennom en samarbeidsavtale med AKO kunststiftelse, fått evigvarende disposisjonsrett over en stor kunstsamling bestående av 1400 verk med nordisk samtidskunst. Samlingen er under utvikling. Det er behov for en vedtektsendring av Stiftelsen Sørlandet kunstmuseum for å kunne realisere samarbeidet.

Fylkesrådmannen anbefaler at vedtektsendringen blir gjennomført. Videre tilrår fylkesrådmannen at Aust-Agder fylkeskommune investerer 5 millioner kroner i 2020 i et nytt kunstmuseum. Beløpet innarbeides i økonomiplanen. Samtidig anbefaler fylkesrådmannen å trappe opp driftstilskuddet til museet slik at tilskuddet utgjør 2,019 millioner kroner i 2018 og 2,326 millioner kroner i 2019. Dette grunnet behov for økte ressurser til planlegging og gjennomføring av Kunstsilo-prosjektet i forkant av innflyttingen i 2021. Driftstilskuddet følger allerede vedtatt fordelingsnøkkel med utgangspunkt i tilskuddet fra Kulturdepartementet. Avtalen om driftstilskudd fra de lokale parter forutsettes reforhandlet for driften fra og med 2020.

Vedlegg

Sak Kunstsilo Fylkeskommunen
Kunstsilo brochure EN 240x180-LR
Søknad KUD 2018

Meldingssaker

17/5 Nettbaserte løsninger for elever med stort læringspotensial

Arkivsak-dok.	17/3327-1
Saksbehandler	Valgerd Mørch

Saksgang	Møtedato	Saknr
1 Utdanningskomitéen	13.06.2017	17/4
2 Fylkestinget	20.06.2017	17/5

Fylkesrådmannen fremmer slikt forslag til vedtak
Fylkestinget tar meldingen til etterretning.

2. SAMMENDRAG

Fylkesrådmannen har gjort rede for noen mulige nettbaserte utdanningsløp for å gi elever med stort læringspotensial større utfordringer og mulighet til å forsere. Det er skolene i samarbeid med eleven som skal sørge for tilpasset opplæring også for denne gruppen, og nettbaserte løsninger kan være et tiltak for å hjelpe disse elevene til å skape progresjon i læringen og utnytte sitt potensiale.

3. BAKGRUNN FOR SAKEN

26.04.2016 interpellerte fylkestingsrepresentant Haagen Poppe om talentsatsing og fordypningsklasser. I svaret fra fylkesordføreren bes det om at administrasjonen i større grad legger til rette for at skolene utnytter det handlingsrommet som regelverket gir innenfor tilpasset opplæring, at forskerlinja vurderes som tilbud ved også andre skoler enn Arendal videregående skole og at elever både på ungdomsskolen og videregående skole kan ta fag på høyere nivå (forsert løp).

Fylkesutvalget vedtok 21.06.2016 i sak PS 57/16 at 2-årig studieforbereidende utdanningsløp med realfag ikke skal etableres som utdanningslinje i videregående skoler i Aust-Agder. Samtidig ba fylkesutvalget om en sak til fylkestinget om tiltak for elever som ønsker forsert løp eller muligheter for ekstra faglige utfordringer.

I forbindelse med behandling av sak i møte 13.12.2016 sak PS 16/74, *Tiltak for elever som ønsker forserte løp eller muligheter for ekstra faglige utfordringer*, fattet fylkestinget følgende vedtak:

Fylkeskommunen iverksetter ikke nye tiltak for elever som ønsker forsert løp eller muligheter for ekstra faglige utfordringer.

Fylkestinget ber administrasjonen følge opp de muligheter som ligger innenfor nettbaserte løsninger når det gjelder ekstra faglige utfordringer.

Begrunnelsen for første del av vedtaket er at regelverket knyttet opp mot tilpasset opplæring og Læreplanverket for Kunnskapsløftet, gir tilstrekkelig handlingsrom for skolene til å legge til rette for elever som trenger ekstra faglige utfordringer.

Denne meldingen er en tilbakemelding på andre del av vedtaket, og gir en oversikt over nettbaserte løsninger for elever med stort læringspotensial. Det gjelder ungdomsskoleelever som ønsker å ta fag på videregående skole, og elever i videregående opplæring som ønsker å ta fag på høyskole- og universitetsnivå – dog med en hovedvekt på siste gruppe.

4. NETTBASERTE LØSNINGER

4.1 Nasjonale føringer

I NOU 2016:14 *Mer å hente – Bedre læring for elever med stort læringspotensial*¹ presiseres det at plikten til å gi den enkelte elev tilpasset opplæring gjelder alle elever, også elever som presterer på høyt faglig nivå, elever som har spesielle talent og elever som har potensial til å

¹ <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/nou-2016-14/id2511246/>

nå de høyeste faglige nivåene. Elever med stort læringspotensial utgjør 10 til 15 prosent av elevpopulasjonen, elever med ekstraordinært læringspotensial 2 til 5 prosent.

Elever med stort læringspotensial defineres som elever med sterke behov og potensial innenfor akademiske fag som matematikk, lesing/skriving/språk, naturfag, teknologi, samfunnsvitenskap eller kreative/estetiske fag, og som kan transformere sitt potensial til talent kun dersom disse behovene blir identifisert og møtt i et rikt og responderende læringsmiljø. (Idsøe, 2014²)

I utredningen anbefales en rekke tiltak, blant disse kan nevnes:

- **Nasjonale myndigheter** sørger for at det utvikles digitale læringsressurser for elever som blant annet ivaretar dybdelæring i alle fag.
- **Skoleeier** bygger kapasitet på den enkelte skole og mellom skoler slik at det arbeides systematisk med oppfølging av elevenes læring, og tar ansvar for at skole og PPT har kompetanse i og ressurser til å identifisere elever med stort læringspotensial og tilpasse opplæring for dem.
- **Skoleleder** tar i bruk eksisterende forskning og tilrettelegger for fleksibel organisering for elever med stort læringspotensial.
- **Lærere** bruker forskningsbasert kunnskap og varierer undervisningsmetoder gjennom for eksempel dybdelæring og berikelse.

Tilpasset opplæring av elever har tradisjonelt hatt fokus på elever som strever på skolen, og gjennom Ny giv-prosjektet og Program for bedre gjennomføring har skolen jobbet aktivt for å få ned frafallet, særlig blant de svakt presterende. Det er betimelig også å rette fokuset mot elever med stort læringspotensial. Dette vil blant annet komme til uttrykk gjennom en revisjon av Kvalitetsdokument 4: Tett på! Oppfølging av elever i videregående skoler i Aust-Agder. Oppfølgingen skal tydeligere dekke alle grupper elever.

4.2 Nettbaserte tiltak

Fra nasjonalt hold har det vært igangsatt flere tiltak for elever med stort læringspotensial – her trekkes fram noen som kan vinkles mot nettbasert undervisning:

- Utdanningsdirektoratet lanserte våren 2016 en nettbasert ressursbank om tilpasset opplæring der elever med stort læringspotensial er et sentralt tema³.
- Nasjonale sentre har i sine oppdragsbrev i 2015 fått i oppdrag å utvikle læringsressurser som retter seg mot faglig sterke elever.
- Den virtuelle matematikkskolen⁴ er et tiltak for elever på ungdomstrinnet som trenger ekstra støtte eller utfordring og for elever som skal forsere i matematikkfaget. Målet med prosjektet er å prøve ut nye former for IKT-basert opplæring for å skape mestringsfølelse og motivasjon gjennom nivåtilpasset opplæring.

Eksempler på lokalt tilbud er Nettskolen Buskerud⁵, som tilbyr nettbasert opplæring i enkeltfag til elever med tilknytning til videregående skoler i Buskerud. De har et bredt tilbud

² Idsøe, E.C. (2014). *Elever med akademisk talent i skolen*. Oslo: Cappelen Damm Akademiske

³ <https://www.udir.no/laring-og-trivsel/tilpasset-opplaring/stort-laringspotensial/>

⁴ <https://dvm.iktsenteret.no/>

⁵ <http://www.bfk.no/Tjenestoomrade/Utdanning/Voksenopplaring/Nettskolen/>

innen realfag, språkfag, norsk og samfunnsfag. Nettskolen Vestfold⁶ inviterer inn elever fra andre fylker også. Det er skolen som må melde på eleven. Arendal videregående skole har et samarbeid med Nettskolen Vestfold om å tilby programfaget Portugisisk 1⁷.

Massive Open Online Course, MOOC⁸, er fleksible nettkurs som er gratis og tilgjengelige for alle. Det tilbys kurs og forelesninger fra både norske og internasjonale tilbydere. Få av kursene ender opp i en eksamen.

Khan Academy⁹ tilbyr en rekke kurs. NDLA (Norsk Digital LæringsArena, som drives av 18 fylkeskommuner) og Khan Academy har inngått partneravtale i oversettelsesprosjektet for å få Khan tilgjengelig på norsk språk. På nettstedet har de lagt ut temaer i flere fag, men matematikk er det faget som er mest komplett.

Av mer lokale tiltak kan nevnes Universitetet i Agders satsing på nettbaserte løsninger som også kan egne seg for elever i videregående skole. MA-169 Matematikk for elektronikk passer for selvstudium til flinke elever i videregående skole. Kursets forelesninger er innspilte videoer og metodikken er omvendt undervisning. Alle tester og eksamen utføres på egen PC. Kurset går over to semestre, dvs. ett skoleår med start i august. Det er en deleksamen i desember og avsluttende eksamen i mai, som kan gjennomføres på den enkeltes skole med egen eksamensvakt. Ellers arbeides det med en nettside «Realfagskurset.no» som er ment som en ressurs-side med kvalitetssikrede lenker og ressurser i matematikk og fysikk tilpasset opptakskrav for ingeniørutdanning. Denne skal være oppe august 2017. Her vil det være videoer i ulike tema med selvrettende tester som elever kan ta på egenhånd.

5. KONKLUSJON

Det finnes nettbaserte undervisningsopplegg for både videregående skole og høyskole/universitet. Det er opp til skolene hvordan de vil organisere bruken av disse ressursene for å gi elever med stort læringspotensial en god tilpasset opplæring som kan gi bredde- og dybdeforståelse innenfor læreplanverket og/ eller muligheter for forsert løp.

Fylkesrådmannen har et særlig ansvar for at skolene tilpasser opplæringen til alle grupper, og for elever med stort læringspotensial kan nettbaserte løsninger være en av veiene å gå.

Kvalitetsdokument 4: Tett på! Om oppfølging av elever i videregående skole vil bli revidert slik at også elever med høyt læringspotensial blir ivaretatt. Videre vil det arrangeres en felles fagdag om IKT i opplæringen for alle de videregående skolene i fylket 02.11.2017. Noe av dagen vil bli viet opplegg for elever med stort læringspotensial.

⁶ https://vfk.no/Tema-og-tjenester/Utdanning/skoler_i_vestfold/Nettskolen-i-Vestfold/

⁷ <https://www.austagderfk.no/skole/vgs/arendal-videregaende-skole/opplaringstilbud/programfag/portugisisk-som-nettskole/>

⁸ https://utdanning.no/tema/nyttig_informasjon/mooc

⁹ <https://nb.khanacademy.org/>

17/6 AGDER KOLLEKTIVTRAFIKK AS, ÅRSRAPPORT 2016

Arkivsak-dok.	16/8407-2
Saksbehandler	Leiv Egil Thorsen

Saksgang	Møtedato	Saknr
1 Samferdsels- og miljøkomitéen	13.06.2017	17/1
2 Fylkestinget	20.06.2017	17/6

Fylkesrådmannens fremmer slikt forslag til vedtak:
Årsrapport 2016 fra Agder kollektivtrafikk AS tas til etterretning.

2. BAKGRUNN FOR MELDINGEN

Årsrapport fra AKT vedlegges til fylkestingets orientering.

Vedlegg

Årsrapport 2016 AKT, endelig versjon 19.05.2017

17/7 Årsmelding IKT-Agder 2016

Arkivsak-dok.	16/109-1
Saksbehandler	Martin Zeiffert

Saksgang	Møtedato	Saknr
1 Hovedsamarbeidsutvalget	06.06.2017	17/3
2 Administrasjonsutvalget	06.06.2017	17/2
3 Utdanningskomitéen	13.06.2017	17/5
4 Fylkestinget	20.06.2017	17/7

Fylkesrådmannens fremmer slikt forslag til vedtak:
Fylkestinget tar årsmeldingen til etterretning.

2. BAKGRUNN FOR SAKEN

I selskapsavtalen til Agder IKT driftssenter IKS §6 står det bl.a. at: Årsmeldingen sendes eierne, som legger den fram for fylkestinget og bystyre som melding.

Årsmeldingen 2016 legges med dette frem for fylkestinget.

Vedlegg

IKT Agder årsmelding 2016

17/8 Aust-Agder museum og arkiv IKS - Regnskap og årsmelding for 2016

Arkivsak-dok.	16/2602-7
Saksbehandler	Hege Solli

Saksgang	Møtedato	Saknr
1 Kultur-, nærings- og helsekomité	13.06.2017	17/2
2 Fylkestinget	20.06.2017	17/8

Fylkesrådmannens fremmer slikt forslag til vedtak
Regnskap og årsmelding for Aust-Agder museum og arkiv IKS 2016 tas til etterretning.

2. SAMMENDRAG

Aust-Agder museum og arkiv (AAMA) har avgitt regnskap for 2016. Fylkesrådmannen anbefaler at både årsmelding og regnskapet tas til etterretning.

3. BAKGRUNN FOR SAKEN

AAMA IKS eies av alle kommunene i Aust-Agder og Aust-Agder fylkeskommune. Det konsoliderte museet består av tidligere Aust-Agder kulturhistoriske senter IKS, Setesdalsmuseet IKS og stiftelsen Grimstad bys museer.

Organisasjon

AAMA består av de fire fagavdelingene museums- og formidlingsavdelingen, arkivavdelingen, Grimstad bys museer og Setesdalsmuseet. Organisasjonen har 52,13 årsverk.

I 2016 har det blitt satt langsiktige mål for institusjonen, og satsingsområdene skal de kommende årene være sjøfart, Henrik Ibsen, gruvedrift og immateriell kulturarv. Det er også blitt gjennomført en omfattende prosess hvor alle ansatte har bidratt til å utvikle en felles verdiplattform for institusjonen. Samarbeidet mellom avdelingene er godt.

Organisasjonen opplever begrenset handlingsfrihet i forhold til den økonomiske situasjonen. Staten har ikke fulgt opp som forventet med høyere statlig driftstilskudd, og dette medfører blant annet at flere stillinger har stått vakante det siste året. Styrking av økonomien vil bli et prioritert område i tiden som kommer.

AAMA deltar i flere nasjonale nettverk som sjøfartsnettverket, litteraturnettverket, nettverket for kulturlandskap, byggnettverk, bergvergsnettverk, lokalhistorisk nettverk og drakt- og tekstilnettverk. AAMA har ledelsen for litteraturnettverket.

Aktivitet

Det har vært stor utstillingsproduksjon i AAMA i 2016. «Krakket i Arendal 1886 – en fortiet historie», «Glimt fra fotografenes Grimstad», «Byggeskikk i Setesdal» og «Morten Smith Petersen og Hasseldalen – veien til moderne skipsfart» er noen av utstillingene som har blitt åpnet det siste året.

Kubens arkivformidlingsarbeid har blitt lagt merke til både nasjonalt og internasjonalt. I april vant utstillingen «Avtrykk – fra middelalderbrev til digital mørketid» det 7. norske arkivmøtets pris. Manuset til Conrad Nicolai Schwach har blitt antatt på Norges dokumentarvliste, som er et register over de viktigste dokumentene i norsk historie.

Det har vært gode besøkstall med over 56 000 fysisk besøkende. I tillegg er det fokus på digital formidling som når flere titusen brukere. Nærmere 3000 reisende har vært på tur med D/S Bjoren. 102 åpne arrangementer har blitt gjennomført i regi av AAMA i 2016. AAMA har også hatt tilbudet «Med tidsmaskin til barndommen» ute gjennom Den kulturelle skolesekken i tillegg til å ha et stort skoleprogram som formidles til barn og unge. AAMA har også vært aktive under Arendalsuka 2016.

Det er avgitt 498 hyllemeter arkiv og 371 av disse meterne kommer fra kommuner og fylkeskommuner. Det er videre deponert 10 elektroniske uttrekk fra kommunale arkivskapere og de resterende 127 hyllemeterne er privatarkiv.

Forskning, kunnskapsutvikling og formidling:

Formidling av Aust-Agders historie foregår også via publikasjoner som «Aust-Agder arv», bidrag til bygdebøker, jubileumsbøker etc. På slutten av 2016 ferdigstilte Kjell-Olav Masdalen sitt biografiske prosjekt om Erik Munk og ga ut boka «Erik Munk: kriger, lensherre og bondeplager – en entreprenør for si tid».

Det er nedsatt et eget forskningsutvalg for selskapet med representanter fra alle de fire avdelingene. Det er blitt satt i gang flere nye prosjekter i løpet av det siste året samt at løpende prosjekter følges opp.

Ansatte ved AAmA publiserer artikler, og skriver også aktivt i lokal presse, eksempelvis gjennom spaltestafetten i Agderposten. AAmA betjener også flere blogger som formidler arkiver og historier knyttet til samlingene.

5. KONKLUSJON

Fylkesrådmannen tilrår at årsmeldingen og regnskapet for AAmA 2016 tas til etterretning.

Vedlegg

AAma_årsrapport_2016_FINAL_web

17/9 Årsrapport 2016 Agder Arbeidsmiljø

Arkivsak-dok. 17/3491-2
Saksbehandler Siw Lene Dyvold

Saksgang	Møtedato	Saknr
1 Hovedsamarbeidsutvalget	06.06.2017	17/2
2 Hovedarbeidsmiljøutvalget	06.06.2017	17/2
3 Kultur-, nærings- og helsekomité	13.06.2017	17/3
4 Fylkestinget	20.06.2017	17/9

Fylkesrådmannen fremmer slikt forslag til vedtak
Årsrapport 2016 Agder Arbeidsmiljø tas til etterretning.

2. BAKGRUNN FOR SAKEN

Vedlagt følger årsrapport for 2016 fra Agder Arbeidsmiljø IKS til fylkestingets orientering.

Vedlegg

Agder arbeidsmiljø - 2016 årsrapport AAFK

17/10 Årsrapport 2016 Regionale forskningsfond Agder

Arkivsak-dok.	17/2272-2
Saksbehandler	Tone Haraldsen

Saksgang	Møtedato	Saknr
1 Kultur-, nærings- og helsekomité	13.06.2017	17/4
2 Fylkestinget	20.06.2017	17/10

Fylkesrådmannens fremmer slikt forslag til vedtak
Fylkestinget tar Årsrapport 2016 for Regionale forskningsfond Agder til etterretning.

2. SAMMENDRAG

RFF Agders styre mener at fondet bidrar til å til realisering av målene i Regional plan for innovasjon og bærekraftig verdiskaping Agder 2015-2030 og målene i Strategi for forskning, utvikling og innovasjon i Agder 2015-2013. Dette dokumenteres i den vedlagte årsrapporten som gir en beskrivelse og analyse av fondets aktiviteter og resultater i 2016.

3. BAKGRUNN FOR SAKEN

RFF Agder utarbeider hvert år en årsrapport som behandles av fondsstyret. Etter at fondsstyret har vedtatt årsrapporten sendes den til Kunnskapsdepartementet og fylkestingene i Aust-Agder og Vest-Agder. Årsrapporten gir en detaljert oversikt over RFF Agders virksomhet og resultater for 2016. Fondets viktigste virkemidler er utlysninger og tildelinger av støtte til forskningsbaserte innovasjonsprosjekter. I 2016 var det løpende utlysning av kvalifiseringsstøtte og en utlysning av hovedprosjekter for bedrifter.

Som følge av ekstrabevilgningen fra Kunnskapsdepartementet kunne RFF Agder i 2016 øke rammen for utlysninger med nærmere 6 millioner kroner, noe som gjorde at styret kunne bevilge midler til flere bedrifter enn det som ellers hadde vært mulig. Alle prosjektene som fikk støtte vil etter fondsstyrets oppfatning kunne bidra omstilling av næringslivet i regionen. Dette er en satsing som RFF Agder også vil fortsette i 2017.

Totalt sett ble det bevilget 3,2 millioner kroner til kvalifiseringsprosjekter og 15,6 millioner kroner til hovedprosjekter for bedrifter, dvs. 18,8 millioner kroner totalt. Dette er 2,8 millioner kroner lavere enn budsjettet. Avviket har først og fremst sammenheng med lavere søknad til kvalifiseringsstøtte enn forventet. I tillegg trakk en av søkerne som hadde fått innvilget bevilgning til hovedprosjekt søknaden før oppstart av prosjekt grunnet interne omprioriteringer i bedriften.

Det ble bevilget 414 000 til kompetansemegling som regnskapsføres som et eget prosjekt. Dette prosjektet er et samarbeid mellom KS Agder og RFF Agder og har som formål å stimulere til forskningsbasert innovasjon i kommunene.

I perioden 2010-2016 har RFF Agder bevilget over 113 millioner kroner til ulike prosjekter. 44% av bevilgningene har gått til FoU-institusjoner, 38% til næringslivet og 18% til offentlig sektor (Tabell 1).

Målgruppe/ bevilgningsår	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	SUM	%
Næringsliv	400	9 152	4 467	8 914	1 864	1 500	16 990	43 287	38
FoU-institusjoner	9 776	600	14 187	17 185	4 325	2 000	1 400	49 473	44
Offentlig sektor	162	-	800	6 000	13 450	-	400	20 812	18
SUM	10 338	9 752	19 454	32 099	19 639	3 500	18 790	113 572	100

Tabell 1: Fordeling av midler på målgruppe og år for bevilgning i 1000 kroner.

Med basis i resultatene som fremkommer i årsrapporten for 2016, mener RFF Agders styre at fondet gjennom sin mobiliseringsaktivitet og tildelinger bidrar til at både bedrifter og offentlige virksomheter øker sin innovasjonsevne, konkurransekraft og verdiskaping ved å ta

i bruk forskningsbasert innovasjon i sine endrings-, omstillings- og utviklingsprosesser. Kravet om samarbeid mellom FoU-institusjoner og bedrifter/offentlige virksomheter har også bidratt til økt samarbeid og utvidet kontaktflaten mellom FoU-institusjonene og bedrifter/offentlige virksomheter i regionen. Dette bidrar til å styrke relasjonene i det regionale innovasjonssystemet, noe som også dokumenteres i NIFUs analyse «Towards regional innovation systems in Norway?» (Report 2017). Av denne rapporten fremgår det at Agder er den eneste regionen i Norge som i dag har utviklet et regionalt innovasjonssystem. Bedriftene i Agder benytter seg også i økende grad av nasjonale ordninger som skattefunn og relevante programmer i Forskningsrådet (Indikatorrapporten 2016). Utviklingen går med andre ord i riktig retning.

5. KONKLUSJON

RFF Agder bidrar til å oppnå målene om økt forskningsbasert innovasjon i offentlig og privat sektor. Samtidig bidrar RFF Agder til å stimulere regionalt samarbeid mellom FoU-institusjoner og næringsliv/offentlige virksomheter på en måte som støtter opp under videreutviklingen av innovasjonssystemet i regionen.

Vedlegg

Årsrapport 2016 Regionale forskningsfond Agder

17/11 Årsmelding 2016 Kontrollutvalget

Arkivsak-dok.	16/6145-8
Saksbehandler	Aslaug Olea Berg

Saksgang	Møtedato	Saknr
1 Fylkestinget	20.06.2017	17/11

Kontrollutvalget fremmer slikt forslag til vedtak
Årsmeldingen fra Kontrollutvalget tas til etterretning.

2. BAKGRUNN FOR SAKEN

Årsmelding for 2016 ble godkjent i kontrollutvalgets møte 03.04.2017. Protokoll og årsmeldingen vedlegges saken.

Vedlegg

Saksprotokoll KU-AAFK, 03042017, Sak 26-17, Kontrollutvalgets årsmelding 2016
Signert årsmelding KU AAFK 2016

17/12 Årsmelding og årsregnskap 2016 for Agder og Telemark kontrollutvalgssekretariat

Arkivsak-dok.	16/11114-4
Saksbehandler	Aslaug Olea Berg

Saksgang	Møtedato	Saknr
1 Fylkestinget	20.06.2017	17/12

Fylkesrådmannen fremmer slikt forslag til vedtak
Årsmelding og årsregnskap 2016 for Agder og Telemark kontrollutvalgssekretariat tas til
etterretning.

2. BAKGRUNN FOR SAKEN

I brev fra Agder og Telemark kontrollutvalgssekretariat datert 11.05.2017, ble årsmelding og årsregnskap for 2016 oversendt. Årsmeldingen og årsregnskapet ble godkjent i kontrollutvalgets møte 21.04.2017. Protokoll vedlegges saken.

Vedlegg

Protokoll Temark Representantskapet 21.04

Signert årsmelding Temark 2016

Revisors beretning 2016 signert

Signert årsregnskap Temark 2016

17/13 Fylkeseldrerådets årsmelding for 2016

Arkivsak-dok.	17/42-31
Saksbehandler	Hilde M Skjulestad

Saksgang	Møtedato	Saknr
1 Kultur-, nærings- og helsekomité	13.06.2017	17/5
2 Fylkestinget	20.06.2017	17/13

Fylkesrådmannens fremmer slikt forslag til vedtak
Fylkeseldrerådets årsmelding for 2016 tas til etterretning.

2. BAKGRUNN FOR SAKEN

Ifølge "Lov om eldreråd" skal det hvert år legges fram melding om eldrerådets virksomhet for fylkestinget.

Det vises også til Aust-Agder fylkeskommunes årsrapport, hvor det framgår at fylkeseldrerådet legger fram sin egen årsmelding

Årsmeldingen ble behandlet i fylkeseldrerådet 19. april 2017.

Vedlegg
Årsmelding 2016

17/14 Fylkeskommunalt kontaktforum for brukervedvirkning - Årsmelding 2016

Arkivsak-dok.	16/11801-40
Saksbehandler	Elin Guttormsen

Saksgang	Møtedato	Saknr
1 Samferdsels- og miljøkomitéen	13.06.2017	17/2
2 Fylkestinget	20.06.2017	17/14

Fylkesrådmannens fremmer slikt forslag til vedtak
Fylkestinget i Aust-Agder tar "Fylkeskommunalt kontaktforum for brukervedvirkning -
årsmelding 2016" til etterretning.

2. SAMMENDRAG

Fylkesrådmannen legger med dette frem årsmelding for kontaktforum for brukervedvirkning sitt arbeid i 2016.

3. BAKGRUNN FOR SAKEN

I tråd med Lov om råd eller anna representasjonsordning i kommunar og fylkeskommunar for menneske med nedsett funksjonsevne m.m avlegger Kontaktforum for brukervedvirkning i Aust-Agder årsmelding for 2016.

Kontaktforum for brukervedvirkning er et fylkeskommunalt utvalg, i tråd med kommunelovens§ 10 nr 1 og et forvaltningsorgan i tråd med forvaltningslovens §1.

Fylkestinget har oppnevnt Kontaktforum og gitt forumet mandat. Kontaktforums hovedoppgave er å gi råd og uttalelser til saker som er av særlig betydning for mennesker med nedsatt funksjonsevne.

4. KONKLUSJON

Fylkesrådmannen anbefaler fylkestinget å ta meldingen til etterretning.

Vedlegg

Årsmelding 2016 - kontaktforum for brukervedvirkning